

Grupa Budimex

Raport odpowiedzialnego biznesu 2013

Raport w wersji GRI G4 (Core),
zweryfikowany przez niezależnego audytora

budimex

Spis treści

1	s. 2	List Prezesa			
2	s. 4	O firmie			
3	s. 8	O raporcie			
4	s. 14	Warunki, bezpieczeństwo i higiena pracy (BHP)			
7	s. 38	Jakość i bezpieczeństwo budowanych obiektów			
8	s. 42	Racjonalne korzystanie z zasobów i zanieczyszczenie środowiska			
9	s. 46	Tabele z danymi			

- Materiały i surowce
- Paliwa, energia i emisja CO₂

s. 18

5

Wpływ na lokalne otoczenie i bioróżnorodność

- Ograniczanie oddziaływania na tereny cenne przyrodniczo
- Rekompensowanie uciążliwości społecznościom

Wskaźniki GRI

10

s. 64

s. 34

6

Prewencja zachowań nieetycznych

Niezależny raport poświadczający

dotyczący
Raportu odpowiedzialnego
biznesu 2013
Grupy Budimex

s. 80

Legenda

Publikację wydrukowano
na papierze posiadającym
certyfikaty Ecolabel oraz FSC
o numerze SGS-COC-003161.

GRI G4 (Core), verified

List Prezesa

● [G4-1, G4-2]

Szanowni Państwo,
z dumą przekazuję na Państwa ręce kolejny raport społecznej odpowiedzialności Grupy Budimex – raport za okres niezmiernie trudny dla gospodarki, a zwłaszcza dla branży budowlanej. Wiele osób uważało i uważa, że odpowiedzialność w biznesie nie popłaca. Twierdzą, że jest to tylko nowa retoryka i dodatkowe koszty, narzędzie w rękach speców od komunikacji, dzięki któremu głosząc nowe hasła, można działać po staremu. Tak nie jest, i to właśnie w nadzwyczaj wyraźny sposób pokazał kryzys gospodarczy. Mam nadzieję, że tego również dowodzi nasz raport.

Jako Grupa Budimex nigdy szczególnie głośno nie chwaliliśmy się naszymi działaniami z obszaru społecznej odpowiedzialności. Odpowiedzialność, zwłaszcza w branży budowlanej, to nie spektakularne działania, ale codzienna i rzetelna praca wielu osób. Przyjęcie tego prostego założenia stanowi dziś o naszej sile. Dla naszych spółek odpowiedzialność to przede wszystkim realizacja wysokiej jakości obiektów, a także budowanie ich w bezpieczny sposób. Bezpieczny dla pracowników i otoczenia – w tym dla cennych przyrodniczo terenów, z którymi nasze inwestycje często sąsiadują. To szacunek dla ludzi i otoczenia. To także uczciwość i etyka w relacjach z zamawiającymi, dostawcami i podwykonawcami, a także bezwzględne zwalczanie zachowań patologicznych.

Nasze otoczenie nieustannie się zmienia. Wymaga to nie tylko dostosowywania się do różnorodnych oczekiwań, ale, w przypadku lidera, wyprzedzania nadchodzących zmian. Tak jak jeszcze kilkanaście lat temu szczególna troska o najbliższe otoczenie przyrodnicze była w budownictwie pewną nowością, tak dziś jest nią np. publiczne raportowanie wyników w wymiarze niefinansowym. Postanowiliśmy wyjść naprzeciw tym oczekiwaniom. Dążymy do tego, by nasze raportowanie z roku na rok było coraz doskonalsze. W tym roku zdecydowaliśmy się przygotować raport w oparciu o najnowszą wersję wytycznych GRI G4. Kiedy w perspektywie kilku lat będzie ono już obligatoryjne, my nie będziemy zaskoczeni nowymi obowiązkami. W tych trudnych czasach jesteśmy liderem branży. Budimex jest niezmiennie notowany w RESPECT Index na GPW w Warszawie. Grupa pozytywnie przechodzi niezależne

audyty wyników społecznych i środowiskowych (ESG). Równocześnie jesteśmy też w składzie indeksu ECPI Poland ESG Leaders, który selekcjonuje najwyżej ocenione pod względem ESG spółki na polskim rynku. Udało się nam udowodnić, że można poprawiać wynik ekonomiczny właśnie dzięki byciu odpowiedzialnym.

Rok 2012 i rok 2013 to okres sukcesywnego porządkowania naszego podejścia do zarządzania odpowiedzialnym biznesem. Proces ten uwieńczyliśmy powołaniem Komitetu CSR, na czele którego miałem przyjemność stanąć. Jestem przekonany, że zaangażowanie zarządu i kluczowych menadżerów pozwoli na zainicjowanie działań, które zaowocują jeszcze lepszymi wynikami w kolejnych latach.

Z poważaniem
Dariusz Blocher
Prezes Zarządu,
Dyrektor Generalny Budimeksu SA

2

O firmie

● [G4-4, G4-6, G4-8]

Nieziemie od wielu lat Grupa Budimex jest jedną z lepiej rozpoznawalnych marek na rynku budowlanym. Przedmiotem działalności Grupy jest świadczenie szeroko rozumianych usług budowlano-montażowych, wykonywanych w systemie generalnego wykonawstwa w kraju i za granicą, działalność deweloperska i zarządzanie nieruchomościami oraz w znikomym zakresie działalność handlowa, produkcyjna i transportowa. Głównymi rynkami, na których działa Grupa Budimex, są Polska (92% przychodów¹) oraz Niemcy (7% przychodów). Przychody z innych rynków kształtowały się na poziomie 1% obrotów grupy.

●● [G4-9, G4-EC7]

W 2012 roku wartość sprzedaży w segmencie budowlanym Grupy Budimex wzrosła o 8% w porównaniu z rokiem 2011. Sprzedaż w sektorze infrastrukturalnym wzrosła o 5%, a w budownictwie kubaturowym o 13%. W tym samym okresie odnotowano dalszy wzrost wartości sprzedaży w segmencie infrastruktury (z 3 375 milionów złotych w 2011 roku do 3 552 milionów złotych w 2012 roku). Również znacząco, bo o blisko 30%, wzrosły przychody ze sprzedaży z działalności deweloperskiej. W pewnym sensie wynika to ze specyfiki tego sektora: przychód jest księgowo rozpoznawany z chwilą przeniesienia na nabywcę własności nieruchomości (np. mieszkania) po odbiorze technicznym całego obiektu. Oznacza to, że aktualne przychody są wynikiem działań sprzedażowych i prac budowlanych przeprowadzonych

znacznie wcześniej. Niemniej w 2012 roku rozpoczęto budowę ponad 460 nowych mieszkań w trzech projektach deweloperskich. Na dzień 31 grudnia 2012 roku w budowie znajdowało się ich blisko 800. Dodatkowo Grupa dysponuje rezerwą gruntów, na których w ciągu kilku najbliższych lat planowana jest budowa ponad 7 tysięcy nowych mieszkań.

1

Z tego powodu niniejszy raport skupia się na skutkach społecznych i środowiskowych wynikających z działalności krajowej.

●● [G4-9, G4-EC7]

Najważniejsze kontrakty budowlane (o wartości powyżej 50 milionów złotych), zawarte przez spółki Grupy Budimex w 2012 roku to budowy:

- zespołu biurowo-usługowo-mieszkalnego przy ul. Kruczkowskiego 2 w Warszawie,
- Centrum Dydaktycznego Wydziału Chemii Politechniki Poznańskiej,
- centrum biurowego NEPTUN w Gdańsku,
- obwodnicy miejscowości Stawiski,
- umocnień brzegów morskich Darłowo,
- ulicy Nowej Wałowej w Gdańsku,
- drogi dojazdowej do węzła drogowego Dąbrowica obwodnicy miasta Lublin w ciągu dróg ekspresowych S12, S17 i S19,
- Zakładu Unieszkodliwiania Odpadów Komunalnych w Białymstoku,
- linii tramwajowej na odcinku Rondo Mogiłskie – al. Jana Pawła II – Plac Centralny wraz z systemem sterowania ruchem w Krakowie (przebudowa),
- Drogi Wojewódzkiej nr 892 Zagórz – Komańcza (rozbudowa),
- Centrum Spotkania Kultur i modernizacja budynku Teatru Muzycznego oraz Filharmonii im. Henryka Wieniawskiego w Lublinie,
- Centrum Dystrybucyjnego JMD SA w Gdańsku,
- nowej drogi startowej w Międzynarodowym Porcie Lotniczym w Pyrzowicach,
- stanowiska promowego nr 1 port Świnoujście.

● [G4-56]

Misja Budimeksu

„Naszą misją jest realizacja inwestycji budowlanych – w tym przedsięwzięć deweloperskich – w sposób godny lidera rynku, z poszanowaniem środowiska naturalnego i zasad etyki, dbałością o satysfakcję klientów oraz komfort użytkowników, które osiągniemy dzięki profesjonalizmowi i pasji budowania, wysokiej efektywności działania, a także partnerskim relacjom z dostawcami i podwykonawcami”.

● [G4-9]

Na rynku niemieckim w 2012 roku wykonywane były tylko roboty warsztatowe. Przychody ze sprzedaży w Niemczech wyniosły 165 233 tys. złotych i były wyższe o 10 663 tys. złotych (tj. 6,9%) w porównaniu do 2011 roku. Wzrost ten został osiągnięty na robotach metalowych, których wartość w 2012 roku była wyższa o 15,9% w stosunku do 2011 roku. Roboty prefabrykacyjne, których udział w całości przychodów ze sprzedaży wynosi 62,4%, miały wartość porównywalną do tej z 2011 roku. Zysk brutto osiągnięty w 2012 roku był wyższy od uzyskanego w roku poprzednim o 13,4%. Struktura odbiorców w obu branżach jest rozproszona, udział każdego z nich nie przekracza 10% ogólnych obrotów.

W najbliższym roku Grupa Budimex nadal będzie działać we wszystkich ważniejszych sektorach rynku budowlanego na obszarze Polski oraz na rynku niemieckim. Ograniczenie inwestycji infrastrukturalnych (w szczególności drogowych) wymaga od Grupy dywersyfikacji działalności w celu utrzymania skali działalności na zbliżonym poziomie. Planowane jest również wejście na rynek usług komunalnych oraz podjęcie przedsięwzięć na zasadach partnerstwa publiczno-prywatnego. Grupa planuje zrekompensować oczekiwany spadek wartości inwestycji drogowych, pozyskując nowe kontrakty w segmencie budownictwa energetycznego oraz hydrotechnicznego.

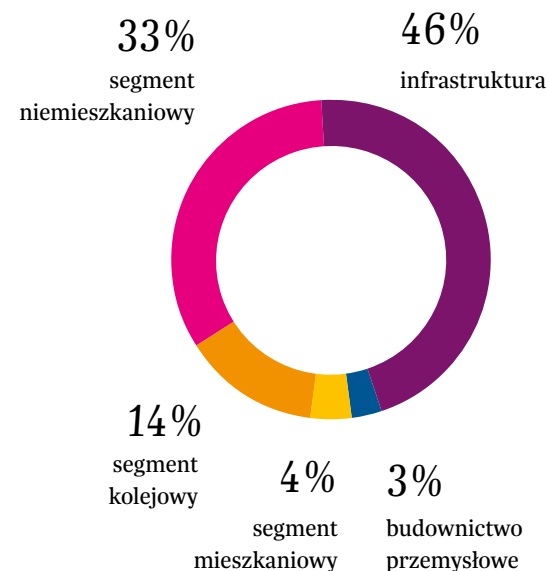
● [G4-9]

W roku 2012 w ramach realizacji strategii dywersyfikacji działalności, pozyskano kontrakt na kompleksowe sześcioletnie utrzymanie au-

tostrady A1 o wartości przekraczającej 40 mln złotych oraz budowę parkingu we Wrocławiu w ramach partnerstwa publiczno-prywatnego (PPP) o łącznej wartości 43 mln złotych. Do sukcesów należy także zaliczyć podpisanie kontraktu na budowę spalarni odpadów w Białymstoku o wartości prawie 333 mln złotych (kontrakt podpisany w konsorcjum, w którym udział Budimeksu wynosi 50,3%).

● [G4-9, G4-EC7]

W 2012 roku spółki Grupy Budimex podpisały kontrakty budowlane o łącznej wartości 2 803 mln złotych (bez aneksów). Portfel zamówień budowlanych Grupy Budimex na koniec roku wyniósł 4 877 mln złotych i jego struktura kształtowała się następująco:

● [G4-16]

Członkostwo Budimeksu w organizacjach i inicjatywach społecznych:

- **Business Centre Club,**
- **Polsko-Hiszpańska Izba Gospodarcza,**
- **Polski Związek Pracodawców Budownictwa,**
- **Stowarzyszenie Emitentów Giełdowych,**
- **Polskie Stowarzyszenie Wykonawców Nawierzchni Asfaltowych,**
- **Ogólnopolska Izba Gospodarcza Drogownictwa,**
- **Związek Mostowców RP,**
- **Klub Polskich Laboratoriów Badawczych POLLAB,**
- **Stowarzyszenie Polskich Przedsiębiorstw Usługowych w Niemczech,**
- **UN Global Compact.**

● [G4-9, G4-10, G4-21]

Podstawowe wielkości ekonomiczne, charakteryzujące Grupę Budimex, kształtowały się na następującym poziomie:

	2011	2012
Przychody netto ze sprzedaży produktów i usług oraz towarów i materiałów (mln zł)	5 516,68	6 077,66
Zyski (mln zł)	75,59	185,98
Kapitał własny (mln zł)	711,11	433,13
Zobowiązania (mln zł)	3 936,73	3 015,08
Aktywa (mln zł)	4 462,56	3 448,21
Liczba pracowników	5 391	4 992
Liczba pracowników podwykonawców pod nadzorem Grupy Budimex	b.d.*	b.d.*

* Prace budowlane charakteryzują się dużą sezonowością zatrudnienia podwykonawców, a specyfika kolejnych etapów wykonywanych prac skutkuje rotacją podwykonawców i zmieniającą się liczbą pracowników na kontraktach Budimeksu. Aktualne na każdy dzień dane o pracownikach, w tym pracownikach podwykonawców, są rejestrowane bezpośrednio na budowach. Rejestry te mają ogromne znaczenie ze względu na bezpieczeństwo i higienę pracy, zwłaszcza w sytuacjach krytycznych (np. konieczność ewakuacji). Rejestry te nie są centralnie konsolidowane.

3

O raporcie

● [G4-32, G4-33]

Niniejszy, piąty już raport społecznej odpowiedzialności, publikowany przez Grupę Budimex, został opracowany w oparciu o najnowszą wersję Wytycznych Raportowania GRI G4 (Wytycznych) („in accordance”), w jej podstawowej opcji („Core”). Ze względu na fakt, że wielu czytelników przyzwyczajonych jest do wcześniejszej wersji Wytycznych w indeksie GRI, tam gdzie było to tylko możliwe, utrzymaliśmy podwójne oznaczenie wskaźników, tj. obok obowiązujących oznaczeń z Wytycznych GRI G4, w nawiasach umieściliśmy odpowiednie oznaczenia z G3.1.

Mamy nadzieję, że ułatwi to poruszanie się po dokumencie. Traktując ten raport jako przejście do nowej wersji Wytycznych, zdecydowaliśmy się zaraportować nieco większą liczbę wskaźników niż tylko te, na które bezpośrednio wskazywałaby ścisła analiza istotności. Jednocześnie będziemy dążyć do syntetycznego przedstawiania naszych wyników tak, by były one przejrzyste, czytelne i w jednoznaczny sposób prezentowały najistotniejsze aspekty naszego oddziaływania na otoczenie. Równocześnie, z braku suplementu sektorowego dla wersji G4, wykorzystaliśmy ten przeznaczony dla wersji wcześniejszej. Rzetelność i zgodność raportu z Wytycznymi, tak jak dwóch poprzednich, została poddana weryfikacji niezależnego audytora.

● [G4-17]

Raport opisuje działania i wyniki czterech kluczowych spółek Grupy Budimex, tj.:

- Budimex SA,
- Budimex Nieruchomości Sp. z o.o.,
- Budimex Danwood Sp. z o.o.,
- Mostostal Kraków SA.

Mniejsze spółki, które są konsolidowane w sprawozdaniu finansowym, zostały pominięte w raporcie zrównoważonego rozwoju ze względu na znacząco mniejszą skalę prowadzonej działalności operacyjnej, a w konsekwencji ograniczony wpływ na otoczenie społeczne i środowiskowe.

● [G4-21]

Raport nie objął też Przedsiębiorstwa Napraw Infrastruktury Sp. z o.o. (PNI), mimo że, ze względu na jego wielkość, publiczne raportowanie wyników społecznych i środowiskowych byłoby zasadne. Jest to podyktowane brakiem rzeczywistej kontroli Grupy Budimex nad działaniami PNI. Spółka ta została nabyta w listopadzie 2011 roku, ale we wrześniu 2012 roku sąd postanowił o jej upadłości. Grupa Budimex straciła kontrolę nad spółką w listopadzie 2012 roku w wyniku odsunięcia zarządu własnego spółki oraz powołania przez sąd zarządcy.

● [G4-18]

Definiując zawartość raportu, Budimex kierował się zasadami raportowania, które zostały zdefiniowane w Wytycznych. W maju 2012 roku kluczowe obszary zostały wskazane w ankietach przez grupę najważniejszych menadżerów spółki. Oceniali oni materialność poszczególnych aspektów społecznej odpowiedzialności opisanych standardem ISO 26000 poprzez pryzmat prowadzonej działalności. Menadżerowie wartościowali istotność danej kwestii dla interesariuszy firmy w kontekście prowadzonej przez nią działalności oraz wyników i stabilności modelu biznesowego spółki. Brali przy tym pod uwagę sygnały płynące od poszczególnych interesariuszy, z którymi mają styczność w obszarach swoich funkcji biznesowych. Proces ten pozwolił na wyselekcjonowanie obszarów

w zgodzie z zasadą materialności, kompletności i uwzględnienia interesariuszy. Z kolei odwołanie się do normy ISO 26000 gwarantuje zachowanie kontekstu zrównoważonego rozwoju. Dodatkowo kwestie te były podnieszone podczas pierwszego spotkania nowo powołanego Komitetu CSR, które odbyło się w lipcu 2013 roku i poprzedziło opracowanie niniejszego raportu. W skład Komitetu CSR weszli przedstawiciele zarządu, z prezesem zarządu na czele, oraz wybrani menadżerowie.

● [G4-24, G4-25, G4-26, G4-27]

Równocześnie ta sama grupa kilkunastu kluczowych menadżerów, która była ankietowana w maju 2012, dokonała identyfikacji i mapowania istotnych grup interesariuszy. Aktualna mapa wyodrębnia w ramach większych kategorii 26 głównych interesariuszy:

- **pracownicy** (pracownicy etatowi, studenci i potencjalni pracownicy, byli pracownicy, związki zawodowe, pracownicy podwykonawców i dostawców, inspekcja pracy i inne zbliżone instytucje nadzoru),
- **inwestorzy** (inwestor strategiczny, inwestorzy instytucjonalni, inwestorzy indywidualni, Giełda Papierów Wartościowych w Warszawie, domy maklerskie, banki),

- **klienci** (GDDKiA, klienci instytucjonalni, klienci indywidualni, partnerzy biznesowi, kluczowi dostawcy, podwykonawcy, lokalna administracja samorządowa, administracja rządowa),
- **społeczeństwo** (społeczności lokalne w obrębie inwestycji, mieszkańcy i liderzy społeczni, media, szkoły wyższe i pracownicy naukowci, organizacje techniczne i branżowe),
- **środowisko naturalne** (organizacje ekologiczne, inspektorzy nadzoru ochrony środowiska, Lasy Państwowe).

Dialog z poszczególnymi grupami prowadzony jest na bieżąco w ciągu roku, w formie

i z częstotliwością dostosowaną do konkretnej relacji. Przykładowo – raz na dwa lata wszyscy pracownicy Grupy poddawani są kompleksowemu badaniu satysfakcji. Celem spółki na lata 2011-2012 było stworzenie mechanizmów pozwalających na prowadzenie regularnego dialogu z poszczególnymi grupami interesariuszy. Dialogu, który byłby źródłem wartości biznesowej, np. wiedzy o przyszłych szansach i ryzykach, a także narzędziem umożliwiającym wyłapywanie nawet słabych sygnałów dotyczących rysujących się dopiero trendów rynkowych. Niestety dotychczasowe doświadczenia nie napawają optymizmem, m.in. ze względu na ograniczoną chęć poszczególnych interesariuszy do współpracy. Przyczyn takiej sytuacji można upatrywać w ograniczonym zaufaniu interesariuszy do tego typu rozwiązań.

W ocenie Budimeksu, organizowanie na obecnym etapie panelu interesariuszy nie przyniesie oczekiwanej wartości biznesowej. Bardziej efektywne biznesowo będzie prowadzenie dialogu opartego na zaufaniu, budowanym latami przez menadżerów. Proces ten będzie odgórnie nadzorowany, a informacje płynące od menadżerów zestawiane ze sobą. Skala samego dialogu będzie również odpowiednio większa, tak by rosła statystyczna istotność pozyskiwanych informacji.

W konsekwencji opisanych wyżej ograniczeń, w procesie definiowania zawartości raportu, oparto się na wiedzy menadżerów odnośnie oczekiwań interesariuszy. Zaprezentowane w raporcie informacje są odzwierciedleniem tego długofalowego procesu gromadzenia wiedzy o oczekiwaniach otoczenia.

● [G4-19]

Nie wystąpiły żadne znaczące okoliczności, które skutkowałyby zmianami w zakresie istotnych aspektów oddziaływania Grupy Budimex na otoczenie. Pozostają nimi:

- warunki, bezpieczeństwo i higiena pracy (BHP),
- wpływ na lokalne otoczenie i bioróżnorodność,
- prewencja zachowań nieetycznych (łapownictwo, korupcja),
- jakość i bezpieczeństwo budowanych obiektów,
- racjonalne korzystanie z zasobów i zanieczyszczenie środowiska.

● [G4-20]

Istotność poszczególnych aspektów dla poszczególnych spółek nie jest jednakowa. W przybliżeniu kształtuje się następująco:

Aspekt społeczny lub środowiskowy	Aspekty oddziaływania i wskaźniki wg GRI
Warunki, bezpieczeństwo i higiena pracy (BHP)	Miejsce pracy: bezpieczeństwo i higiena pracy (G4-LA-DMA, G4-LA5, G4-LA6, G4-LA7 G4-LA8) Ocena dostawców (G4-LA14, G4-LA15) Mechanizm przekazywania skarg (G4-LA16)
Wpływ na lokalne otoczenie i bioróżnorodność	Bioróżnorodność (G4-EN11, G4-EN12, G4-EN13, G4-EN14) Ocena środowiskowa dostawców (G4-EN32, G4-EN33) Mechanizm przekazywania skarg (G4-EN34) Społeczność lokalna (G4-SO1, G4-SO2)
Prewencja zachowań nieetycznych	Prawa człowieka: inwestycje (G4-HR1) Prawa człowieka w łańcuchu dostaw (G4-HR10, G4-HR11) Prawa człowieka: mechanizm przekazywania skarg (G4-HR12) Antykorupcja (G4-SO3, G4-SO4, G4-SO5)
Jakość i bezpieczeństwo budowanych obiektów	Zdrowie i bezpieczeństwo klienta (G4-PR1, G4-PR2)
Racjonalne korzystanie z zasobów i zanieczyszczenie środowiska	Surowce i materiały (G4-EN1, G4-EN2) Energia (G4-EN3, G4-EN5, G4-EN6) Emisje (G4-EN15, G4-EN16, G4-EN18, G4-EN21) Ścieki i odpady (G4-EN23, G4-EN24) Zgodność z regulacjami (G4-EN29) Ocena środowiskowa dostawców (G4-EN32, G4-EN33) Inne (branżowe) (CRE1, CRE2)

● [G4-12]

W przypadku większości z wymienionych obszarów i spółek odpowiedzialność za dany aspekt nie jest tylko odpowiedzialnością bezpośrednią, ale i pośrednią, tj. wykracza poza samą Grupę Budimex i w znacznym stopniu dotyczy dostawców i podwykonawców. Aspekty te zostały w poniższej tabelce oznaczone gwiazdką (*). Przykładowo korupcja i zachowania nieetyczne zawsze mają charakter relacyjny i dotyczą obu

ich stron. Z tego też powodu, obok działań ukierunkowanych na własnych pracowników, ważne są jasne komunikaty kierowane do partnerów biznesowych. Również w związku z oparciem modelu biznesowego na wykonawstwie prac budowlanych przez podwykonawców zewnętrznych, rozszerza się odpowiedzialność Grupy Budimex w zakresie wpływu na lokalną biosferę, BHP czy staranności i jakości wykonania, stanowiącej o bezpieczeństwie

użytkowania obiektów. Stąd rosnąca waga monitoringu partnerów biznesowych w tych wymiarach działalności. Przesunięcie ciężaru niektórych prac na osoby trzecie sprawia, że odpowiednio większa część zużycia surowców i materiałów, włączając w to paliwa, również leży po ich stronie. W przypadku niektórych kluczowych surowców, np. stali, odpowiedzialność za jej produkcję, która obciąża środowisko, leży całkowicie poza Grupą Budimex, w tym poza Mostostalem Kraków, dla którego stal jest podstawowym materiałem.

Budimex SA	Budimex Nieruchomości Sp. z o.o.	Budimex Danwood Sp. z o.o.	Mostostal Kraków SA
Wysoka*	Wysoka*	Wysoka	Wysoka*
Wysoka*	Niska*	Niska	Niska
Wysoka*	Wysoka*	Niska*	Wysoka*
Wysoka*	Wysoka*	Wysoka*	Wysoka*
Średnia*	Średnia*	Średnia*	Średnia*

4

Warunki, bezpieczeństwo i higiena pracy (BHP)

●● [LA DMA, G4-LA5, CRE6]

Od lat spółki Grupy przywiązują bardzo dużą wagę do zapewnienia bezpiecznych warunków pracy (BHP). W Budimeksie i w Mostostalu Kraków, czyli firmach, w których zatrudniona jest większość pracowników grupy kapitałowej, w ramach zintegrowanych systemów zarządzania wdrożono systemy zarządzania bezpieczeństwem i higieną pracy. W Mostostalu zgodnie z PN-N-18001, a w Budimeksie – OHSAS 18001. W firmach tych funkcjonują 6-osobowe komisje ds. BHP. W ich skład wchodzi przedstawiciele pracowników i pracodawcy. Komisje są reprezentacją wszystkich zatrudnionych (100%).

● [G4-LA7]

W 2012 roku kontynuowano działania podjęte w latach wcześniejszych, mające na celu zwiększenie bezpieczeństwa i higieny pracy. Wciąż udoskonalane procedury zarządzania bezpieczeństwem pracy na kontraktach, wspierają kierowników budów w skutecznym eliminowaniu zagrożeń. Modyfikacje mają na celu m.in. coraz efektywniejsze monitorowanie podwykonawców w zakresie BHP, a w konsekwencji obniżenie liczby wypadków wśród pracowników niezatrudnionych bezpośrednio przez Budimex. W ostatnim roku znacząco rozbudowano też sam dział BHP, zatrudniając kolejnych specjalistów, co dodatkowo pozwoli wesprzeć kierowników kontraktów i uszczelnić system zarządzania tym obszarem.

Obowiązujący system szkoleń znacząco wykracza ponad wymogi prawne. Wystarczy wspomnieć o tym, że szkolenia dla pracowników, do których przeprowadzenia firma zobligowana jest raz na trzy lata, przeprowadzane są corocznie. Analogicznie, szkolenia dla kadry kierowniczej, obowiązkowe raz na pięć lat, odbywają się raz na trzy lata. Co do zasady, szkolenia z wewnętrznych procedur bezpieczeństwa przechodzą wszystkie osoby zaangażowane w realizację kontraktu, w tym pracownicy podwykonawców. Dodatkowe szkolenia przechodzą też koordynatorzy BHP obecni na poszczególnych kontraktach. Duży nacisk kładziony na szkolenia, w tym uświadczenie realności ryzyka wypadku oraz kształtowanie nawyków prawidłowych zachowań, pozwala na ograniczenie zagrożeń związanych z rutyną.

Budimex: Uratowane życie pracownika podwykonawcy

W maju 2013 roku, na jednej z budów prowadzonych przez Budimex, u pracownika podwykonawcy wskutek zawału doszło do zatrzymania akcji serca. Dzięki natychmiastowej reanimacji, której podjął się kierownik robót z Budimeksu, po kilku minutach serce podjęło pracę, a pracownik został zabrany do szpitala.

To rutyna i brak wyobraźni od lat są najczęstszą przyczyną wypadków przy pracy. Stąd dbałość o procedury i konsekwentne monitorowanie ich przestrzegania przez wszystkich pracujących na budowie – niezależnie czy są pracownikami własnymi, czy zewnętrznymi.

Każdy z kontraktów został w 2011 roku wyposażony w sprzęt niezbędny do ratowania życia. W 2012 roku przeprowadzono pogłębione szkolenia z zakresu pierwszej pomocy przedmedycznej. W rezultacie przez cały czas na każdym z kontraktów znajduje się osoba, która posiada kompetencje potrzebne do podjęcia akcji ratowniczej i udzielenia niezbędnej pomocy.

W 2012 roku wprowadzono na budowach nowe ubrania robocze. Nowa odzież, dzięki jaskrawej kolorystyce, sprawia, że pracownicy są dobrze widoczni, co ogranicza ryzyko nieszczęśliwych wypadków. Natomiast wykorzystanie nowoczesnych tkanin, charakteryzujących się dużo lepszymi walorami użytkowymi (takimi jak ciepłochłonność, odporność na warunki pogodowe), znacząco podnosi komfort pracy.

● [G4-LA7]

Prowadzony monitoring czynników szkodliwych w miejscu pracy nie potwierdził w 2012 roku występowania przekroczeń najwyższych dopuszczalnych stężeń i natężeń (NDS, NDN) czynników szkodliwych i niebezpiecznych. W 2012 roku nie odnotowano również zgłoszeń o stwierdzeniu występowania chorób zawodowych wśród pracowników.

Warto w tym miejscu przypomnieć o działaniach prowadzonych w odniesieniu do dostawców. Poza wspomnianymi już szkoleniami i uszczelnianiem procedur, mających na celu efektywne i rzetelne monitorowanie BHP u dostawców, istotnym krokiem było wypraco-

oraz szkolenie dla osób rozpoczynających pracę na budowie. Równocześnie Budimex jest partnerem i wspiera, wraz z innymi największymi firmami budowlanymi, kampanię społeczną Państwowej Inspekcji Pracy i Zakładu Ubezpieczeń Społecznych „Szczepnij życie! Bezpieczna praca na wysokości”.

● [SO DMA, SO1]

Innym, zawsze aktualnym, aspektem związanym z bezpieczeństwem jest kwestia osób postronnych, które mogą znaleźć się w strefie oddziaływania inwestycji i potencjalnie ulec wypadkowi. Oczywiście bezwzględnie przestrzegacie się tu wszelkich regulacji dotyczących ogrodzenia i odpowiedniego oznakowania terenu budowy, co ogranicza prawdopodobieństwo tego, że osoba niepożądana tam wejdzie. Prewencyjne działania podejmowane są również przez

wanie w 2011 roku, przy wiodącym udziale Budimeksu, wzoru załącznika do standardowej umowy z podwykonawcą w zakresie BHP. Załącznik taki powstał w ramach prac „Porozumienia dla bezpieczeństwa w budownictwie”, którego Budimex jest sygnatariuszem i aktywnym uczestnikiem. W efekcie przyjęte rozwiązania, oparte na dobrych praktykach i doświadczeniach Grupy, stały się pewną normą, którą główni gracze rynkowi, w ramach swoistej samoregulacji, zdecydowali się przyjąć, i która pozwoli ucywilizować praktykę rynkową, często pozostawiając wiele do życzenia. W ramach „Porozumienia dla bezpieczeństwa...” opracowano również i wdrożono do stosowania wspólne standardy w zakresie przygotowania robót (IBWR – Instrukcja Bezpiecznego Wykonania Robót)

pracowników, a zwłaszcza przez pracowników ochrony, którzy – z czego nie wszyscy zdają sobie sprawę – nie tylko chronią mienie, ale również pośrednio przyczyniają się do eliminowania niebezpieczeństwa, jakie mogą na siebie ściągnąć np. dzieci, które chciałyby niepostrzeżenie „zwiadzić” budowę i nieświadomie na razić się na ogromne niebezpieczeństwo.

● [G4-LA14, G4-LA15, G4-LA16]

BHP a podwykonawcy

W 2012 roku 1471 podwykonawców (100%) zostało poddanych kwalifikacji wstępnej m.in. pod kątem przestrzegania zasad bezpieczeństwa i higieny pracy (BHP). Przeprowadzono również 2194 oceny podsumowujące współpracę, które zawierają m.in. elementy związane z bezpieczeństwem i higieną pracy. Negatywna ocena może skutkować zaprzestaniem współpracy z danym podwykonawcą.

Wszyscy pracownicy podwykonawców, pracujący na budowach Budimeksu, przechodzą szkolenia z wewnętrznych procedur BHP i są zobligowani do ich przestrzegania. Budimex prowadzi, poza rejestrem wypadków pracowników własnych, również rejestr wypadków przy pracy, do których doszło wśród pracowników podwykonawców na budowach, których głównym wykonawcą jest Budimex. Wszystkie

one analizowane są pod kątem przyczyn i sytuacji, w jakich miały miejsce, a także odpowiedzialności osób, które sprawowały nadzór. W 2012 roku doszło do 58 wypadków pracowników podwykonawców, w tym niestety do 4 wypadków śmiertelnych i 6 wypadków ciężkich. Pozostałe wypadki, wg klasyfikacji obowiązującej w Polsce, zostały uznane za lekkie. W jednym z przypadków stwierdzono również rażące naruszenie zasad współpracy podwykonawcy z Budimeksem, a mianowicie osoba poszkodowana nie posiadała w chwili wypadku ważnej umowy o pracę ze swoim pracodawcą. Wśród spraw zgłoszonych Komisji Etyki nie zarejestrowano zgłoszeń dotyczących BHP. Niemniej bieżąca obserwacja pracy podwykonawców, znajdująca odzwierciedlenie w ocenach końcowych dostawców, przyczyniła się do zidentyfikowania 118 nieprawidłowości, z których 67 związanych było z bezpieczeństwem i higieną pracy.

Ograniczanie oddziaływania na tereny cenne przyrodniczo

● [EN DMA]

Działalność budowlana, którą prowadzi Grupa Budimex, może silnie wpływać na środowisko, szczególnie w wymiarze lokalnej biosfery. Uwagę zwraca w tym kontekście działalność samego Budimeksu SA, a zwłaszcza realizacja kontraktów drogowych. Niemniej również budowa obiektów przemysłowych nie jest dla otoczenia obojętna. Z kolei wpływ montażu domu o drewnianej konstrukcji szkieletowej z oferty Budimex Danwood będzie znikomy. Podobnie relatywnie niewielki jest wpływ

Mostostalu Kraków oraz Budimeksu Nieruchomości. Tam gdzie potencjalna ingerencja w funkcjonowanie lokalnej biosfery może być szczególnie duża, potrzebne jest zapewnienie rozwiązań, które pozwolą skutecznie chronić przyrodę. Zarządzanie kwestiami środowiskowymi w Budimeksie odbywa się w oparciu o certyfikowany system zarządzania ISO 14001. W przypadku konkretnych inwestycji budowlanych reguluje je procedura „Zarządzanie środowiskowe na kontraktach” (09-11), której celem jest zmniejszenie negatywnego oddziaływania budów prowadzonych przez Budimex na środowisko naturalne, a która definiuje m.in. najbardziej prawdopodobne ryzyka środowiskowe. Certyfikowane systemy zarządzania ISO 14000 wśród raportowanych spółek wdrożył również Mostostal Kraków.

Wpływ na lokalne otoczenie i bioróżnorodność

W związku ze zwiększeniem zaangażowania w kwestie dotyczące ochrony środowiska, firma powiększyła zespół zajmujący się problematyką środowiskową. Na poszczególnych kontraktach zatrudnieni są koordynatorzy ds. środowiska naturalnego. Pracownicy, a w szczególności kadra kierownicza budów, przechodzą szkolenia w zakresie ochrony środowiska. W 2011 roku przeszkolonych zostało około 1000 osób. W 2012 roku przeszkolono kolejnych blisko 100 osób.

● [G4-EN11, G4-EN12, G4-EN27]

Dla realizowanych i planowanych inwestycji, które potencjalnie wpłyną na bioróżnorodność, obligatoryjnie sporządzany jest raport oddziaływania na środowisko, w którym przy współpracy z zewnętrznymi specjalistami różnych dziedzin nauki (m.in. ornitologami, herpetologami, ichtiologami, entomologami, botanikami itp.) proponowane są środki mające zminimalizować lub wyeliminować negatywne oddziaływanie inwestycji na otoczenie. W 2012 roku kontynuowano kilka projektów w rejonach cennych przyrodniczo, które opisane zostały w końcowej części rozdziału. Wśród nowych kontraktów nie stwierdzono bezpośredniego, istotnego oddziaływania na tereny chronione ze względu na bioróżnorodność.

Budimex, jako wykonawca gotowych projektów, najczęściej nie ma bezpośredniego wpływu

na kształt projektu, tj. na sposób, w jaki projektanci trasy uwzględnili interesy otoczenia przyrodniczego. Chodzi tu m.in. o sam przebieg planowanej drogi, która powinna zostać poprowadzona w sposób możliwie najmniej uciążliwy dla lokalnej biosfery i omijać tereny szczególnie cenne przyrodniczo. Dochodzi do tego odpowiednio rozplanowanie infrastruktury takiej jak przejścia dla zwierząt, które powinny pokrywać się z ich ścieżkami migracyjnymi. Przejścia z kolei powinny współgrać z nasadzeniami drzew i krzewów. Chodzi o takie rozplanowanie nasadzeń, by naprowadzały zwierzyinę na przejścia. Ważne jest tworzenie stref ekotonowych w lasach wzdłuż tras, by chronić ekosystem przed skutkami gwałtownie odsłoniętej ściany lasu. Należy przewidzieć odpowiedni system odwadniający, który uchroni wody podskórne

● [G4-EN32, G4-EN33, G4-EN34]

Ekologia a podwykonawcy

W 2012 roku 1471 podwykonawców (100%) zostało poddanych kwalifikacji wstępnej, m.in. pod kątem przestrzegania zasad ochrony środowiska. Przeprowadzono również 2194 oceny podsumowujące współpracę, w których zawarte są m.in. elementy związane z ochroną środowiska.

Szczególne ryzyko związane jest z pracą podwykonawców na placach budów i zagrożeniem, że ich działanie może przyczynić się do strat w lokalnej biosferze lub w skrajnym przypadku skażenia środowiska (np. skażenie gleby i wód gruntowych substancjami ropopochodnymi, farbami i rozpuszczalnikami) lub pożaru. Dlatego też niezmiernie ważne jest przestrzeganie przez nich

procedur, jak również posiadanie stosownego doświadczenia i w pełni sprawnego sprzętu. Wprowadzani na budowę podwykonawcy (100%) przechodzą stosowne przeszkolenie z obowiązujących procedur w zakresie ochrony środowiska, w tym z zasad postępowania w przypadku awarii. Ocenę sprawności technicznej przechodzi również sprzęt podwykonawców (np. kwestia wycieków paliwa).

Wśród spraw zgłoszonych Komisji Etyki, nie zarejestrowano zgłoszeń dotyczących środowiska przyrodniczego. Nie odnotowano również żadnych istotnych incydentów związanych z dostawcami i podwykonawcami. Niemniej bieżąca obserwacja pracy podwykonawców, znajdująca odzwierciedlenie w ocenach końcowych dostawców, przyczyniła się do zidentyfikowania 118 nieprawidłowości, z których 71 związanych było z ochroną środowiska.

● [G4-EN11, G4-EN13]

Budimex SA: Budowa mostu przez Wisłę koło Kwidzyna (DK 90)

Zakończona już po dacie raportu, tj. w 2013 roku, budowa mostu na Wisłę wiązała się z określonymi kosztami przyrodniczymi, szczególnie w wyniku prac prowadzonych w korycie rzeki, które oznaczały straty w siedliskach ryb i minogów. Inwestycja wiązała się z przecięciem Obszaru Specjalnej Ochrony Ptaków „Dolina Dolnej Wisły (PLB040003), Ostoi „Dolna Wisła” (PLH220033) oraz Nadwiślańskiego Obszaru Chronionego Krajobrazu i Obszaru Chronionego Krajobrazu Doliny Kwidzyńskiej. W niedużej odległości znajdują się również: rezerwat przyrody „Opalenie Dolne”, rezerwat przyrody „Opalenie Górne”, rezerwat przyrody „Wiosło Duże” i rezerwat przyrody „Wiosło Małe”. W wyniku realizacji przedsięwzięcia częściowo zajęto siedliska stanowiące: świeże łąki użytkowane ekstensywnie, nizinne ziołorośla nadrzeczne, zalewane muliste brzegi rzek. Na terenie, na którym realizowana była inwestycja, występują cenne gatunki, w tym:

- chronione gatunki roślin: sasanka otwarta, leniec bezpodkwiatkowy,

obuwik pospolity,

- chronione gatunki zwierząt: wydra, bóbr, traszka grzebieniasta, kumak nizinny, koza, piskorz, różanka, łoś atlantycki, boleń, minóg rzeczny, pachnica dębowa,
- chronione gatunki ptaków: nurogęś, ohar, rybitwa białoczelna, rybitwa rzeczna, zimorodek, ostrygojad, derkacz, mewa czarnogłowa, siweczka rzeczna, bielik, gągoł, bielaczek, gąsiorek.

Plan działań zakładał zarówno ograniczenie do minimum wpływu na istniejące siedliska, jak i zrekompensowanie utraconych siedlisk lęgowych rybitw – w tym celu zaprojektowano siedliska zastępcze na dwóch zakotwiczonych na rzece barkach. W ocenie ekspertów w ciągu ok. 2-3 lat powinna nastąpić również naturalna regeneracja siedlisk gatunków ryb i minogów.

Realizacja inwestycji oznaczała niestety nieodwracalne zniszczenie terenów w zajętych pod drogę miejscach oraz na powierzchniach zajętych pod urządzenia odwadniające drogę. W efekcie prac budowlanych zmniejszyła się także powierzchnia upraw rolnych. Zajęciu uległa łącznie powierzchnia ok. 715 ha.

i powierzchniowe przed skażeniem substancjami ropopochodnymi, ekrany dźwiękochłonne czy też odpowiednie, ograniczające liczbę kolizji ptaków, oświetlenie mostów. W przypadkach, w których Budimex jest również projektantem, odpowiedzialność za przygotowanie optymalnego z punktu widzenia społecznego i środowiskowego rozwiązania leży po stronie spółki. Najczęściej jednak firma odpowiedzialna jest za wybudowanie zaplanowanej już drogi w sposób zgodny z projektem opracowanym przez inwestora.

● [CRE5]

Określone zagrożenia dla środowiska wiążą się z etapem realizacji inwestycji, co wymaga zachowania najwyższej staranności przez samego wykonawcę, którym najczęściej jest Budimex. Na pozór proste działania mają bardzo duże znaczenie. Między innymi chodzi o to, by odpowiednio zorganizować place budów i ich zaplecza. Poprowadzić drogi technologiczne w sposób zapewniający oszczędne korzystanie z terenu i minimalne przekształcenie jego powierzchni, a po zakończeniu prac teren przywrócić do poprzedniego stanu. Podejście takie pozwala do minimum ograniczyć wycinkę drzew. Niezależnie od tego znajdujące się w strefie oddziaływania budowy cenne drzewa są odpowiednio zabezpieczane przed uszkodzeniem mechanicznym. Analogicznie przed

skutkami pracy ciężkiego sprzętu budowlanego zabezpieczane są np. mrowiska. Zaplecze budowy, a w szczególności magazyny, składy i bazy transportowe, w pierwszej kolejności lokalizuje się na terenach już zagospodarowanych i przekształconych, w miarę możliwości w oddaleniu od zabudowy mieszkaniowej, ale również w oddaleniu od terenów cennych przyrodniczo. Ogranicza się do niezbędnego minimum zajmowanie terenu na obszarach leśnych czy podmokłych. Tam, gdzie to tylko możliwe, roboty budowlane nie wychodzą poza wyznaczony pas drogowy. Transport materiałów niezbędnych do budowy odbywa się przede wszystkim w obrębie wyznaczonego pasa drogowego, by nie prowadzić do niepotrzebnego przekształcania innych terenów. Na odcinkach, gdzie prace ziemne i budowlane są prowadzone w pobliżu zbiorników wodnych, wprowadza się rozwiązania zabezpieczające przed

zanieczyszczeniem substancjami chemicznymi pochodzącymi z budowy. Szczególną uwagę przywiązuje się do zabezpieczenia środowiska przed skażeniem produktami ropopochodnymi z pojazdów i maszyn budowlanych. Dlatego też teren budowy oraz jego zaplecze (miejsce składowania sprzętu, materiałów etc.) zabezpiecza się przed zanieczyszczeniem wód gruntowych stosując system zbierania zanieczyszczonych wód opadowych.

● [G4-EN11, G4-EN13]

Budimex SA: modernizacja odcinka linii kolejowej objętej obszarem Lokalnego Centrum Sterowania z siedzibą w Iławie

Przedsięwzięcie przecina specjalny obszar ochrony siedlisk NATURA 2000 Dolina Drwęcy (PLH280001). Ochronie podlegają tu głównie siedliska z Załącznika I Dyrektywy Siedliskowej. Dolina Drwęcy jest również istotnym obszarem dla gatunków ryb wymienionych w Załączniku II Dyrektywy Siedliskowej. Modernizowany odcinek linii kolejowej E 65 przebiega także przez Obszar Chronionego Krajobrazu Dolina Dolnej Drwęcy – pomiędzy Łążkiem a Iławą, przez Obszar Chronionego Krajobrazu Rzeki Liwy – pomiędzy miejscowością Susz a granicą województwa warmińsko-mazurskiego, a także w pobliżu Parku Krajobrazowego Pojezierza Iławskiego i Obszaru

Chronionego Krajobrazu Pojezierza Iławskiego, specjalnego obszaru ochrony siedlisk Przełomowa Dolina Rzeki Wel (PLH280015), obszaru specjalnej ochrony ptaków Lasy Iławskie (PLB280005) i specjalnego obszaru ochrony siedlisk Jezioro Karaś (PLH280003).

Niemniej w wyniku prowadzenia prac modernizacyjnych, stopień zagrożenia dla przemieszczającej się zwierzyny, zarówno za pożywieniem, jak i w czasie sezonowych migracji, nie zwiększa się w stosunku do normalnego funkcjonowania linii. Co więcej modernizacja polega m.in. na dostosowaniu przepustów oraz obiektów mostowych do funkcji przejść dla zwierząt, instalacji odpłaszaczy akustycznych i odbłaskowych, a także wygrodzeń ochronnych. Celem modernizacji jest również uporządkowanie gospodarki wodno-ściekowej i ograniczenie emisji hałasu i wibracji. Inwestycja powinna zakończyć się pod koniec 2013 roku.

Ponieważ część szaty roślinnej, która znajduje się bezpośrednio pod planowaną drogą, zostanie bezpowrotnie zniszczona, realizowane są nasadzenia kompensacyjne. Dla zinwentaryzowanych siedlisk cennych roślin, które zostałyby zniszczone przez budowaną trasę, dokonuje się metaplantacji, tj. rośliny są przenoszone na nowe miejsca. Gdy podczas budowy zasypiania (zniszczeniu) ma ulec jakiś niewielki zbiornik wodny (sadzawka), znajdujące się w nim płazy i gady są odławiane i przenoszone na nowe stanowiska. Podczas budowy monitorowana jest też sama przyroda. Prace budowlane prowadzone są pod nadzorem przyrodników, często różnej specjalności. W przypadku niektórych kontraktów, przebiegających przez tereny cenne przyrodniczo, było to czasem aż siedmiu ekspertów różnych specjalności (m.in. ornitolog, ichtiolog, herpetolog, entomolog, botanik). Roboty budowlane bywały okresowo zatrzymywane, gdy w strefie oddziaływania inwestycji pojawiały się rzadkie zwierzęta. Sam harmonogram i cykl prowadzenia prac jest ściśle skorelowany z cyklem przyrodniczym. Pewne prace są wstrzymywane w związku z okresowymi migracjami czy okresem lęgowym ptaków. Okresowe migracje nie dotyczą zresztą wyłącznie ptaków, ale również np. płazów czy ryb. Roboty budowlane w sąsiedztwie terenów objętych ochroną przed hałasem prowadzi się wyłącznie w ciągu dnia.

W trakcie prac dąży się też do tego, by wierzchnia warstwa ziemi (humus) wykorzystywana przy pracach wykończeniowych (utrwalanie skarp etc.) była pochodzenia lokalnego. Tym samym usuwana z powierzchni ziemia próchnicza jest składowana na hałdach, a następnie wykorzystywana w zagospodarowaniu terenu po zakończeniu inwestycji. Materiał ziemny wykorzystywany przy pracach wykończeniowych (utrwalanie skarp etc.) jest najczęściej pochodzenia lokalnego, tak aby nie zawierał bazy nasion gatunków obcych danemu regionowi. Chodzi o to, by realizacja przedsięwzięć inwestycyjnych nie skutkowałą wprowadzeniem do danej biosfery gatunków inwazyjnych, szkodników czy patogenów.

Ograniczeniu ujemnego wpływu na otoczenie sprzyja również szereg bardzo prostych zasad prowadzenia robót, takich jak: zraszanie wodą placu budowy w czasie suszy, redukcja do minimum czasu pracy silników spalinowych maszyn i samochodów budowy na biegu jałowym, ostrożne ładowanie sypkich materiałów na samochody i stosowanie plandek czy też po prostu zmniejszenie prędkości jazdy w obrębie placu budowy i w okolicy.

Opisane powyżej procedury postępowania ściśle korespondują z krajowymi i europejskimi przepisami, w tym regulacjami dotyczącymi terenów Natura 2000. Przyjęte rozwiązania zapewniają spełnienie wymogów prawnych, a nierzadko wykraczają poza minima regulacyjne. W trakcie realizacji przedsięwzięcia oraz po jego zakończeniu, zgodnie z zaleceniami z raportu o oddziaływaniu na środowisko danego przedsięwzięcia oraz z prawnymi decyzjami urzędów ochrony środowiska, prowadzony jest monitoring (kontrola przyrodnicza) obszaru oddziaływania oraz siedlisk w nim leżących.

[G4-EN11, G4-EN13]

Budimex SA: Terminal w Świdniku

Zakończona pod koniec 2012 roku rozbudowa Regionalnego Portu Lotniczego Port Lotniczy Lublin S.A. (Świdnik) wkraczała bezpośrednio na specjalny obszar ochrony siedlisk NATURA 2000 „Świdnik” (PLH 060021), który wyznaczono w związku z występowaniem tam populacji susła perełkowanego. Kolonia ta jest kolonią sztucznego pochodzenia. Powstała jako efekt introdukcji osobników pochodzących z innego stanowiska. Główne znaczenie kolonii w Świdniku polega na utrzymaniu rezerwy zwierząt do przyszłych przesiedleń i tworzenia nowych kolonii w granicach naturalnego zasięgu.

Inwestycja realizowana była w takiej części obszaru lotniska, która ze względu na charakter zagospodarowania (wysoka roślinność zielna, zakrzewienie i zadrzewienie, nierówności terenu, obecność odpadów budowlanych) nigdy nie była przez susły zasiedlona. Z punktu widzenia założeń ochrony tego terenu, w toku postępowania o wydanie decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach, uzyskano informację, że realizacja przedsięwzięcia nie spowoduje niekorzystnych skutków dla tego obszaru.

● [G4-EN11, G4-EN13]

Budimex SA: zaprojektowanie i wykonanie autostrady A4 Jarosław-Radymno (odcinek 2)

Realizowana do końca lipca 2012 roku inwestycja nie przecinała i nie sąsiadowała z żadnymi terenami podlegającymi ochronie, a jedynie przebiegała w znacznej odległości od obszaru NATURA 2000 „Rzeka San” (PLH 180007), co wg ekspertów, skutecznie ograniczało ewentualne ujemne oddziaływanie na środowisko naturalne. Autostrada przecięła natomiast lokalne ścieżki migracji zwierząt oraz lasy ochronne. Realizacja inwestycji nieodwracalnie związana była też z zajęciem części siedlisk zwierząt. Mimo że budowa spowodowała trwale zajęcie miejsc bytowania i żerowania gatunków zwierząt, nie nastąpiło bezpośrednie niszczenie ich stanowisk lęgowych. W celu zminimalizowania barierowego wpływu autostrady na zwierzęta, w miejscach przecięcia ścieżek migracji zaprojektowano odpowiednie przejścia i przepusty dla zwierząt.

●● [G4-14, G4-EN24, G4-EN29]

Place budowy i poszczególne inwestycje przygotowane są również na nieprzewidziane sytuacje awaryjne. Każda zakontraktowana inwestycja realizowana przez Budimex posiada instrukcję postępowania w przypadku wystąpienia sytuacji awaryjnych, a także wyposażona jest w niezbędny sprzęt potrzebny na wypadek skażeń, m.in. sorbent, rękaw sorpcyjny, maty sorpcyjne oraz środki ochrony indywidualnej (tzw. apteczka ekologiczna). Co więcej – ewentualne skażenia traktuje się jako zagrażające środowisku, aż do chwili ustalenia ich rodzaju i źródła. Dodatkowo kierownicy budów przechodzą specjalistyczne szkolenia związane z ochroną przyrody, włączając w to sytuacje awaryjne. W roku 2012 nie odnotowano wypadków ani innych poważnych incydentów, w konsekwencji

których doszłoby do istotnych skażeń wody i gruntu. Nie odnotowano również kar związanych z naruszeniem regulacji dotyczących ochrony środowiska.

● [G4-EN23]

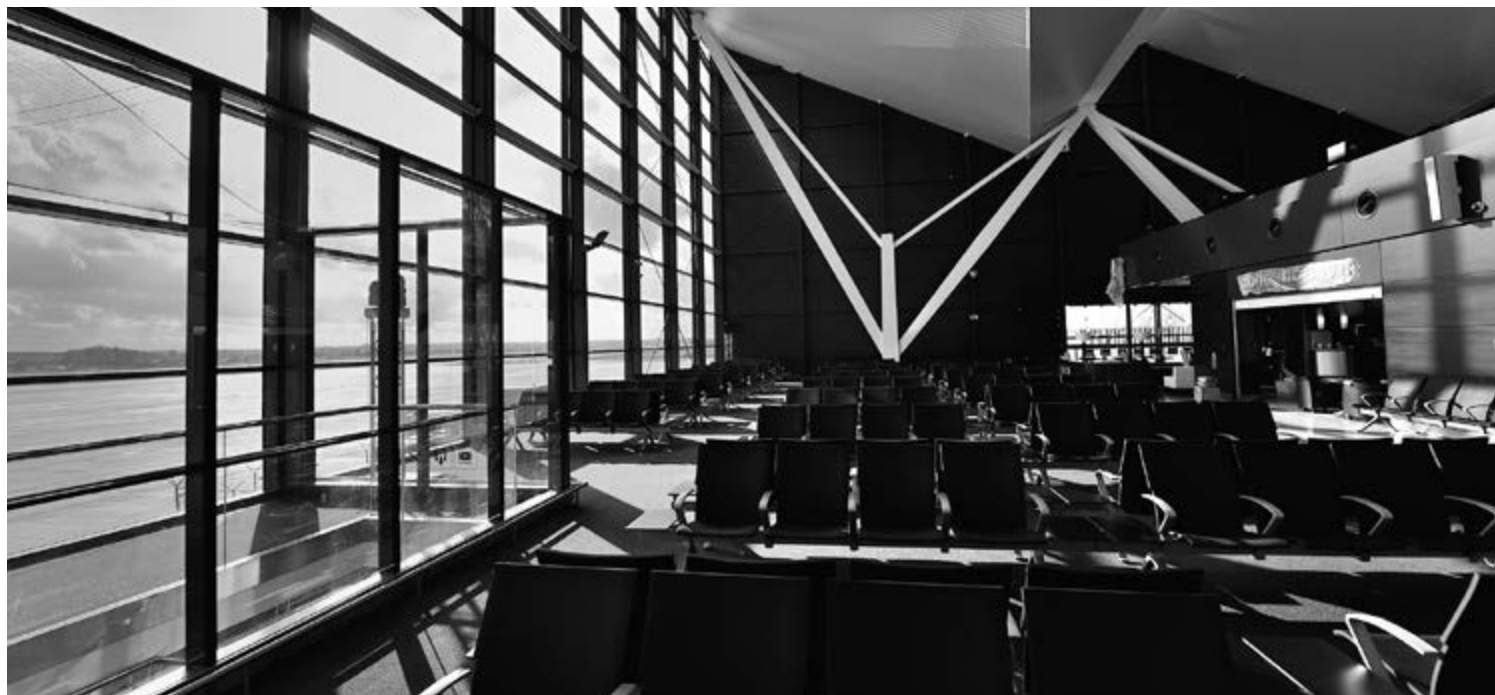
Jednym z kluczowych aspektów, który może wpływać niekorzystnie na lokalną biosferę, są odpady, które powstają na terenie budowy. Są to z przede wszystkim odpady typowo budowlane, w tym ziemia i gruz oraz odpady z remontów i demontażu obiektów budowlanych oraz infrastruktury drogowej. Dodatkowo na placach budowy funkcjonują biura budowy i laboratoria. W tych ostatnich powstają odpady, które mogą zawierać pozostałości substancji niebezpiecznych.

W ujęciu całościowym wolumen odpadów w poszczególnych kategoriach jest bardzo silnie uzależniony od liczby kontraktów oraz ich zaawansowania (etapu). Warto podkreślić, że ilość odpadów często nie zależy od samej spółki, a od specyfiki kontraktu. Największą kategorią odpadów jest różnego rodzaju gruz ceglany i betonowy, często zmieszany z innymi materiałami pochodzącymi z rozbiórek obiektów budowlanych i infrastrukturalnych, które muszą być usunięte, by inwestycja mogła zostać zrealizowana. Podobnie zresztą jest w przypadku niebezpiecznych odpadów zawierających azbest, które również pochodzą z rozbieranych budowli np. krytych eternitem. Usuwanie niebezpiecznego eternitu dobrze obrazuje etapowość prac – w 2011 roku była to pierwsza pozycja wśród odpadów niebezpiecznych

● [G4-EN11, G4-EN13]

Budimex SA: przebudowa drogi wojewódzkiej nr 109 na odcinku Mrzeżyno-Trzebiatów

Zakończona w sierpniu 2012 roku inwestycja zlokalizowana była na obszarach NATURA 2000: ostoi siedliskowej (PLH 320017) „Trzebiatowsko-Kołobrzeski Pas Nadmorski” i ostoi ptasiej (PLB 320010) „Wybrzeże Trzebiatowskie” oraz w sąsiedztwie obszaru NATURA 2000 – Specjalnego Obszaru Ochrony Siedlisk „Dorzecze Regi” (PLH 320049), ale w ocenie ekspertów nie wpływała negatywnie na ww. obszary, a zwłaszcza na cele ich ochrony. Wynika to z realizacji przedsięwzięcia, którego przedmiotem była przebudowa istniejącej drogi, w zasięgu której nie stwierdzono występowania siedlisk i gatunków roślin i zwierząt wyszczególnionych w załącznikach I i II Dyrektywy Siedliskowej.

raportowanych przez Budimex (76,0 ton), podczas gdy w 2012 roku odpady tego typu prawie nie występują (3,3 tony). W ich miejsce pojawił się za to asfalt zawierający smołę, który uznany za niebezpieczny, wymaga specjalnego traktowania (1 111 ton). Budimex i jego spółki gwarantują, że tego typu prace prowadzone są z najwyższą starannością, a niebezpieczny materiał jest prawidłowo zagospodarowywany przez podmiot posiadający odpowiednie zezwolenia. Dzięki temu nie stanowi on zagrożenia dla ludzi i lokalnej biosfery.

Specyficznym odpadem, którego wolumen jest corocznie zdecydowanie największy, jest gleba, ziemia, kamienie i wszelki urobek powstający podczas wykopów. Usuwana ziemia jest potem ponownie wykorzystywana bezpośrednio na

placu budowy lub, jeśli z pewnych względów jakaś jej nadmiarowa część musi zostać wywieziona, wykorzystywana gdzie indziej. Z formalnego punktu widzenia jest ona w tym drugim przypadku rozpoznawana jako odpad, jednak w praktyce pozostaje pełnowartościowym surowcem ponownie zagospodarowywanym². Realizacja kontraktów, zwłaszcza drogowych, które przecinają tereny zadrzewione, wiąże się z wycinką drzew i krzewów. Jak wspomniano

wcześniej, działania ingerujące w biosferę ogranicza się do niezbędnego minimum, jednak w pasie przyszłej drogi nie zawsze można ich uniknąć. Na mniejszą skalę dotyczy to również budownictwa przemysłowego i mieszkaniowego. W praktyce, ze względu na atrakcyjność ekonomiczną, najczęściej samo drewno zagospodarowuje inwestor zlecający Grupie Budimex wykonanie prac. Po stronie wykonawcy pozostaje usunięcie karp, konarów czy pozostałości po krzewach. Również one mogą być zagospodarowane z pożytkiem. Najczęściej przekazywane są innym podmiotom i służą jako paliwo. Proces tzw. zrębkowania, czyli mielenia na drobne zręby przez specjalne maszyny, czyni z nich również cenny materiał ogrodniczy. Podsumowując, mniej niż 0,05% odpadów

wytwarzanych przez spółkę uznawanych jest za niebezpieczne (jeżeli z masy odpadów wykluczamy glebę, ziemię i urobek z wykopów, procent ten wynosi mniej niż 1,1%). Ponad 68% odpadów przekazywanych jest osobom fizycznym do ponownego wykorzystania na zasadach określonych przez przepisy. Pozostałe odpady przekazywane są firmom posiadającym stosowne zezwolenia w kwestii gospodarowania określonym rodzajem odpadu. Szczegółowe informacje na temat ilości odpadów można znaleźć w tabelach na końcu raportu.

2

Ze względu na tę dwuznaczność w tegorocznym raporcie wyodrębniono ziemię spośród odpadów, ponieważ jej wolumen zdecydowanie zdominował całe zestawienie, stanowiąc ponad 96% całej masy odpadowej.

Rekompensowanie uciążliwości społecznościom

● [SO DMA, G4-SO1, G4-SO2]

Nasze inwestycje, zwłaszcza infrastrukturalne, oznaczają wymierne korzyści społeczno-gospodarcze, w tym zwłaszcza dla lokalnych społeczności. Choć wiele mówi się o znaczeniu, jakie ma infrastruktura drogowa i kolejowa dla krajowej gospodarki, to dopiero spojrzenie z punktu widzenia konkretnej gminy lub gmin pozwala zobaczyć, jak ogromną wartość takie inwestycje wnoszą w ich życie, jak czasem w dosłownym rozumieniu tego słowa otwierają przed nimi nowe szanse i możliwości.

Przez lata działalności przyczyniliśmy się bezpośrednio do powstania setek kilometrów dróg, wielu mostów, obiektów przemysłowych, ale też teatrów, sal koncertowych i szpitali.

Jednak te same inwestycje na etapie realizacji, obok cennych miejsc pracy i zleceń dla lokalnych przedsiębiorców, oznaczają również niedogodności. Potencjalny wpływ na tereny sąsiadujące z inwestycją jest zresztą przedmiotem analiz na etapie wydawania stosownych decyzji administracyjnych zezwalających na rozpoczęcie prac. Procesy administracyjne są jawne, a przedstawiciele lokalnych społeczności są uznawani za stronę w postępowaniach. Na etapie realizacji podejmuje się działania, które mają ograniczyć uciążliwość inwestycji dla mieszkańców, na przykład organizując dro-

gi dojazdowe i place budów. Materiały budowlane, w tym tysiące ton ziemi, kruszyw, betonu czy masy bitumicznej muszą zostać dowieszone na plac budowy, co oznacza wzmożony ruch pojazdów i hałas. To również najczęściej zmiana oznakowania dróg i utrudnienia w ruchu, które uprzykrzają codzienne życie mieszkańców. Firma reaguje też na wszelkie niepokojące sygnały i skargi, ma bowiem świadomość, że jest jedynie gościem w danej społeczności, a to zobowiązuje.

● [G4-SO9, G4-SO10]

Ekologia a podwykonawcy

W 2012 roku 1471 podwykonawców (100%) zostało poddanych kwalifikacji wstępnej, która zawiera m.in. elementy oceny pod kątem potencjału technicznego, spełniania wymagań jakościowych, bezpieczeństwa i higieny pracy, przestrzegania praw pracowniczych i ochrony środowiska. Choć wśród kryteriów nie zdefiniowano wprost aspektu wpływu na lokalną społeczność, zawiera się on w innych działaniach.

Minimalizowanie uciążliwości dla lokalnej społeczności wiąże się bezpośrednio z tym, czy przestrzega się wyznaczonych godzin pracy, czy porusza wyłącznie wyznaczonymi drogami dojazdowymi, a to z kolei wiąże się ze spełnianiem wymagań jakościowych i przestrzeganiem praw

pracowniczych. Męczący dla ludzi hałas czy pył z placu budowy to nic innego jak naruszanie zasad związanych z ochroną środowiska. Przykłady można mnożyć, niemniej wszystkie te aspekty są elementem składającym się na ocenę podwykonawców, którzy mogą być bezpośrednią przyczyną zakłócania spokoju mieszkańców. Kwestie te są oceniane zarówno podczas kwalifikacji wstępnej, jak i ocen końcowych.

Wszelkie incydenty i skargi mieszkańców zgłaszane są bezpośrednio kierownictwu kontraktów. Dzięki temu możliwe jest natychmiastowe zdiagnozowanie problemu i podjęcie działań naprawczych. Brak bezpośredniego wyodrębnienia kategorii wpływu na społeczność lokalną w ankietach kwalifikacyjnych i podsumowujących współpracę, sprawia, że ewentualne naruszenia ujmowane są statystycznie w innych kategoriach.

Budimex SA: Domofon ICE

„Domofon ICE” realizowany jest w szkołach zlokalizowanych w sąsiedztwie inwestycji drogowych Budimeksu. Do 2012 roku w programie wzięli udział uczniowie z 69 szkół podstawowych, w tym m.in. z Nowogardu, Żabowa, Skołoszowa, Jankowic, Pawłosiowa, Kidałowic, Mrągowa, Krzywej, Piasków, Łysakowa, Strykowa, Bratoszewic, Pruszkowa, Skroniowa, Potoku Wielkiego i Kwidzyna. Program ma na celu realne podniesienie bezpieczeństwa drogowego dzieci, ich edukację na temat bezpieczeństwa oraz niesienia pomocy w razie wypadku.

Kluczowym elementem programu są plastikowe karty, zawierające dane ułatwiające kontakt z najbliższymi (karty ICE) w razie wypadku, czyli wtedy, kiedy najbardziej liczy się czas, a informacja o ewentualnych schorzeniach przewlekłych, alergiach i przyjmowanych lekach może uratować życie. Informacje zapisane na karcie mogą być niezwykle pomocne również w przypadku zgubienia się dziecka.

Skrót ICE (In Case Of Emergency) jest znany ratownikom na całym świecie, a dane na karcie zapisane są w optymalny sposób umożliwiając ich szybkie odczytanie. Wszystkie objęte programem dzieci otrzymują karty w kształcie telefonu komórkowego wraz z odblaskowym etui posiadającym system łatwego mocowania do plecaka. Kampania ma szerszy wymiar edukacyjny, promując wśród młodych ludzi zasady bezpiecznego zachowania na drodze oraz udzielania pierwszej pomocy i nie ogranicza się wyłącznie do dystrybucji kart. Chodzi właśnie o działanie prewencyjne, ograniczające przyszłe ryzyko związane z realizowanymi inwestycjami drogowymi. Cieszy również fakt, że w wydarzenia realizowane w ramach programu „Domofon ICE” chętnie włączają się przedstawiciele służb ratunkowych, przede wszystkim Policji i Straży Pożarnej. Spotyka się on również z bardzo dobrym odbiorem ze strony rodziców, dyrektorów szkół i samorządowców.

W 2012 roku uroczyste gale „Domofon ICE” odbyły się w kilku kolejnych szkołach zgłoszonych do programu.

Łącznie na koniec 2012 roku programem objętych było już blisko 8500 dzieci, w porównaniu do 5100 rok wcześniej. Co więcej, rośnie nie tylko liczba szkół i dzieci objętych programem, ale też świadomość dzieci i rodziców. Prowadzony monitoring pokazuje, że w 2012 roku odblaskową kartę na co dzień nosiło 74,2% uczniów, w porównaniu do 66% rok wcześniej. Niezmiernie wysokie pozostają również oceny wystawione programowi przez ankietowanych pedagogów.

O tym, jak ważne są nawyki, które Budimex od kilku już lat stara się zaszczepić wśród najmłodszych, najlepiej świadczy to, że w czerwcu 2013 roku posłowie zdecydowali o przyjęciu nowelizacji ustawy Prawo o ruchu drogowym. Nowe przepisy wprowadzają obowiązek używania elementów odblaskowych przez wszystkich pieszych poruszających się po zmierzchu, po drogach poza terenem zabudowanym

Więcej na:
www.domofonice.pl.

Robimy wiele, by ograniczyć uciążliwości, ale nie jesteśmy w stanie całkowicie ich wyeliminować. W związku z tym czujemy się w obowiązku w inny sposób zrekompensować niedogodności społeczności, której one dotyczą. Dlatego też inicjujemy i realizujemy działania społeczne.

Staramy się, by beneficjentami naszych długoterminowych działań były przede wszystkim społeczności, w których sąsiedztwie realizujemy inwestycje. Czasem to duże miasta, kiedy indziej niewielkie miejscowości. Obecnie realizujemy dwa równoległe programy społeczne, których adresatami są dzieci. Pierwszy z nich, Domofon ICE, realizowany jest od 2010 roku. Drugi, Strefa Rodzica, zapoczątkowany został w 2012 roku.

Choć wspomniane dwa programy stanowią sedno naszych działań społecznych, w miarę możliwości staramy się pomóc tam, gdzie niezbędna jest pomoc doraźna. Na różnego rodzaju darowizny Grupa Budimex przeznaczyła w ubiegłym roku ponad 1,4 mln zł.

Innym wymiarem społecznej aktywności Budimeksu jest Akademia Budimex. Ma ona na celu nie tyle rekompensowanie konkretnym społecznościom uciążliwości prac budowlanych, co stanowi inwestycję społeczną Grupy i przyczynia się do zapewnienia całej branży budowlanej dopływu młodej, dobrze wykształconej kadry inżynierskiej. Ta bezpłatna inicjatywa edukacyjna została rozpoczęta wiosną 2009 roku. Składa się na nią cykl profesjonalnych warsztatów, skierowanych do studentów kierunków budowlanych renomowanych polskich uczelni technicznych.

Szkolenia obejmują zastosowania nowoczesnych technologii i zaawansowanych rozwiązań inżynierii lądowej i komunikacyjnej omawianych na przykładzie kontraktów realizowanych przez Grupę Budimex. Równolegle prowadzony jest coroczny Program Praktyk Letnich, adresowany głównie do studentów uczelni technicznych. Z kolei Program Stypendialny zakłada nawiązanie współpracy z najlepszymi studentami, którzy odbyli praktykę w Budimeksie, są po czwartym roku studiów i chcieliby związać się z Grupą Budimex na stałe. Stypendyści przez cały rok akademicki (tj. ostatni rok studiów) otrzymują miesięczne stypendium, a po zakończeniu nauki mają zagwarantowane zatrudnienie. Promowanie najlepszych studentów kierunków technicznych obejmuje również konkurs „Zbuduj swoją przyszłość”. Jest to konkurs na najlepszą

i najciekawszą pracę magisterską, skierowany do studentów ostatniego roku studiów dziennych inżynierskich i magisterskich Wydziałów Inżynierii Lądowej, Komunikacyjnej i Inżynierii Środowiska Politechniki Warszawskiej, Krakowskiej, Poznańskiej, Zachodniopomorskiego Uniwersytetu Technicznego oraz Uniwersytetu Warmińsko-Mazurskiego.

Budimex SA: Strefa Rodzica

Główny cel nowego programu społecznego „Strefa Rodzica”, realizowanego przez Budimex SA, to stworzenie rodzicom chorych dzieci bardziej komfortowych warunków do przebywania ze swoimi pociechami w szpitalu, a tym samym poprawa samopoczucia dzieci i ułatwienie im szybszego powrotu do zdrowia. Mimo że program został uruchomiony na przełomie roku 2012 i 2013, to na początku stycznia na Oddziale Chirurgii i Traumatologii w lubelskim Dziecięcym Szpitalu Klinicznym im. prof. Antoniego Gębali powstała już pierwsza w Polsce Strefa Rodzica.

Dziecko w szpitalu cierpi nie tylko z powodu choroby. Odczuwa również lęk związany z pobytem w obcym i często niezrozumiałym dla siebie środowisku. Stała obecność rodziców daje mu natomiast poczucie bezpieczeństwa

i zmniejsza stres. Czasem samo trzymanie za rękę, przytulenie się do najbliższej na świecie osoby – mamy lub taty – potrafi uspokoić małego człowieka, dodać mu otuchy. Wiele badań potwierdziło, że dzieci szybciej zdrowieją, kiedy są przy nich rodzice. Według tych, przeprowadzonych na Uniwersytecie Trinity College, hospitalizacja najmłodszych pacjentów skraca się nawet o 31% dzięki stałej obecności rodziców. Główną ideą programu „Strefa Rodzica” jest więc stworzenie w szpitalach odpowiednich warunków umożliwiających rodzicom towarzyszenie choremu dziecku. Projekt ma również szerszy wymiar edukacyjny – promuje korzyści emocjonalne i wsparcie procesu leczenia wynikające z uczestnictwa rodziców w opiece nad chorym dzieckiem.

W ramach projektu na oddziałach dziecięcych polskich szpitali wydzielane są specjalne strefy dla rodziców.

W zależności od potrzeb i warunków panujących w poszczególnych placówkach może to być zaaranżowanie nieużywanego pomieszczenia lub fragmentu korytarza, wyposażenie szpitala w odpowiednią liczbę składanych łóżek lub urządzeń sanitarnych czy zorganizowanie miejsca do wypoczynku i zabawy z dziećmi.

„Strefa Rodzica” to również osobiste zaangażowanie pracowników Budimeksu SA, którzy w ramach wolontariatu włączają się w urządzenie wyremontowanych pomieszczeń – pomagają w montażu i ustawianiu mebli, wykonują drobne prace wykończeniowe. Honorowym Ambasadorem programu jest aktorka Agnieszka Grochowska.

Więcej na:
www.strefarodzica.budimex.pl

6

● [SO DMA]

Myśląc o zachowaniu nieetycznym, najczęściej mamy na uwadze potencjalne zagrożenie łapownictwem i korupcją. Jest to naturalne, ponieważ właśnie te zjawiska są dla gospodarki najbardziej bolesne. Kiedy na rynku o podejmowaniu decyzji zaczynają decydować łapówki, traci przedsiębiorstwo, tracą też inwestorzy. Niemniej aspekt korupcji i łapownictwa jest elementem szerszego zjawiska, związanego z wartościami, etyką i uczciwością w biznesie. Tam, gdzie ludzie działają w oparciu o wartości etyczne, zagrożenie nagannymi zachowaniami będzie znacznie mniejsze. Nie bez powodu to etyczność działania znajduje tak silne odzwierciedlenie w Misji Grupy Budimex.

Jak już wspomniano, samo pojęcie uczciwości w działaniu jest niezmiernie szerokie. Obejmuje zarówno rzetelność relacji z klientami, jak i etyczną postawę wobec dostawców i kontra-

hentów. Z jednej strony, to oddawanie inwestycji w terminie, z drugiej – dotrzymanie terminów płatności wobec dostawców i podwykonawców, które jest wyróżnikiem Grupy Budimex na trudnym rynku usług budowlanych.

● [HR DMA, G4-HR1, G4-HR10, G4-HR11, G4-HR12]

Relacja z kontrahentami jest dwustronna. Dlatego w zamian za uczciwość Budimex również oczekuje uczciwości od swoich kontrahentów. Do umów z dostawcami dołączany jest załącznik „Zbiór zasad postępowania dla kontrahentów”, który określa oczekiwania w zakresie związanym z:

- przestrzeganiem prawa,
- etyką działalności,
- poszanowaniem Praw Człowieka,
- relacjami z pracownikami i pomiędzy pracownikami,

Prewencja zachowań nieetycznych

- zobowiązaniami wobec osób trzecich i rynku,
 - poszanowaniem środowiska naturalnego.
- Przyjmując, że za nowego dostawcę uważa się podmiot, który pierwszy raz wybierany jest w tabeli zakupowej jako kontrahent, jest on zawsze poddawany ocenie wstępnej na podstawie ankiety kwalifikacyjnej. Ankieta zawiera deklarację dostawcy o przestrzeganiu obowiązujących przepisów w zakresie m.in. prawa pracy, BHP i ochrony środowiska. Warunkiem kwalifikacji wstępnej dostawcy jest właśnie zatwierdzenie deklaracji. Tym samym wszyscy istotni dostawcy (100%) byli poddani ocenie (kwalifikacji wstępnej). Przy zakończeniu współpracy również poddano ich ocenie końcowej. Oceny te dotyczą zresztą nie tylko kluczowych dostawców. W 2012 roku zawarto łącznie 27 umów ramowych, z których 21 zostało uzupełnionych jeszcze o dodatkowy załącznik etyczny (78%).

Biorąc pod uwagę wszystkich podwykonawców, nie tylko tych najważniejszych, z roku na rok dokonuje się większej liczby ocen wstępnych (ankieta kwalifikacyjne) i ocen końcowych:

	2010	2011	2012
Liczba ankiet kwalifikacyjnych	400	1 191	1 471
Liczba ocen końcowych	800	2 033	2 194

Podczas ocen przeprowadzonych w 2012 roku stwierdzono 118 nieprawidłowości (tyle samo, co rok wcześniej). Jednocześnie oceny zawierające elementy BHP i ochrony środowiska stanowiły 68,9% wszystkich ocen końcowych dokonanych w 2012 roku.

● [G4-SO3]

Aktualizowana corocznie mapa ryzyk identyfikuje m.in. zagrożenia związane z zachowaniami nieetycznymi oraz zagrożeniem nadużyć finansowych. Wszystkie kontrakty (100% budów) są na bieżąco monitorowane pod kątem prawidłowości realizacji, w tym m.in. pod kątem ryzyka wystąpienia korupcji. Monitoring postępu robót wybranych kontraktów odbywał się w cyklach miesięcznych, dwutygodniowych lub nawet tygodniowych.

Dodatkowo wrywkowo przeprowadzane są przez Biuro Kontroli Wewnętrznej bezpośrednio kontrole wybranych budów. Pracownicy Biura Kontroli Wewnętrznej podczas każdej rutynowej kontroli poruszają aspekty etycznych zachowań wewnątrz organizacji i w relacjach biznesowych. W 2012 roku opracowano łącznie 42 kompleksowe raporty z wykonanych audytów, zawierające rekomendacje pokontrolne, których wdrożenie przyczyni się do obniżenia ryzyka operacyjnego. W 2012 roku zidentyfikowano podczas audytów budów dwanaście najczęściej pojawiających się nieprawidłowości, które mogą generować potencjalne ryzyka dla organizacji, w tym ryzyko nadużyć. W oparciu o nie opracowano wspomniane rekomendacje pokontrolne.

● [G4-SO4]

Kadra menadżerska Budimeksu uczestniczy w specjalnych szkoleniach, dotyczących kwestii etyki działań biznesowych i jej wpływu na budowanie relacji z poszczególnymi grupami interesariuszy. Podejmują one również tematykę korupcji, prób korumpowania i zastraszania oraz szeroko pojętego bezpieczeństwa. W 2012 roku w szkoleniu tym wzięło udział 57 osób: dyrektorzy z pionu produkcji oraz kierownicy kontraktów (tj. 1,9% wszystkich pracowników).

●● [G4-56]

Zintegrowany system zarządzania w procedurze „Ochrona interesów Grupy Budimex” (05-08) określa zbiór zasad postępowania w przypadku podejrzenia działań lub zaniechań o charakterze nadużyć, włączając w to podejrzenie korupcji. Postępowania wynikające z procedury koordynowane są przez Biuro Kontroli Wewnętrznej, a nadzór nad nimi sprawuje Dyrektor Generalny. Również zapisy stanowczo potępiające jakąkolwiek formę korupcji znalazły się w Kodeksie Etyki Grupy Budimex, który obowiązuje we wszystkich spółkach objętych niniejszym raportem. Nad przestrzeganiem zapisów Kodeksu czuwa Komisja ds. Etyki, w której skład wchodzi:

- członek zarządu, dyrektor Pionu Zarządzania Kadrami,
- członek zarządu, dyrektor Pionu Prawno-Organizacyjnego,
- dyrektor Biura Kontroli Wewnętrznej.

● [G4-SO4, G4-SO5]

Zgodnie z raportem z działalności Komisji ds. Etyki, który został przedłożony Komitetowi Audytu Rady Nadzorczej Budimeksu SA, w roku 2012 Komisja przeanalizowała 10 zgłoszonych spraw. Dotyczyły one: wyjaśnienia zasad naliczania premii na trzech kontraktach,

nieprawidłowości zaobserwowanych na budowie dotyczących gospodarowania materiałami budowlanymi oraz podejrzenia podejmowania działań przez podwykonawców, które mogłyby być potraktowane jako próba korumpowania kierownictwa kontraktów. Wszystkie tematy zgłoszone do Komisji ds. Etyki przeanalizowane były przez pracowników Biura Kontroli Wewnętrznej lub pracowników zatrudnionych w Pionie Zarządzania Kadrami. Po przeprowadzeniu kontroli z każdego zgłoszenia sporządzono pisemną informację wraz z rekomendacjami lub wytycznymi do dalszego działania dla odpowiednich komórek organizacyjnych. W 2012 roku nie zgłoszono organom ścigania żadnego przypadku korupcji.

Z rekomendacji Komisji ds. Etyki w 2012 roku zmodyfikowano zapisy w procedurze 18-03 „Zasady uczestnictwa w imprezach sponsorowanych i innych działaniach mających charakter konfliktu interesów”. Dodatkowo sporządzono instrukcję 18-03-01 „Zasady postępowania w przypadku złożenia propozycji przyjęcia korzyści majątkowych i w przypadku prób zastraszania pracownika”, którą dołączono do Procedury 18-03. Zmiany w procedurze oraz zapisy w instrukcji wraz z przykładami zostały omówione podczas spotkania menadżerów TOP200. Ponadto we wzorach umów stosowanych przez Budimex znalazły się zapisy gwarantujące prawo do odstąpienia od umowy w przypadku stwierdzenia próby działania o charakterze korupcyjnym.

● [G4-HR3, G4-HR10, G4-HR11, G4-HR12]

Ten sam Kodeks Etyki jednoznacznie piętnuje wszelkie formy dyskryminacji. W rozdziale zatytułowanym: „Obszary szczególnego przestrzegania wartości etycznych” Budimex zastrzega, że: „nie toleruje dyskryminacji i narzucania światopoglądu, zwłaszcza z powodu płci, pocho-

dzenia, wyznania, wieku, przekonań politycznych i zajmowanego stanowiska; w codziennych relacjach z pracownikami nie akceptuje naruszania granic prywatności czy wykorzystywania pozycji zawodowej do realizacji prywatnych celów; firma zapewnia pracownikom godne warunki zatrudnienia i tworzy środowisko, które daje szerokie możliwości rozwoju zawodowego i awansu oraz dokłada starań, by w organizacji znaleźli się ludzie o różnym poziomie doświadczeń”. Równoległe Regulamin Pracy Budimeksu gwarantuje poszanowanie praw człowieka oraz przeciwdziałania dyskryminacji w sferze zatrudnienia. Gwarantem poszanowania i respektowania zapisów Kodeksu Etyki jest wspomniana Komisja ds. Etyki, która monitoruje zgodność stosowanych standardów etyki zawodowej z zapisami Kodeksu Etyki. Komisja rozpatruje przy-

	Budimex SA	Budimex Nieruchomości	Mostostal Kraków	Budimex Danwood
● [G4-HR3] Całkowita liczba stwierdzonych przypadków dyskryminacji oraz działania podjęte w tej kwestii	Nie stwierdzono	Nie stwierdzono	Nie stwierdzono	Nie stwierdzono
● [G4-HR4] Zidentyfikowane działania mogące stwarzać zagrożenie dla prawa do swobody zrzeszania się i prawa do sporów zbiorowych	Nie stwierdzono	Nie stwierdzono	Nie stwierdzono	Nie stwierdzono
● [G4-HR5] Zidentyfikowane incydenty wykorzystywania pracy dzieci	Nie stwierdzono	Nie stwierdzono	Nie stwierdzono	Nie stwierdzono
● [G4-HR6] Zidentyfikowane incydenty wykorzystywania pracy przymusowej	Nie stwierdzono	Nie stwierdzono	Nie stwierdzono	Nie stwierdzono

padki łamania postanowień Kodeksu i udziela wytycznych w zakresie przestrzegania zasad w nim zawartych, z zachowaniem standardów poufności. Każdy pracownik ma możliwość anonimowego poinformowania Komisji o zauważonych przypadkach nieprzestrzegania Kodeksu Etyki, a informacje o nieprawidłowościach są nie tylko analizowane, lecz również kierowane do Rady Nadzorczej. Wśród problemów zgłoszonych Komisji w 2012 roku nie znalazł się ani jeden przypadek, w którym pracownicy skarżyliby się na dyskryminację w sferze zatrudnienia czy łamanie praw człowieka. Wszyscy nowo przyjmowani pracownicy mają obowiązek zapoznania się z postanowieniami Kodeksu.

W 2012 roku łącznie objęto szkoleniami, które uwzględniają procedury regulujące kwestie prze-

strzegania praw człowieka w zakresie prowadzonej działalności, 50,44% pracowników, a łączna liczba godzin szkoleniowych wyniosła 10 928.

●● [G4-SO6, G4-HR3, G4-HR4, G4-HR5, G4-HR6]

Jednocześnie Budimex nie zatrudnia dzieci, o czym stanowi XIV rozdział Regulaminu Pracy. W 2012 roku w Grupie Budimex, ani u analizowanych kontrahentów, nie stwierdzono przypadków pracy przymusowej, ani pracy dzieci. Aspekty te, podobnie jak kwestia swobody zrzeszania się i unikania wszelkich form dyskryminacji, są definiowane w standardowym załączniku etycznym do umów i stanowią integralną ich część. Żadna ze spółek Grupy Budimex nie finansowała też partii politycznych.

Jakość i bezpieczeństwo budowanych obiektów

● [PR DMA, G4-PR1]

Obowiązujące w Budimeksie procedury, ujęte w zintegrowany system zarządzania, bardzo szczegółowo określają proces zarządzania jakością. Wyodrębniono w nim procedury dotyczące zarządzania jakością na budowach, w tym na przykład zarządzania jakością asfaltu i innych mieszanek. Określają one bardzo precyzyjnie odpowiedzialność poszczególnych osób, m.in. technologów i pracowników laboratoriów, w tym laboratoriów polowych. Definiują sposób prowadzenia monitoringu i badań laboratoryjnych stosowanych surowców. Procedury opisują działania całościowo: poczynając od kryteriów i metod pozyskania materiałów, kończąc na krokach, jakie należy podjąć w przypadku stwierdzenia nieprawidłowości. Ten sam zintegrowany system definiuje również procedury dotyczące gwarancji, włączając w to przyjęcie reklamacji, jej analizę, ustalenie odpowiedzial-

ności za wykrytą wadę, proces jej usuwania i ocenę jakości usunięcia usterki. Systemy zarządzania jakością w Budimeksie oraz w Mostostalu Kraków zostały potwierdzone certyfikatami ISO 9001. Najczęściej, równoległe z działaniami kontrolnymi prowadzonymi przez spółkę, nadzorowaniem prac zajmuje się niezależny inżynier, reprezentujący interes zamawiającego oraz szeroko rozumiany interes społeczny. Tak zbudowany system pozwala organizacji uczyć się i nie powtarzać po raz drugi popełnionych błędów. Zaobserwowane nieprawidłowości są analizowane i na ich podstawie opracowuje się rozwiązania, które pozwolą uniknąć niepożądanych sytuacji. W ten sposób Budimex od lat buduje kompetencje. Buduje też zaufanie wśród klientów i podwykonawców. Ci pierwsi mogą liczyć na terminową i rzetelną realizację kontraktu, ci drudzy – na terminowe i uczciwe regulowanie zobowiązań finansowych.

Z kolei dla inwestorów i kredytodawców rzetelne i terminowe wywiązanie się przez spółkę ze zobowiązań oznacza przewidywalność i stabilność, a w efekcie wiarygodność inwestycyjną. Dzięki takiemu podejściu, właśnie w trudnych czasach, Budimex umocnił swoją pozycję lidera w branży.

Sprawne i efektywne systemy zarządzania to jednak znacznie więcej niż pozycja lidera w trudnych czasach czy mniejsze koszty napraw gwarancyjnych i ewentualnych kar umownych, tak ważnych z punktu widzenia inwestorów i kredytodawców. Jakość wykonawstwa w budownictwie to przede wszystkim gwarancja bezpieczeństwa budowanych obiektów, czyli gwarancja bezpieczeństwa dla nas wszystkich, którzy na co dzień z nich korzystamy.

● [G4-PR2]

Już w pierwszym zestawieniu wykonawców pod kątem jakości robót realizowanych w 2011 roku, Budimex znalazł się w gronie liderów. Zestawienie powstało w oparciu o 60 tys. badań przeprowadzonych przez Laboratoria Drogowe GDDKiA w odniesieniu do 129 kontraktów, z których 20 realizował właśnie Budimex. W porównaniu do poprzedniego zestawienia Budimex w roku 2012 poprawił swoje wyniki. I tak niezbyt wysoki odsetek próbek kwestionowanych przez GDDKiA (12,6%) obniżył się w stosunku do 2011 roku o ponad 20%. Warto zaznaczyć, że ze względu na dużą skalę działalności spółki, z Budimeksu pochodziło aż 7660 próbek, na ponad 44 000 przebadanych, podczas gdy w przypadku niektórych konkurentów było to niewiele ponad 150. Najważniejsze jest jednak to, że spółka nie tylko jest w stanie osiągać parametry lepsze od dobrze znanych i szanowanych przedsiębiorstw

międzynarodowych, ale wciąż ma potencjał, by swoje wyniki poprawiać.

● [G4-PR1]

Mówiąc o jakości, nie można zapomnieć, że na bezpieczeństwo ma wpływ szereg innych czynników. Oczywiście jakość wykonania czy zastosowanych materiałów jest kluczowa. Myśląc jednak o bezpieczeństwie użytkowników, należy brać pod uwagę poszczególne etapy produktu, jakim jest autostrada, wiadukt, most, budynek kubaturowy czy wreszcie mieszkanie w apartamentowcu lub drewnianym domu budowanym przez Budimex Danwood. Odpowiedzialność za bezpieczeństwo rozpoczyna się na etapie projektu, rozciąga się dalej na etap wykonawstwa i wiąże się z późniejszym utrzymaniem obiektów. Choć rola spółek Grupy ogranicza się

często, zwłaszcza w przypadku infrastruktury, do samego tylko wykonawstwa, to dla Grupy niezmiernie ważna jest praca projektantów. Biuro Techniczne Budimeksu pełni wręcz również funkcję jednostki badawczo-rozwojowej. To tu powstają nowe, innowacyjne koncepcje. Biuro decyduje także o wykorzystaniu konkretnych materiałów i surowców, tak by zapewniały one bezpieczeństwo budowanego obiektu.

Na etapie wykonawstwa nad wykorzystaniem materiałów i surowców zgodnych z wymaganiami projektu oraz nad starannością wykonania czuwają między innymi własne mobilne laboratoria. Pobierają z gotowych odcinków dróg próbki i analizują ich zgodność z normami. Firma posiada wydany przez Instytut Badawczy Dróg i Mostów certyfikat zakładowej kontroli produkcyjnej mieszanek mineralno-asfaltowych. Wspomniany na wstępie zintegrowany

system zarządzania Budimeksu definiuje również procedury dotyczące gwarancji, włączając w to przyjęcie reklamacji, jej analizę, ustalenie odpowiedzialności za wykrytą wadę, proces jej usuwania i ocenę jakości usunięcia usterki. Z kolei np. Mostostal Kraków, ze względu na specyfikę prowadzonej działalności, posiada szereg certyfikatów i uprawnień w zakresie wytwarzania, montażu i remontów konstrukcji stalowych, urządzeń ciśnieniowych i dźwignicowych, budowy mostów drogowych i kolejowych oraz do prowadzenia prac spawalniczych, wykonywania badań niszczących i nieniszczących, szkolenia i egzaminowania spawaczy wydanych m.in. przez Urząd Dozoru Technicznego, Universität (TH) Karlsruhe, Instytut Spawalnictwa, Ministerstwo Infrastruktury i Polską Izbę Konstrukcji Stalowych. W Budimeksie, obok zinte-

growanego systemu zarządzania jakością wg ISO, funkcjonuje również system zapewnienia jakości oparty na wymaganiach NATO-wskiego standardu AQAP 2110.

W przypadku Budimeksu Danwood znak jakości RAL, Certyfikat ISO-9001 oraz stała kontrola materiałów przez Instytut Kontroli Materiałów dla Budownictwa w Dreźnie gwarantują wysoką jakość oraz precyzyjne wykonanie – od produkcji, poprzez montaż, aż po wykończenie. Jako jedna z nielicznych firm w Polsce, Budimex Danwood oferuje 30-letnią gwarancję na elementy konstrukcyjne domu.

Z kolei Budimex Nieruchomości od 10 lat jest wyróżniany Certyfikatem Dewelopera przyznawanym przez Polski Związek Pracodawców Budownictwa. Certyfikat otrzymują firmy, które są uznawane za wiarygodnego i rzetelnego partnera przez niezależnych ekspertów wchodzących w skład Kapituły Certyfikatu Dewelopera. Najlepszą miarą rzetelności Budimeksu Nieruchomości jest to, że mimo iż wybudował kilka tysięcy mieszkań, nigdy jeszcze nie przekroczył umówionego terminu ich oddania do użytku. To rzadka cecha na polskim rynku deweloperskim.

● [G4-PR2]

Wszystkie wymienione certyfikaty, systemy zarządzania, procedury i codzienna praca wielu ludzi pozwalają na zachowanie najwyższej jakości i staranności. Grupa Budimex to budowany od wielu lat profesjonalny zespół o unikalnych kompetencjach i odpowiedzialni ludzie, pozwalający na dostarczanie bezpiecznych dla użytkowników obiektów. Najlepszym na to dowodem jest brak incydentów, nie mówiąc już o katastrofach budowlanych, które dotyczyłyby obiektów budowanych przez Grupę Budimex. Innym wymiarem są liczne nagrody.

**Mostostal Kraków SA:
„Innowacyjne środki
i efektywne metody poprawy
bezpieczeństwa i trwałości
obiektów budowlanych
i infrastruktury transportowej
w strategii zrównoważonego
rozwoju” – projekt
badawczy we współpracy
z Politechniką Krakowską**

Mostostal Kraków SA wraz z Politechniką Krakowską brał udział w Projekcie „Innowacyjne środki i efektywne metody poprawy bezpieczeństwa i trwałości obiektów budowlanych i infrastruktury transportowej w strategii zrównoważonego rozwoju” współfinansowanym przez Unię Europejską w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego pod nadzorem Ministerstwa Nauki i Szkolnictwa Wyższego.

Zespół Badawczy Politechniki Krakowskiej opracował, przy wykorzystaniu metod statystycznych, pracę nt. imperfekcji geometrycznych

szkieletów stalowych, korzystając z obszernych danych zgromadzonych w Mostostalu Kraków. Badania obejmowały dane statystyczne dotyczące przechyłów kątowych słupów szkieletowych w 33 halach, zmontowanych w okresie 20 lat. Dla potrzeb próby wykonano imponującą liczbę 1718 pomiarów.

Na podstawie uzyskanych wyników wykazano wysoką jakość robót montażowych. Słupy wszystkich hal, zmontowanych poza obszarem szkód górniczych, spełniają obostrzone normy PN-EN 1090-2. Jesteśmy dumni zarówno z faktu wsparcia Politechniki Krakowskiej w badaniach naukowych, jak i z ich wyników, świadczących o pełnym profesjonalizmie Mostostalu Kraków SA w pracach wykonywanych na przestrzeni dwóch dekad.

Wyniki udokumentowane w naukowy, rzetelny sposób dają przyszłym inwestorom gwarancję znakomitej jakości prac wykonanych przez Mostostal Kraków.

Nagrody w 2012 roku

- Złoty Laur Innowacyjności w kategorii budownictwo dla Światowego Centrum Słuchu w Kajetanach, zaprojektowanego przez pracownię architektoniczną Archimed i zrealizowanego przez Budimex
- Nagroda Eurobuild Awards 2012 dla Dworca Głównego we Wrocławiu – nagroda została przyznana w kategorii RICS Regeneration Award, czyli renowacji obiektów; mogły w nim startować budynki komercyjne i niekomercyjne
- Budimex na podium w rankingu Idealny Pracodawca 2012 – Budimex uplasował się na 3 miejscu w rankingu Universum Student Survey 2012
- Raport CSR Budimeksu wyróżniony w konkursie Raporty Społeczne 2012

- Lubelskie Złote Kielnie – dwie lubelskie realizacje Budimeksu zostały laureatami X edycji konkursu Złota Kielnia: w kategorii obiektów użyteczności publicznej – budynek usługowy z przedszkolem, przychodnią i apteką na osiedlu Słoneczny Dom przy ul. Woronieckiego w Lublinie oraz w kategorii obiektów biurowych – budynek Izby Skarbowej w Lublinie
- Budimex Pracodawcą Roku 2011 w budownictwie
- Amfiteatr opolski Misterem Architektury
- Realizacje Budimeksu nagrodzone w konkursie Budowa Roku – w XXII edycji konkursu Budowa Roku wszystkim realizacjom Budimeksu zgłoszonym do konkursu przyznano nagrody – trzy pierwszego, trzy drugiego i trzy trzeciego stopnia
- Prezes Dariusz Blocher został wyróżniony statuetką Manager Award 2012
- W rankingu Newsweeka „100 Najcenniejszych Firm w Polsce w roku 2011” Budimex zajął pierwsze miejsce w branży budowlanej; w rankingu ogólnym, obejmującym firmy z różnych branż, spółka znalazła się na 30. pozycji
- Budimex wyróżniony tytułem Business Superbrand 2012
- Budimex znalazł się w składzie indeksu ECPI Poland ESG Leaders
- Wyróżnienie Budowlana Firma Roku 2011 w kategorii Generalny Wykonawca oraz wyróżnienie specjalne – „Osobowość w Branży” dla Dariusza Blochera, Prezesa Zarządu za skuteczne zarządzanie firmą i jej sukcesy rynkowe w 2011 roku

- Budimex został wyróżniony i znalazł się w rankingu spółek giełdowych najlepiej raportujących dane ESG (environmental, social and governance) – projekt „Analiza ESG spółek w Polsce” został zorganizowany przez Stowarzyszenie Emitentów Giełdowych, GES oraz firmę konsultingową Accreo Taxand
- Dwie realizacje Budimeksu – gdański Węzeł Karczemki oraz terminal pasażerski T2 na lotnisku w Rębiechowie zostały laureatami konkursu Skrzydła Trójmiasta; zwycięzców wyłonili mieszkańcy Trójmiasta
- W X edycji konkursu „Perły Polskiej Gospodarki”, organizowanego przez redakcję tygodnika „Polish Market” we współpracy z Polską Akademią Nauk, Budimex otrzymał nagrodę w kategorii Perły Wielkie

8

● [EN DMA]

Nieźmiernie trudne w przypadku branży budowlanej jest analizowanie z okresu na okres zużycia poszczególnych materiałów, paliw i energii. Zapotrzebowanie na specyficzne materiały i surowce charakteryzuje się dużą zmiennością, w zależności od etapu, na którym znajduje się dana budowa. Inwestycje mają najczęściej charakter wieloletni. Analizując ich dynamikę, należy mieć świadomość wspomnianej zmienności. Co więcej, cykl inwestycyjny jest najczęściej zdecydowanie dłuższy od roku finansowego, a przepływ strumieni pieniężnych niekoniecznie skorelowany z zapotrzebowaniem na surowce i energię. W przypadku budowy dróg na początkowym etapie może pojawiać się wiele materiałów kwalifikowanych jako odpad (gruz betonowy i ceglany z rozbitek istniejących obiektów, masa roślinna, ziemia). Następnie wykorzystywane będą su-

rowce do wykonania podbudowy czy nasypów, a także beton i stal zbrojeniowa niezbędna do wykonania niektórych elementów infrastruktury (np. wiadukty). Z kolei kruszywa i masa bitumiczna niezbędna do produkcji nawierzchni asfaltowej, potrzebne są w późniejszej fazie budowy. Dodatkowo praca wytwórni mas bitumicznych, znajdujących się w posiadaniu Budimeksu, wiąże się ze zwiększonym zapotrzebowaniem na ciepło, uzyskiwane w procesie spalania oleju opałowego. W efekcie analiza efektywności zapotrzebowania na materiały, surowce, paliwa i energię prowadzona w cyklach rocznych i odnoszona do przychodów, w przypadku budownictwa jest nieźmiernie myląca i niemiarodajna.

Racjonalne korzystanie z zasobów i zanieczyszczenie środowiska

Materiały i surowce

Do zarządzania efektywnością wykorzystania materiałów i surowców wykorzystuje się wdrożony w Budimeksie proces VE (value engineering). Pozwala on na optymalizację zużycia materiałów i ograniczenie ilości produkowanych odpadów, a tym samym na zmniejszenie negatywnego wpływu na środowisko³. Jeśli chodzi o kategorie najważniejszych materiałów, są one zróżnicowane ze względu na charakter działalności poszczególnych spółek. To asfalt drogowy zwykły i modyfikowany, cement, kruszywo łamane do masy bitumicznej, mieszanki z kruszyw łamanych, beton, stal zbrojeniowa, stal, drewno.

●● [G4-EN1, G4-EN2, G4-EN23, CRE8]
Jedynie drewno, które jest kluczowym materiałem przede wszystkim dla Budimeksu Danwood, jest surowcem odnawialnym. Pozostałe materiały są surowcami nieodnawialnymi. W przypadku niemal wszystkich najważniejszych surowców trudno mówić o ich recyklingu. Cykl życia obiektów infrastrukturalnych jest niezmiernie długi, a tym samym nie można stwierdzić, na ile dziś budowane obiekty zostaną w przyszłości wykorzystane. Niemniej Budimex podczas prowadzonych dziś prac rozbiórkowych odzyskuje wiele materiałów z wcześniej wybudowanych obiektów (np. stal, złom żelazny, aluminium). Powtórnie wykorzystuje się też różnego rodzaju gruz czy np. tłuczeń. Przykładowo wśród segregowanych odpadów udało się w 2012 roku wyodrębnić aż 12,3 tony aluminium, 155 ton żelaza i stali, 0,2 tony ołowiu oraz blisko 5 ton innych metali.

Stanowią one cenny gospodarczo surowiec. Mogą zostać powtórnie przetworzone i wykorzystane. Mimo że cykl życia poszczególnych budowli jest długi, to w przypadku infrastruktury drogowej nawierzchnia bitumiczna jest wymieniana relatywnie często – na etapie okresowych remontów. Najczęściej jest mielona i powtórnie wykorzystywana.

Jedynym odnawialnym spośród wymienionych surowców jest drewno. Jego dostawcy (100%) zaopatrujący Budimex Danwood, głównie w drewno sosnowe i świerkowe, posiadają aktualne certyfikaty PEFC i FSC, potwierdzające pochodzenie surowca z odpowiedzialnie zarządzanych lasów, poświadczane przez Det Norske Veritas. Wspomniane drewno nabywane jest na rynku lokalnym, tj. w przypadku Budimeksu

Danwood na rynku niemieckim. Drewno wykorzystywane na budowach w Polsce pochodzi z rodzimych lasów, a Lasy Państwowe w większości przypadków posiadają również certyfikaty FSC.

Tam, gdzie jest to tylko możliwe, Budimex dąży do wtórnego wykorzystania surowców, które są odpadem produkcyjnym innych sektorów gospodarki, np. górnictwa, energetyki i hutnictwa. Chodzi tu o różnego rodzaju surowce, np. żużle czy urobek skalny. Taka forma zagospodarowania ubocznych produktów górnictwa, energetyki i hutnictwa jest korzystna z punktu widzenia zrównoważonego rozwoju, ponieważ pozwala zaoszczędzić analogiczną ilość kruszywa naturalnego, którego pozyskiwanie wiązałoby się z degradacją środowiska. Pozwala równocześnie zagospodarować surowiec, który dotychczas składowano jako odpad na hałdach,

i który zakłócał krajobraz okolicy. Warunkiem wykorzystania surowców, będących odpadami produkcyjnymi z górnictwa, hutnictwa i energetyki, jest ich dostępność w bezpośrednim sąsiedztwie realizowanych kontraktów. O ile były one dość szeroko wykorzystywane w roku 2011, o tyle ze względu na zakończenie prac na konkretnych budowach w 2012 roku już nie. Szczegółowe informacje dotyczące zużycia kluczowych surowców oraz gospodarczego wykorzystania produktów ubocznych innych sektorów można znaleźć w części „Tabele z danymi”.

3

Szczegółowe informacje na temat zużycia kluczowych materiałów można znaleźć w części „Tabele z danymi”.

● [G4-EN6]

Budimex SA: promowanie zachowań proekologicznych wśród pracowników

Wśród inicjatyw mających na celu promowanie postaw odpowiedzialności ekologicznej podjętych w 2011 roku i kontynuowanych przez Budimex w roku 2012 na uwagę zasługują następujące programy:

- Oddaj komórkę na Eco Zbiórkę
- Oszczędzajmy wodę!
- Wszyscy oszczędzamy energię elektryczną
- Oszczędzajmy papier w naszych biurach.

Podstawową platformą ich propagowania był wewnętrzny portal informacyjny, co oznaczało skoncentrowanie się głównie na pracownikach biurowych. Strony programów odnotowały 910 odsłon, przy skali zatrudnienia w biurach na poziomie ok. 400 pracowników.

● [G4-EN6, G4-EN19]

Budimex SA: wymiana floty samochodów osobowych na oszczędniejszą

W roku 2012 kontynuowano wymianę samochodów osobowych na bardziej oszczędne. Choć było to jedynie 68 pojazdów, w porównaniu do 227 rok wcześniej, to według szacunków opartych na założeniach co do przeciętnych przebiegów, oszczędności wyniosły ponad 61 tys. litrów paliwa.

Paliwa, energia i emisja CO₂

● [EN-DMA, G4-EN3, G4-EN5]

Z punktu widzenia kosztów operacyjnych prowadzonej działalności, a także ze względu na negatywny wpływ na środowisko, niezmiernie ważne jest efektywne zarządzanie poziomem zużycia paliw i energii. Wpisuje się ono w ogólny system zarządzania środowiskowego, który zgodny jest z normą ISO14001. Specyfika prowadzonej działalności uniemożliwia całkowitą eliminację, a nawet utrudnia istotną redukcję, zapotrzebowania na paliwa i energię (np. zwią-

zane z procesem produkcji masy bitumicznej czy funkcjonowaniem pojazdów i maszyn budowlanych). Niemniej od lat w sposób usystematyzowany ogranicza się zapotrzebowanie na paliwa w procesach wspomagających podstawową działalność operacyjną, np. kładzie się nacisk na oszczędność energii w biurach oraz wymienia flotę samochodów osobowych na pojazdy bardziej ekonomiczne, o mniejszej pojemności silników, które spełniają ostrzejsze normy dotyczące jakości spalin.

Niezmiernie trudno jednak wyciągać wnioski z porównań różnych okresów. Podczas gdy w roku 2011 ogólna dynamika przyrostu konsumpcji energii ze wszystkich źródeł była nieco niższa (+19,7%) niż dynamika przychodów (+26,4%), to w roku 2012 ten trend się odwrócił: wzrostowi przychodów o 10,4%, towarzyszył 22,7% wzrost zapotrzebowania na energię.

Tym samym w 2012 roku na każdą złotówkę przychodu przypadła konsumpcja energii na poziomie 0,1187 MJ, podczas gdy w 2011 roku było to 0,1068 MJ. Zmiany te znalazły oczywiście odzwierciedlenie w emisji dwutlenku węgla, która wzrosła w ostatnim roku o 22,9%. Oznacza to 11,1 kg CO₂ na każdą złotówkę przychodu, w porównaniu do 10,0 kg CO₂ rok wcześniej (wzrost o 11,3%). Fakt, że przyrost emisji jest większy niż zapotrzebowanie na energię, należy tłumaczyć dużymi zmianami w strukturze zapotrzebowania na energię z poszczególnych źródeł. Właśnie struktura zużycia paliw i energii najlepiej tłumaczy przyczyny zaobserwowanych zmian. Ich źródłem jest znaczący wzrost zapotrzebowania na ciężki olej opałowy o niskiej zawartości siarki (56,3%) oraz na energię elektryczną (+26,5%). W tym samym czasie

widocznie spadło zapotrzebowanie na lekki olej opałowy (-49,9%). Tym samym obserwowanych zmian nie należy odczytywać jako obniżenia efektywności operacyjnej, ale jako naturalną konsekwencję długiego cyklu inwestycyjnego. Dominująca część kontraktów znajdowała się na etapie procesu, który wymaga zwiększonego zapotrzebowania na energię. Można to zaobserwować również analizując dane dotyczące surowców i materiałów – zużycie kruszywa łamanego do masy bitumicznej oraz asfaltu wzrosło w tym samym okresie o ponad 30%. Równocześnie warto odnotować, że udało się utrzymać lub obniżyć zużycie paliw przez pojazdy mechaniczne: olej napędowy (-1,4%) oraz benzynę (-15,1%) i to mimo wzrostu obrotów (przychodów).

● [G4-EN7, G4-EN27]

Zrównoważony rozwój w praktyce **– Budimex Danwood Sp. z o.o.: projektowanie domów przyjaznych środowisku**

Grupa Budimex z jednej strony zużywa energię, ale z drugiej dostarcza swoim klientom rozwiązania pozwalające na jej zaoszczędzenie, czego najlepszym przykładem jest oferta Budimeksu Danwood.

Wszystkie domy Budimeksu Danwood zużywają niezwykle mało energii – od 40 do 70 kWh/m²/rok, dzięki czemu są przyjazne dla środowiska i tanie w użytkowaniu. Nie byłoby to możliwe, gdyby nie konsekwentne nastawienie

na ich ekologiczność i ekonomiczność, która towarzyszy tworzeniu projektów, a potem samemu wykonaniu.

Dzięki temu zimą ciepło pozostaje w środku, latem w domu jest chłodno, a straty energii są minimalne.

W zależności od życzenia klienta domy wyposażane są w:

- pompy ciepła, umożliwiające pozyskiwanie darmowego i ekologicznego ciepła z wód podziemnych, gleby, a nawet powietrza,
- kolektory słoneczne,
- wentylacje z odzyskiem ciepła.

Firma, dla domów sprzedawanych na wymagającym rynku niemieckim, posiada certyfikat Passivhaus Institut Dr. Wolfgang Feist.

Tabele z danymi

● [G4-17]

Podmioty zależne i współzależne konsolidowane w sprawozdaniu finansowym Grupy Budimex

Podmioty zależne i współzależne konsolidowane w sprawozdaniu finansowym Grupy Budimex	Siedziba	Metoda konsolidacji w sprawozdaniu finansowym	Spółki Grupy Budimex uwzględnione w raporcie społecznej odpowiedzialności
Mostostal Kraków SA	Kraków Polska	Pełna	Tak
Budimex Danwood Sp. z o.o.	Bielsk Podlaski Polska	Pełna	Tak
Budimex Bau GmbH	Kolonia Niemcy	Pełna	Nie
Budimex Nieruchomości Sp. z o.o.	Warszawa Polska	Pełna	Tak
Budimex Budownictwo Sp. z o.o.	Warszawa Polska	Pełna	Nie
Przedsiębiorstwo Napraw Infrastruktury Sp. z o.o. w upadłości układowej	Warszawa Polska	Pełna	Nie
SPV-BN 1 Sp. z o.o.	Warszawa Polska	Pełna	Nie
SPV-BN 2 Sp. z o.o.	Warszawa Polska	Pełna	Nie
Budimex SA Ferrovia Agroman SA s.c.	Warszawa Polska	Proporcjonalna	Nie
Budimex SA Sygnity SA Sp. j.	Warszawa Polska	Proporcjonalna	Nie
Budimex SA Ferrovia Agroman SA Sp. j.	Warszawa Polska	Proporcjonalna	Nie
Tecpresa - Techniki Sprężania i Usługi Dodatkowe Sp. z o.o.	Warszawa Polska	Proporcjonalna	Nie

● [G4-EC1]

Wytworzona wartość ekonomiczna (w tys. zł)

	2011	2012	Zmiana %
Bezpośrednio wygenerowana wartość ekonomiczna	5 601 350	6 185 592	10,4%
Przychody	5 601 350	6 185 592	10,4%
Podzielona wartość ekonomiczna	5 556 464	6 120 324	10,1%
Koszty operacyjne	4 644 797	5 076 423	9,3%
Wynagrodzenia i świadczenia pracownicze	625 281	713 761	14,2%
Płatności na rzecz inwestorów	250 887	300 881	19,9%
Płatności na rzecz państwa	34 358	28 596	-16,8%
Inwestycje w społeczność	1 141	1 422	24,6,0%
Wartość ekonomiczna zatrzymana (wyliczona jako wartość ekonomiczna wytworzona po pomniejszeniu o wartość ekonomiczną podzieloną)	44 886	65 267	45,8%

●●● [G4-9, G4-10, G4-11, G4-EC5, G4-LA4,]

Najważniejsze dane dotyczące zatrudnienia na koniec 2012 roku⁴

	rynek polski	Budimex SA Biuro Rynku Niemieckiego	Budimex Nieruchomości Sp. z o.o.	Mostostal Kraków SA rynek polski	Mostostal Niemcy	Budimex Danwood Sp. z o.o.	Razem
● [G4-9] Pracownicy ogółem (etaty)							
Liczba pracowników	2 994	648	62	359	197	732	4 992
● [G4-9] Pracownicy wg typu umowy							
Czas określony	883	623	7	43	197	383	2 136
%	29,5%	96,1%	11,3%	12,0%	100,0%	52,3%	42,8%
Czas nieokreślony	2 111	25	55	316		349	2 856
%	70,5%	3,9%	88,7%	88,0%	0,0%	47,7%	57,2%
● [G4-9] Pracownicy wg wymiaru zatrudnienia							
Pełen etat	2 986	648	62	358	197	725	4 976
%	99,7%	100,0%	100,0%	99,7%	100,0%	99,0%	99,7%
Niepełen etat	8	0	0	1	0	7	16
%	0,3%	0,0%	0,0%	0,3%	0,0%	1,0%	0,3%
● [G4-9] Pracownicy w podziale wg płci							
Kobiety	595	8	40	5	0	49	697
%	19,9%	1,4%	64,5%	1,4%	0,0%	6,7%	14,0%
Mężczyźni	2 399	640	22	354	197	683	4 295
%	80,1%	98,6%	35,5%	98,6%	100,0%	93,3%	86,0%

4

Dane dotyczą wyłącznie pracowników zatrudnionych w poszczególnych spółkach (bez podwykonawców).

	rynek polski	Budimex SA Biuro Rynku Niemieckiego	Budimex Nieruchomości Sp. z o.o.	Mostostal Kraków SA rynek polski	Mostostal Niemcy	Budimex Danwood Sp. z o.o.	Razem
● [G4-9] Pracownicy w podziale wg wieku							
19-29	805	78	6	29	22	170	1 110
30-49	1 599	377	47	173	118	458	2 772
50+	590	193	9	157	57	104	1 110
● [G4-9] Pracownicy w podziale na charakter stanowiska pracy							
Fizyczni	1 024	588	0	280	191	571	2 654
%	34,2%	90,7%	0,0%	78,0%	97%	78,0%	53,2%
Umysłowi	1 970	60	62	79	6	161	2 338
%	65,8%	9,3%	100,0%	22,0%	3%	22,0%	46,8%
● [G4-EC5] Najniższe wynagrodzenia w firmie odniesieniu do ustawowego wynagrodzenia minimalnego							
Kobiety (%)	100%	*	187%	133%	*	133%	
Mężczyźni (%)	100%	*	213%	120%	*	117%	
● [G4-11] Pracownicy objęci umowami zbiorowymi							
Liczba pracowników	2 974			358			
% pracowników	99,3%			99,7			

Uwaga: Relatywnie duży udział umów okresowych w jednostkach działających na rynku niemieckim oraz powiązana z nią duża liczba corocznych odejść i przyjęć do pracy, wynika z praktyki rynkowej związanej z polskimi przepisami o ubezpieczeniach społecznych.

*Na rynku niemieckim nie ma określonej płacy minimalnej w rozumieniu, w jakim definiuje się ją w Polsce. Federalne Ministerstwo Pracy i Spraw Socjalnych (BMAS) oraz Federalne Ministerstwo Finansów (BMF) ogłaszają każdego roku listę minimalnych stawek godzinowych,

które są zróżnicowane w zależności od branży i regionu Niemiec. Wszyscy pracownicy spółek Grupy Budimex mają zapewnione stawki na poziomie zapewniającym spełnienie tych minimów.

● [G4-LA1] Rotacja pracowników

	Budimex SA		Budimex Nieruchomości Sp. z o.o.	Mostostal Kraków SA		Budimex Danwood Sp. z o.o.	Razem
	Rynek polski	Biuro Rynku Niemieckiego		Rynek polski	Mostostal Niemcy		
Stan na koniec roku 2011	3 313	766	65	413	160	674	5 391
Przyjęcia	344	703	4	23	183	160	1 417
Odejścia	663	821	7	77	145	102	1 815
Stan na koniec roku 2012	2 994	648	62	359	198	732	4 993

● [G4-LA1] Liczba przyjęć do pracy wg płci

Kobiety	92	1	1	1	0	5	100
%	26,7%	0,1%	25,0%	4,3%	0,0%	3,1%	7,1%
Mężczyźni	252	702	3	22	183	155	1 317
%	73,3%	99,9%	75,0%	95,7%	100,0%	96,9%	92,9%

● [G4-LA1] Liczba przyjęć do pracy wg wieku

19-29	168	105	2	6	23	68	372
30-49	140	419	1	16	109	83	768
50+	36	179	1	1	51	9	277

Uwaga: Relatywnie duży udział umów okresowych w jednostkach działających na rynku niemieckim oraz powiązana z nią duża liczba corocznych odejść i przyjęć do pracy, wynika z praktyki rynkowej związanej z polskimi przepisami o ubezpieczeniach społecznych.

	Budimex SA		Budimex	Mostostal Kraków SA		Budimex	Razem
	Rynek polski	Biuro Rynku Niemieckiego	Nieruchomości Sp. z o.o.	Rynek polski	Mostostal Niemcy	Danwood Sp. z o.o.	
● [G4-LA1] Liczba odejść z pracy wg płci							
Kobiety	81	1	5	10	0	3	100
%	12,2%	0,1%	71,4%	13,0%	0,0%	2,9%	5,5%
Mężczyźni	582	820	2	67	145	99	1 715
%	87,8%	99,9%	28,6%	87,0%	100%	97,1%	94,5%
● [G4-LA1] Liczba odejść z pracy wg wieku							
19-29	218	129	3	11	12	32	405
30-49	330	461	3	37	87	62	980
50+	115	231	1	29	46	8	430

● [G4-LA3] Urlopy macierzyńskie i tacierzyńskie

	Budimex SA			Mostostal Kraków SA		Budimex Danwood sp. z o.o.	Razem
	Rynek polski	Biurowy Rynek Niemieckiego	Budimex Nieruchomości sp. z o.o.	Rynek polski	Mostostal Niemcy		
Liczba pracowników przebywających na urloпах macierzyńskich/tacierzyńskich (na 31 grudnia), w tym:							
Kobiety	29	0	0	0	0	3	32
Mężczyźni	3	0	0	0	1	1	5
Ogółem	32	0	0	0	1	4	37
Liczba pracowników, którzy powrócili w 2012 roku z urloпов macierzyńskich/tacierzyńskich:							
Kobiety	41	1	2	0	0	3	47
Mężczyźni	138	0	0	6	2	32	178
Ogółem	179	1	2	6	2	46	236

● [G4-LA13] Różnorodność a wynagrodzenia

	Budimex SA	Budimex Nieruchomości Sp. z o.o.	Mostostal Kraków SA	Budimex Danwood Sp. z o.o.
Relacja wynagrodzenia mężczyzny do wynagrodzenia kobiety (w tych samych kategoriach zaszczergowania)	110%	98%	101%	120%

●● [G4-EC6, G4-LA12] Różnorodność w organach zarządczych

	Budimex SA	Budimex Nieruchomości Sp. z o.o.	Mostostal Kraków SA	Budimex Danwood Sp. z o.o.
Rady Nadzorcze (liczba osób)				
Kobiety	1	0	1	0
Mężczyźni	8	3	2	4
Wiek 19-29	0	0	0	0
Wiek 30-49	4	2	3	2
Wiek 50+	5	1	0	2
W tym obcokrajowcy	3	2	1	0
Zarządy (liczba osób)				
Kobiety	0	0	0	0
Mężczyźni	5	3	1	2
Wiek 19-29	0	0	0	0
Wiek 30-49	3	2	0	2
Wiek 50+	2	1	1	0
W tym obcokrajowcy	1	1	0	0

● [G4-LA6] Wypadki przy pracy

	Budimex SA	Budimex Nieruchomości Sp. z o.o.	Mostostal Kraków SA	Budimex Danwood Sp. z o.o.
Wskaźnik obrażeń ciała (IR)	2,83	0	5,23	3,46
Wskaźnik chorób zawodowych (ODR)	0	0	0	0
Wskaźnik straconych dni pracy (LDR)	146,53	0	466,53	195,46
Wskaźnik absencji (AR)	60 621 429	669 841	9 334 921	9 704 762

- [G4-EN1] Zużycie wybranych, kluczowych ze względu na rodzaj prowadzonej działalności, surowców:

Surowiec/materiał	j.m.	2011	2012
Budimex SA			
Asfalt drogowy (zwykły i modyfikowany)	tys. ton	74	98
Cement	tys. ton	90	90
Kruszywo łamane do masy bitumicznej	tys. ton	1 300	1 717
Mieszanki z kruszyw łamanych	tys. ton	2 460	2 478
Stal zbrojeniowa	tys. ton	89	57
Beton	m ³	850	1 011
Mostostal SA			
Stal	tys. ton	11	11
Budimex Danwood Sp. z o.o.			
Drewno	m ³	11 700 (ok. 5 850 ton)	13 500 (ok. 6 750 ton)

- [G4-EN2] Zużycie surowców stanowiące ich wtórne wykorzystanie

Kategoria odzyskiwanego surowca	j.m.	2012	% asfaltu	% wszystkich materiałów
Asfalt <small>(kod odpadu: 17 03 02)</small>	tona	6 807,13	6,9	<0,1

● [G4-EN3, G4-EN5] Zużycie paliw i energii elektrycznej

Źródło energii i surowców energetycznych	j.m.	2011	2012	Zmiana
Olej napędowy	GJ	175 530 (4 051,01 ton)	173 108 (3 990,50 ton)	-1,4%
Benzyna	GJ	22 858 (510,22 ton)	19 417 (433,90 ton)	-15,1%
Lekki olej opałowy	GJ	49 076 (1 221,10 ton)	24 851 (576,60 ton)	-49,4%
Olej opałowy ciężki o obniżonej zawartości siarki LSC	GJ	244 503 (5 821,50 ton)	382 117 (9 059,20 ton)	+56,3%
Olej opałowy HSC	GJ	0 (0,0 ton)	0 (0,0 ton)	0,0%
Energia elektryczna	GJ	106 489 (29 580,37 MWh)	134 719 (37 421,90 MWh)	+26,5%
Łącznie	GJ	598 456	734 212	+22,7%
Efektywność energetyczna	GJ/ tys. zł	0,1068	0,1187	11,1%

● [G4-EN15, G4-EN16, G4-EN18] Emisja CO₂

Emisja CO ₂	j.m.	2011	2012	Zmiana
Emisja bezpośrednia (scope 1)	tony	36 685	44 895	+22,4%
Emisja pośrednia (scope 2)	tony	19 329	23 957	+23,9%
Emisja pośrednia (scope 3)	x	x	x	x
Łącznie:		56 014	68 852	+22,9%
Efektywność	ton/tys. zł	10,0	11,1	11,3%

● [G4-EN8, G4-EN22] Zużycie wody/ścieki komunalne w Budimeksie SA

Źródło energii i surowców energetycznych	j.m.	2012
Woda zakupiona z wodociągów komunalnych/ odprowadzone ścieki komunalne (biura stacjonarne)	m ³	5 385 m ³

● [G4-EN21] Emisja zanieczyszczeń innych niż CO₂, tj. SO_x, NO_x, CO i pyłu zawieszony (najważniejsze źródła, w kg/rok)¹

	Tlenki siarki (SO _x)	Tlenki azotu (NO _x)	Tlenek węgla (CO)	Pył zawieszony (PM10)	Bezno(a) piren	Naftalen	Niemeta- nowe lotne związki organiczne	Dwutlenek węgla (CO ₂)
Jarosław	12 825,8	8 367,4	5 502,2	472,5	0,0	4,57	0,8	4 199 550,0
Kobierzyce*	-	-	-	-	-	-	-	-
Lublin	3 666,8	3 521,1	6 048,3	587,5	0,3	0,15	0,0	2 543 919,6
Pruszków	8 215,9	3 793,1	219,3	442,5	0,0	0,36	0,1	1 365,5
Siewierz	3 289,5	1 556,1	155,6	278,9	0,0	0,05	0,0	560 185,8
Sulików	1 144,8	533,3	54,3	107,7	0,0	0,04	0,0	24 326,6
Suwałki*	-	-	-	-	-	-	-	-
Szczecin	3 323,2	1 381,6	1 169,6	310,8	0,0	0,30	-	981 741,0
Trzebinia*	-	-	-	-	-	-	-	-
Wojcieszyn*	-	-	-	-	-	-	-	-
Suma	32 466,0	19 152,6	13 149,2	2 199,9	0,3	5,47	0,9	8 311 088,5

1

Wszystkie wymienione w tabeli zakłady działają w strukturze Budimeksu SA.

*Obiekt zamknięty/nie prowadził produkcji.

● [G4-EN14] Gatunki zagrożone w strefie wpływu najważniejszych inwestycji (kontraktów)¹ w Polskiej Czerwonej Księdze Roślin i Zwierząt, ze wskazaniem stopnia zagrożenia wymarciem (gatunki podano w kolejności alfabetycznej)

Skrajnie zagrożone (critically endangered CR – gatunki skrajnie zagrożone):

- Selery błotne (seler błotny, pęczyna błotna) (*Apium repens* (Jacq.) Lag.) – gatunek roślin należący do rodziny selerowatych (baldaszkowatych)

Zagrożone (endangered EN – gatunki wysokiego ryzyka, narażone na wyginiecie):

- Starodub łukowy (*Ostericum palustre*; *Angelica palustris*) – gatunek rośliny z rodziny selerowatych

Narażone na wyginiecie (vulnerable VU – gatunki wysokiego ryzyka, narażone na wyginiecie):

- Kozioróg dębosz (*Cerambyx cerdo*) – gatunek chrząszcza z rodziny kózkowatych
- Leniec bezpodkwiatkowy (*Thesium ebracteatum* Hayne) – gatunek rośliny z rodziny sandałowcowatych (Santalaceae)
- Obuwik pospolity (*Cypripedium calceolus* L.) – gatunek rośliny z rodziny storczykowatych (Orchidaceae)
- Orlik grubodzioby (*Aquila clanga*) – gatunek dużego, wędrownego ptaka drapieżnego z rodziny jastrzębiowatych (Accipitridae)
- Poczwarówka jajowata (*Vertigo moulinsiana*) – gatunek mięczaka; ślimak z rodziny płucodysznych
- Poczwarówka zwężona (*Vertigo angustior*) – gatunek mięczaka; ślimak z rodziny płucodysznych
- Pustułeczka, sokół pustułeczka, dzwonniczek pustułeczka, białoszpon (*Falco naumanni*) – gatunek małego ptaka drapieżnego z rodziny sokołowatych (Falconidae)

- Wodniczka (*Acrocephalus paludicola*) – gatunek niewielkiego ptaka wędrownego z rodziny trzciniaaków, wcześniej zaliczanego do pokrzewkowatych
- Żubr (*Bison bonasus*) – gatunek łośnikowca z rodziny krętorogich, rzędu parzystokopytnych

Bliskie zagrożenia (near threatened NT – gatunki niższego ryzyka, ale bliskie zagrożenia lub Lower risk LR):

- Bekas dubelt, dubelt (*Gallinago media*) – gatunek średniego ptaka wędrownego z rodziny bekasowatych (Scolopacidae)
- Czerwończyk nieparek (*Lycena dispar*) – motyl dzienny z rodziny modraszkowatych
- Kania ruda, kania rdzawa (*Milvus milvus*) – gatunek dużego ptaka drapieżnego z rodziny jastrzębiowatych (Accipitridae)
- Kraska zwyczajna, kraska pospolita, kraska (*Coracias garrulus*), w wielu regionach Polski znana również pod nazwą siwka – gatunek średniego ptaka wędrownego z rodziny krask (Coraciidae)
- Kulik wielki (*Numenius arquata*) – gatunek dużego ptaka brodzącego z rodziny bekasowatych (Scolopacidae).
- Mopek (*Barbastella barbastellus*) – gatunek ssaka z rzędu nietoperzy
- Nocek łydkowłosy, nocek kosmaty (*Myotis dasycneme*) – gatunek ssaka z rzędu nietoperzy
- Pachnica dębowa (*Osmoderma eremita*) – gatunek owadów z rodziny żukowatych z podrzędu chrząszczy wielożernych
- Podgorzałka, kaczka podgorzałka (*Aythya nyroca*) – gatunek średniego ptaka wodnego z rodziny kaczkowatych (Anatidae)

- Rycyk, szlamik rycyk (*Limosa limosa*) – gatunek średniej wielkości ptaka z rodziny bekasowatych (Scolopacidae)
- Sasanka otwarta, sasanka dzwonkowata (*Pulsatilla patens* (L.) Mill.) – gatunek rośliny należący do rodziny jaskrowatych (Ranunculaceae Juss.)
- Skójką gruboskorupowa (*Unio crassus*) – gatunek małża z rodziny skójkowatych
- Suseł perełkowany (*Spermophilus suslicus*) – średniej wielkości gryzoń z rodziny wiewiórkowatych
- Wydra europejska (*Lutra lutra*) – gatunek niewielkiego drapieżnego ssaka z rodziny łasicowatych

1

Kontrakty: (i) Terminal Świdnik, (ii) Budowa mostu przez rzekę Wisłę koło Kwidzyna wraz z dojazdami, w ciągu Drogi Krajowej Nr 90, (iii) Budowa węzła Parłowo wraz z obwodnicą miejscowości Troszyn i miejscowości Ostromice w ciągu DK3, (iv) Przebudowa Drogi Wojewódzkiej nr 109 na odcinku Mrzeżyno – Trzebiatów, (v) Zaprojektowanie i wykonanie A4 Jarosław – Radymno (odcinek 2)

Na razie niezagrożone (least concern LC – gatunki na razie niezagrożone wymarciem, z różnych powodów wpisane do Czerwonej Księgi):

- Batalion, bojownik batalion, bojownik zmienny, biegus bojownik, bojownik odmienny (*Philomachus pugnax*) – gatunek średniego ptaka wędrownego z rodziny bekasowatych (*Scolopacidae*)
- Bączek (*Ixobrychus minutus*) – gatunek średniego ptaka brodzącego z rodziny czaplowatych (*Ardeidae*)
- Bąk zwyczajny (*Botaurus stellaris*) – gatunek dużego wędrownego ptaka wodnego z rodziny czaplowatych (*Ardeidae*)
- Bekas kszyc, kszyc (*Gallinago gallinago*) – gatunek średniego ptaka wędrownego z rodziny bekasowatych (*Scolopacidae*)
- Bernikla białolica (*Branta leucopsis*) – duży ptak wodny z rodziny kaczkowatych
- Bernikla kanadyjska (*Branta canadensis*) – gatunek dużego ptaka wodnego z rodziny kaczkowatych (*Anatidae*)
- Biegus krzywodzioby (*Calidris ferruginea*) – gatunek średniego ptaka brodzącego z rodziny bekasowatych (*Scolopacidae*)
- Biegus malutki (*Calidris minuta*) – gatunek małego ptaka wędrownego z rodziny bekasowatych (*Scolopacidae*)
- Biegus mały, biegus Temmincka (*Calidris temminckii*) – gatunek małego ptaka wędrownego z rodziny bekasowatych (*Scolopacidae*)
- Biegus płaskodzioby, biegusik (*Limicola falcinellus*) – gatunek małego ptaka brodzącego z rodziny bekasowatych (*Scolopacidae*)
- Biegus rdzawy (*Calidris canutus*) – gatunek średniego ptaka wędrownego z rodziny bekasowatych (*Scolopacidae*)
- Biegus zmienny (*Calidris alpina*) – gatunek ptaka z rodziny bekasowatych (*Scolopacidae*)
- Bielaczek, tracz bielaczek (*Mergellus albellus*) – gatunek średniej wielkości wędrownego ptaka wodnego z rodziny kaczkowatych
- Bielik (zwyczajny) (*Haliaeetus albicilla*) – gatunek dużego ptaka drapieżnego z rodziny jastrzębiowatych (*Accipitridae*)
- Błotniak łąkowy, błotniak popielaty (*Circus pygargus*) – gatunek dużego ptaka drapieżnego z rodziny jastrzębiowatych
- Błotniak stawowy (*Circus aeruginosus*) – gatunek dużego ptaka drapieżnego z rodziny jastrzębiowatych (*Accipitridae*)
- Błotniak zbożowy (*Circus cyaneus*) – gatunek dużego, wędrownego ptaka drapieżnego z rodziny jastrzębiowatych (*Accipitridae*)
- Bocian biały (*Ciconia ciconia*) – gatunek dużego ptaka brodzącego z rodziny bocianowatych (*Ciconiidae*)
- Bocian czarny, hajstra (*Ciconia nigra*) – gatunek dużego ptaka brodzącego z rodziny bocianowatych (*Ciconiidae*)
- Boleń (*Aspius aspius*) – ryba z rodziny karpowatych
- Bóbr europejski (*Castor fiber*) – gatunek ziemnowodnego gryzonia z rodziny bobrowatych (*Castoridae*)
- Brodziec piskliwy, brodziec krzykliwy, kuliczek piskliwy, piskliwiec (*Actitis hypoleucos*) – gatunek średniego ptaka wędrownego z rodziny bekasowatych (*Scolopacidae*)
- Brodziec pławny (*Tringa stagnatilis*) – gatunek średniego ptaka wędrownego z rodziny bekasowatych (*Scolopacidae*)
- Brodziec śniady (*Tringa erythropus*) – gatunek średniego ptaka wędrownego z rodziny bekasowatych (*Scolopacidae*)
- Brzanka (*Barbus peloponnesius*) – słodkowodna ryba z rodziny karpowatych
- Brzęczka (*Locustella luscinioides*) – niewielki ptak wędrowny z rodziny Megaluridae
- Certa (*Vimba vimba*) – gatunek anadromicznej ryby z rodziny karpowatych
- Ciosa (*Pelecus cultratus*) – ryba z rodziny karpowatych (*Cyprinidae*), jedyny przedstawiciel rodzaju *Pelecus*
- Cyraneczka (*Anas crecca*) – gatunek średniego, wędrownego ptaka wodnego z rodziny kaczkowatych (*Anatidae*)
- Cyranka (*Anas querquedula*) – gatunek wędrownego ptaka wodnego średniej wielkości, z rodziny kaczkowatych
- Czapla biała (*Ardea alba*) – gatunek dużego ptaka, z rodziny czaplowatych (*Ardeidae*)
- Czapla nadobna (*Egretta garzetta*) – gatunek dużego ptaka z rodziny czaplowatych (*Ardeidae*)
- Czapla purpurowa (*Ardea purpurea*) – gatunek dużego ptaka brodzącego z rodziny czaplowatych (*Ardeidae*)
- Czapla siwa (*Ardea cinerea*) – gatunek dużego ptaka wodnego z rodziny czaplowatych (*Ardeidae*)
- Czernica, kaczka czernica, (*Aythya fuligula*) – gatunek średniego ptaka wodnego z rodziny kaczkowatych (*Anatidae*)
- Derkacz (zwyczajny) (*Crex crex*) – gatunek średniego ptaka z rodziny chruścieli (*Rallidae*)
- Drzemlik, sokół drzemlik, sokół królik (*Falco columbarius*) – gatunek średniej wielkości ptaka drapieżnego z rodziny sokołowatych (*Falconidae*)
- Dzięcioł czarny (*Dryocopus martius*) – gatunek średniej wielkości ptaka z rodziny dzięciołowatych
- Dzięcioł średni (*Dendrocopos medius*) – gatunek średniego ptaka z rodziny dzięciołowatych
- Dzięcioł zielonosiwy (*Picus canus*) –

- gatunek średniej wielkości ptaka z rodziny dzięciołowatych (Picidae)
- Dziwonia zwyczajna, dziwonia (Carpodacus erythrinus syn. Erythrina erythrina) – gatunek małego ptaka wędrownego z rodziny łuszczaków
 - Edredon, kaczka edredonowa, miękkopiór (Somateria mollissima) – duży ptak wodny z rodziny kaczkowatych
 - Foka szara (Halichoerus grypus) – gatunek drapieżnego ssaka morskiego z rodziny fokowatych, jedyny przedstawiciel rodzaju Halichoerus
 - Gadożer (zwyczajny), krótkoszpón (Circaetus gallicus) – gatunek dużego, wędrownego ptaka drapieżnego z rodziny jastrzębiowatych (Accipitridae)
 - Gągoł (gągoł krzykliwy) (Bucephala clangula) – gatunek średniej wielkości wędrownego ptaka wodnego z rodziny kaczkowatych
 - Gąsiorek (dzierzba gąsiorek) (Lanius collurio) – gatunek małego ptaka wędrownego z rodziny dzierzbowatych
 - Gęś białoczelna (białoczółka) (Anser albifrons) – gatunek dużego, wędrownego ptaka wodnego z rodziny kaczkowatych (Anatidae)
 - Gęś gęgawa (gęgawa) (Anser anser) – gatunek dużego, wędrownego ptaka wodnego z rodziny kaczkowatych (Anatidae)
 - Gęś zbożowa, zbożówka, posiewnica (Anser fabalis) – gatunek dużego wędrownego ptaka wodnego z rodziny kaczkowatych (Anatidae)
 - Głowacz białopłetwy (Cottus gobio) – gatunek drapieżnej, słodkowodnej ryby z rodziny głowaczowatych
 - Głowienka, kaczka rdzawogłowa (Aythya ferina) – gatunek średniego ptaka wodnego z rodziny kaczkowatych (Anatidae)
 - Helmiatka (kaczka helmiasta) (Netta rufina) – gatunek średniego wodnego ptaka wędrownego z rodziny kaczkowatych
 - Jarzębka, pokrzewka jarzębata, gajówka jarzębata (Sylvia nisoria) – niewielki ptak wędrowny z rodziny pokrzewkowatych
 - Kania czarna, kania brunatna (Milvus migrans) – gatunek dużego ptaka z rodziny jastrzębiowatych (Accipitridae)
 - Kiełb białopłetwy (Romanogobio alpinus syn. Gobio alpinus) – słodkowodna ryba z rodziny karpowatych
 - Kiełb Kesslera (Romanogobio kesslerii, syn. Gobio kesslerii) – gatunek ryby z rodziny karpowatych
 - Kormoran zwyczajny, kormoran czarny (Phalacrocorax carbo) – gatunek dużego ptaka wodnego z rodziny kormoranów
 - Koza, kóзка (Cobitis taenia) – słodkowodna ryba z rodziny piskorzowatych. Hodowana w akwariach
 - Koza złotawa, kóзка złotawa (Sabanejewia aurata syn. Cobitis aurata) – słodkowodna ryba z rodziny piskorzowatych
 - Krwawodziób, brodziec krwawodzioby (Tringa totanus) – gatunek średniego ptaka wędrownego z rodziny bekasowatych (Scolopacidae)
 - Kulik mniejszy (Numenius phaeopus) – gatunek średniego ptaka brodzącego z rodziny bekasowatych (Scolopacidae)
 - Kumak nizinny (Bombina orientalis) – gatunek płaza z rodziny kumakowatych, blisko spokrewnionego z kumakiem górskim
 - Krakwa, kaczka krakwa (Anas strepera) – gatunek średniego lub dużego wędrownego ptaka wodnego z rodziny kaczkowatych (Anatidae)
 - Kropiatka, kureczka nakrapiana (Porzana porzana) – gatunek średniej wielkości ptaka wodnego z rodziny chruścieli (Rallidae)
 - Krzyżówka, kaczka krzyżówka (Anas platyrhynchos) – gatunek dużego ptaka wodnego z rodziny kaczkowatych (Anatidae)
 - Kwokacz, brodziec kwokacz (Tringa nebularia) – gatunek średniego ptaka wędrownego z rodziny bekasowatych (Scolopacidae)
 - Lelek zwyczajny, lelek, lelek kozodój (Caprimulgus europaeus) – gatunek niewielkiego ptaka nocnego z rodziny lelkowatych (Caprimulgidae)
 - Lerka, skowronek borowy (Lullula arborea) – mały ptak z rodziny skowronków, jedyny przedstawiciel monotypowego rodzaju Lullula
 - Lodówka (Clangula hyemalis) – gatunek średniego lub dużego ptaka wodnego z rodziny kaczkowatych (Anatidae)
 - Łabędź czarnodzioby (Cygnus columbianus; columbianus bewickii) – gatunek dużego ptaka wodnego z rodziny kaczkowatych
 - Łabędź krzykliwy (Cygnus cygnus) – gatunek dużego ptaka wodnego z rodziny kaczkowatych
 - Łabędź niemy (Cygnus olor) – gatunek dużego, wędrownego ptaka wodnego z rodziny kaczkowatych (Anatidae)
 - Łęczak, brodziec leśny, trawnik (Tringa glareola) – gatunek średniego ptaka wędrownego z rodziny bekasowatych (Scolopacidae)
 - Łosoś szlachetny, łosoś pospolity, łosoś europejski, łosoś atlantycki (Salmo salar) – ryba z rodziny łososiowatych (Salmonidae)
 - Łyska (zwyczajna) (Fulica atra) – gatunek średniej wielkości wędrownego ptaka wodnego z rodziny chruścieli (Rallidae)
 - Markaczka (Melanitta nigra) – gatunek średniego wędrownego ptaka wodnego z rodziny kaczkowatych
 - Mewa czarnogłowa (Ichthyophaga melanocephala; Larus melanocephalus) –

- gatunek dużego ptaka wodnego z rodziny mew (Laridae)
- Mewa mała (*Hydrocoloeus minutus*; larus minutus) – gatunek średniego ptaka wodnego z rodziny mew (Laridae)
- Mewa siodłata (*Larus marinus*) – gatunek największego ptaka z rodziny mew (Laridae)
- Mewa śmieszka, śmieszka (*Chroicocephalus ridibundus*; *Larus ridibundus*) – gatunek średniego, wędrownego ptaka wodnego z rodziny mew (Laridae)
- Mewa żółtonoga (*Larus fuscus*) – gatunek dużego ptaka wodnego z rodziny mew (Laridae)
- Minóg morski, minog morski (*Petromyzon marinus*) – pasożytniczy bezzuchwowiec z rodziny minogowatych, największy z minogów
- Minóg rzeczny, minog rzeczny (*Lampetra fluviatilis*) – europejski bezzuchwowiec pasożytniczy z rodziny minogowatych
- Minóg strumieniowy, minog strumieniowy (*Lampetra planeri*) – gatunek bezzuchwowiec z rodziny minogowatych, prymitywny kręgowiec wodny
- Morświn (*Phocoena phocoena*) – gatunek walenia z rodziny morświnowatych (Phocoenidae). Spokrewniony z delfinami
- Muchołówka białoszyja (*Ficedula albicollis*) – mały ptak z rodziny muchołówek
- Muchołówka mała (*Ficedula parva*) – gatunek ptaka z rodziny muchołówek (Muscicapidae)
- Nocek duży (*Myotis myotis*) – gatunek ssaka z rzędu nietoperzy z rodziny mroczkowatych
- Nur czarnoszyi (*Gavia arctica*) – duży, wędrowny ptak wodny z rodziny nurów
- Nur rdzawoszyi (*Gavia stellata*) – duży, wędrowny ptak wodny z rodziny nurów
- Nurogęś, tracz nurogęś (*Mergus merganser*) – gatunek dużego ptaka wodnego z rodziny kaczkowatych
- Ogorzałka (*Aythya marila*) – gatunek średniej wielkości wędrownego ptaka wodnego z rodziny kaczkowatych (Anatidae)
- Ohar, podgorzelec, kaczka norowa (*Tadorna tadorna*) – gatunek średniego, wędrownego (poza skrajnie zachodnimi i południowymi populacjami) ptaka wodnego z rodziny kaczkowatych
- Orlik krzykliwy (*Aquila pomarina*) – gatunek dużego, wędrownego ptaka drapieżnego z rodziny jastrzębiowatych (Accipitridae) (podrodzina orły, rodzaj *Aquila*)
- Ortolan, trznadel ortolan (*Emberiza hortulana*) – mały ptak wędrowny z rodziny trznadłowatych
- Ostrygojad zwyczajny, ostrygojad (*Haematopus ostralegus*) – gatunek średniego ptaka brodzącego z rodziny ostrygojadów (Haematopodidae)
- Parposz, aloza parposz (*Alosa fallax*) – ryba anadromiczna z rodziny śledziowatych
- Pelikan różowy, pelikan baba (*Pelecanus onocrotalus*) – gatunek dużego ptaka wodnego z rodziny pelikanów (Pelecanidae)
- Perkoz dwuczuby (*Podiceps cristatus*) – gatunek średniej wielkości wędrownego ptaka wodnego z rodziny perkozów
- Perkoz rdzawoszyi (*Podiceps grisegena*) – gatunek średniej wielkości wędrownego ptaka wodnego z rodziny perkozów
- Perkoz rogaty (*Podiceps auritus*) – gatunek średniej wielkości wędrownego ptaka wodnego z rodziny perkozów
- Perkoz zausznic (*Podiceps nigricollis*) – gatunek średniej wielkości, częściowo wędrownego ptaka wodnego z rodziny perkozów
- Perkozek (*Tachybaptus ruficollis*) – gatunek niewielkiego wędrownego ptaka wodnego z rodziny perkozów
- Piaskowiec (*Calidris alba*) – gatunek średniego ptaka wędrownego z rodziny bekasowatych (Scolopacidae).
- Piekielnica, szweja (*Alburnoides bipunctatus*) – gatunek ryby z rodziny karpiowatych
- Piskorz (*Misgurnus fossilis*) – słodkowodna ryba z rodziny piskorzowatych
- Pliszka górská (*Motacilla cinerea*) – mały ptak z rodziny pliszkowatych
- Płaskonos (*Anas clypeata*, dawniej również *Spatula clypeata*) – średni lub duży wędrowny ptak wodny z rodziny kaczkowatych
- Płatkonóg sztyldzioby (*Phalaropus lobatus*) – gatunek średniego ptaka wędrownego z rodziny bekasowatych (Scolopacidae)
- Podróżniczek (*Luscinia svecica*) – gatunek niewielkiego ptaka wędrownego z rodziny muchołówek
- Puchacz zwyczajny, puchacz (*Bubo bubo*) – gatunek dużego, osiadłego ptaka z rodziny puszczykowatych (Strigidae)
- Rożeniec zwyczajny (*Anas acuta*) – gatunek dużego, wędrownego ptaka wodnego z rodziny kaczkowatych (Anatidae)
- Różanka (*Rhodeus sericeus*) – gatunek ryby z rodziny karpiowatych
- Rybitwa białoczelna (*Sternula albifrons*) – gatunek średniego ptaka wodnego z rodziny mew (Laridae)
- Rybitwa białowąsa (*Chlidonias hybrida*) – gatunek średniego, wędrownego ptaka wodnego z rodziny mew (Laridae)
- Rybitwa czarna (rybitwa żałobna) (*Chlidonias niger*) – gatunek średniego, wędrownego ptaka wodnego z rodziny mew (Laridae)

- Rybitwa czubata (*Thalasseus sandvicensis*) – gatunek dużego wędrownego ptaka wodnego z rodziny mew (*Laridae*)
- Rybitwa rzeczna, rybitwa zwyczajna (*Sterna hirundo*) – gatunek średniego ptaka wędrownego z rodziny mew (*Laridae*)
- Rybitwa wielkodzioba (*Hydroprogne caspia*) – gatunek dużego ptaka wodnego z rodziny mew (*Laridae*)
- Rybołów (*Pandion haliaetus*) – gatunek dużego, wędrownego ptaka drapieżnego z rodziny rybołówów (*Pandionidae*)
- Samotnik, brodziec samotny, stalugwa (*Tringa ochropus*) – gatunek średniego ptaka wędrownego z rodziny bekasowatych (*Scolopacidae*).
- Sieweczka morska (*Charadrius alexandrinus*) – gatunek małego ptaka z rodziny siewczkowatych (*Charadriidae*)
- Sieweczka obroźna (*Charadrius hiaticula*) – gatunek średniej wielkości ptaka wędrownego z rodziny siewczkowatych (*Charadriidae*)
- Sieweczka rzeczna (*Charadrius dubius*) – gatunek małego ptaka z rodziny siewczkowatych (*Charadriidae*)
- Siewnica (*Pluvialis squatarola*) – gatunek średniego ptaka wędrownego z rodziny siewczkowatych (*Charadriidae*)
- Siewka złota (*Pluvialis apricaria*) – gatunek średniej wielkości ptaka z rodziny siewczkowatych (*Charadriidae*)
- Słonka zwyczajna, słonka (*Scolopax rusticola*) – gatunek średniego ptaka wędrownego z rodziny bekasowatych (*Scolopacidae*).
- Sokół wędrowny (*Falco peregrinus*) – gatunek średniego ptaka drapieżnego z rodziny sokołowatych (*Falconidae*)
- Szablodziób zwyczajny, szablodziób (*Recurvirostra avosetta*) – gatunek średniej wielkości ptaka brodzącego z rodziny szablodziobów (*Recurvirostridae*)
- Szlachar, tracz długodzioby, długodziób (*Mergus serrator*) – gatunek średniego lub dużego ptaka wodnego z rodziny kaczkowatych
- Szlamnik zwyczajny, szlamnik rdzawy, szlamik (*Limosa lapponica*) – gatunek średniego ptaka wędrownego z rodziny bekasowatych (*Scolopacidae*)
- Ślepowron (zwyczajny) (*Nycticorax nycticorax*) – gatunek dużego ptaka brodzącego z rodziny czaplówatych (*Ardeidae*)
- Świergotek polny (*Anthus campestris*) – mały ptak z rodziny pliszkowatych
- Świstun (*Anas penelope*) – gatunek średniej wielkości wędrownego ptaka wodnego z rodziny kaczkowatych (*Anatidae*)
- Terekia (*Xenus cinereus*; *Tringa cinerea*) – gatunek średniego ptaka wędrownego z rodziny bekasowatych (*Scolopacidae*), jedyny przedstawiciel rodzaju *Xenus*
- Traszka grzebieniasta (*Triturus cristatus*) – gatunek płaza ogoniastego z rodziny salamandrowatych (*Salamandridae*)
- Trzmielojad (zwyczajny), pszczołojad (*Pernis apivorus*) – gatunek dużego, wędrownego ptaka drapieżnego z rodziny jastrzębiowatych (*Accipitridae*)
- Uhla (*Melanitta fusca*) – duży ptak wodny z rodziny kaczkowatych
- Uszatka błotna, sowa błotna, błotnica (*Asio flammeus*) – gatunek średniej wielkości ptaka z rodziny puszczykowatych (*Strigidae*)
- Warzęcha (*Platalea leucorodia*) – gatunek dużego ptaka brodzącego z rodziny ibisowatych
- Wąsatka (*Panurus biarmicus*) – niewielki ptak osiadły lub koczujący z rodziny wąsatek
- Wilk, wilk szary (*Canis lupus*) – gatunek drapieżnego ssaka z rodziny psowatych (*Canidae*)
- Włochatka zwyczajna, włochatka, sowa włochata (*Aegolius funereus*) – gatunek średniego ptaka drapieżnego z rodziny puszczykowatych (*Strigidae*).
- Zielonka, kureczka zielonka (*Porzana parva*) – gatunek małego, wędrownego ptaka wodnego z rodziny chruścieli (*Rallidae*)
- Zimorodek zwyczajny (zimorodek) (*Alcedo atthis*) – niewielki ptak rybożerny z rodziny zimorodkowatych
- Żuraw (zwyczajny), żuraw popielaty, żuraw szary (*Grus grus*) – gatunek dużego ptaka z rodziny żurawi (*Gruidae*)

● [G4-EN23] Odpady (bez gleby i ziemi)

Najważniejsze odpady wg rodzaju	2011	2012
	Masa (tony)	Masa (tony)
Odpady uznane za niebezpieczne, w tym:	97,6	1 122,5
materiały zawierające azbest _(17 06 05)	90,0	3,3
asfalt zawierający smołę _(17 03 01)	-	1 111,0
Odpady inne niż niebezpieczne, w tym:	224 469,9	102 422,5
odpadowa masa roślinna _(02 01 03)	519,9	544,2
odpady z betonu oraz gruz betonowy _(17 01 01)	64 636,5	50 225,9
gruz ceglany _(17 01 02)	12 216,0	9 662,4
zmieszane odpady z betonu, gruzu ceglanego, odpadowych materiałów ceramicznych i elementów wyposażenia _(17 01 07)	67 943,5	20 057,8
odpady z remontów i przebudowy dróg (z istniejącej podbudowy itp.) _(17 01 81)	59 312,8	9 834,8
drewno _(17 02 01)	5 251,5	1 263,8
asfalt _(17 03 02)	14 589,7	7 757,3
zmieszane odpady z budowy, remontów i demontażu _(17 09 04)	13 216,2	1 682,8
Łącznie	224 567,5	103 545,0

● [G4-EN23] Gleba i ziemia

Najważniejsze odpady wg rodzaju	2011	2012
	Masa (tony)	Masa (tony)
Gleba i ziemia w tym kamienie, inne niż uznane za niebezpieczne _(17 05 04)	5 074 149,9	2 449 716,0
Urobek z pogłębienia niezawierający lub niezanieczyszczony substancjami niebezpiecznymi _(17 05 06)	90 540,0	148 302,5
Łącznie	5 164 689,9	2 598 018,6

● [G4-EN23] Sposób zagospodarowania odpadów

Najważniejsze odpady wg rodzaju	2011	2012
	Masa (tony)	Masa (tony)
Wykorzystanie jako paliwa lub innego środka wytwarzania energii (R1)	5 851,9	211,96
Powtórne wykorzystanie (R14) (bez ziemi i gleby)	77 849,4	11 881,3
Przekazane firmom posiadającym zezwolenia w zakresie zbierania, transportu i utylizacji (w tym np. składowanie na składowiskach odpadów) (bez ziemi i gleby)	155 449,3	90 329,23
Łącznie	239 150,6	102 422,49

● [G4-EN23] Sposób zagospodarowania ziemi i gleby

Najważniejsze odpady wg rodzaju	2012
	Masa (tony)
Powtórne wykorzystanie (R14) (bez ziemi i gleby)	1 841 862,72
Przekazane firmom posiadającym zezwolenia w zakresie zbierania, transportu i utylizacji (w tym np. składowanie na składowiskach odpadów) (bez ziemi i gleby)	756 155,85
Łącznie	2 598 018,57

10

Zakres

- – całościowy
- ◐ – częściowy
- – nie raportowany/nie dotyczy

Wskaźniki GRI

Wskaźnik	Zakres	Strona	Audyt	Wytyczne GRI	Obszar wg ISO 26000	Zasada UN Global Compact	Komentarz/Opis
Strategia i analiza							
G4-1 (1.1)	●	2-3	zweryfikowano	Oświadczenie kierownictwa najwyższego szczebla (np. dyrektora wykonawczego, prezesa zarządu lub innej osoby o równoważnej pozycji) na temat znaczenia zrównoważonego rozwoju dla organizacji i jej strategii	6.2.		[List Prezesa]
G4-2 (1.2)	●	2-3	zweryfikowano	Opis kluczowych wpływów, szans i ryzyk	6.2.		Ryzyka biznesowe zostały opisane w „Sprawozdaniu z działalności Grupy za rok 2012” (str. 8-9) – www.budimex.pl
Profil organizacji							
G4-3 (2.1)	●		zweryfikowano	Nazwa organizacji	-		Budimex SA
G4-4 (2.2)	●	4	zweryfikowano	Główne marki, produkty i/lub usługi	-		[O firmie] Więcej na www.budimex.pl
G4-5 (2.4)	●		zweryfikowano	Lokalizacja siedziby głównej organizacji	-		ul. Stawki 40 01-140 Warszawa Polska www.budimex.pl

Wskaźnik	Zakres	Strona	Audyt	Wytyczne GRI	Obszar wg ISO 26000	Zasada UN Global Compact	Komentarz/Opis
G4-6 (2.5)	●	4	zweryfikowano	Liczba krajów, w których działa organizacja oraz podanie nazw tych krajów, gdzie zlokalizowane są główne operacje organizacji lub tych, które są szczególnie adekwatne w kontekście treści raportu	-		[O firmie]
G4-7 (2.6)	●		zweryfikowano	Forma własności i struktura prawna organizacji	-		Spółka Akcyjna, notowana na GPW w Warszawie
G4-8 (2.7)	●	4	zweryfikowano	Obsługiwane rynki, z zaznaczeniem zasięgu geograficznego, obsługiwanych sektorów, charakterystyki klientów/konsumentów i beneficjentów	-		[O firmie] Szczegółowe informacje na ten temat można znaleźć w „Sprawozdaniu z działalności Grupy za rok 2012” (str. 3-9) na stronie www.budimex.pl
G4-9 (2.8)	●	4-7, 48-49	zweryfikowano	Skala działalności	-		[O firmie]
G4-10 (LA1)	●	7, 48	zweryfikowano	Liczba pracowników własnych i znajdujących się pod nadzorem spółki wg płci i rodzaju umowy	6.4. 6.4.3.		[O firmie] [Tabele z danymi]
G4-11 (LA4)	●	48-49	zweryfikowano	Procent pracowników objętych umowami zbiorowymi			[Tabele z danymi]
G4-12 (nowy)	●	13	zweryfikowano	Opis łańcucha wartości			[O raporcie]
G4-13 (2.9)	●		zweryfikowano	Znaczące zmiany w raportowanym okresie dotyczące rozmiaru, struktury, formy własności lub łańcucha wartości	-		Szczegółowy opis zmian struktury organizacyjnej Grupy Budimex można znaleźć w „Sprawozdaniu z działalności Grupy za rok 2012” (str. 3-4) na stronie www.budimex.pl Istotne znaczenie ma postawienie w stan likwidacji spółki PNI, w związku z czym spółka ta nie została objęta raportem.
G4-14 (4.11)	●	24	zweryfikowano	Wyjaśnienie, czy i w jaki sposób organizacja stosuje zasadę ostrożności	6.2.	7	Procedura „Zarządzanie środowiskowe na kontraktach”, będąca elementem Zintegrowanego Systemu Zarządzania, definiuje m.in. zasady analizy wymagań środowiskowych i pojęcie wpływu na środowisko. Obejmuje każdy, czyli i potencjalny rodzaj wpływu. Ponadto Grupa zobowiązała się do przestrzegania zasady ostrożności przystępując do UN Global Compact.

Wskaźnik	Zakres	Strona	Audyt	Wytyczne GRI	Obszar wg ISO 26000	Zasada UN Global Compact	Komentarz/Opis
G4-15 (4.12)	●		zweryfikowano	Zewnętrzne, przyjęte lub popierane przez organizację ekonomiczne, środowiskowe i społeczne deklaracje, zasady i inne inicjatywy	6.2.	1-10	UN Global Compact Porozumienie na Rzecz Bezpieczeństwa w Budownictwie, kampania społeczna Państwowej Inspekcji Pracy i Zakładu Ubezpieczeń Społecznych „Szczuj życie! Bezpieczna praca na wysokości”
G4-16 (4.13)	●	6	zweryfikowano	Członkostwo w stowarzyszeniach (takich jak stowarzyszenia branżowe) i/lub w krajowych/ międzynarodowych organizacjach	6.2.	1-10	[O firmie]
Identyfikacja aspektów materialnych i ograniczeń							
G4-17 (nowy)	●	6, 46	zweryfikowano	Jednostki gospodarcze ujmowane w skonsolidowanym sprawozdaniu finansowym			[O firmie] [Tabele z danymi]
G4-18 (3.5)	●	10	zweryfikowano	Proces definiowania treści raportu			[O raporcie]
G4-19 (nowy)	●	11	zweryfikowano	Zidentyfikowane istotne aspekty wpływu społecznego i środowiskowego			[O raporcie]
G4-20 (3.6) (3.7) (3.8)	●	12	zweryfikowano	Istotność zidentyfikowanych aspektów wpływu społecznego i środowiskowego dla poszczególnych podmiotów biznesowych			[O raporcie]
G4-21 (3.6) (3.7) (3.8)	●	7, 9	zweryfikowano	Ograniczenia raportu w stosunku do istotnych aspektów wpływu społecznego i środowiskowego, z uwzględnieniem podmiotów, spoza organizacji			[O firmie] [O raporcie]
G4-22 (3.10)	●		zweryfikowano	Wyjaśnienia dotyczące efektów jakichkolwiek korekt informacji zawartych w poprzednich raportach, z podaniem powodów ich wprowadzenia oraz ich wpływu (np. fuzje, przejęcia, zmiana roku/okresu bazowego, charakteru działalności, metod pomiaru)			Brak istotnych korekt
G4-23 (3.11)	●		zweryfikowano	Znaczne zmiany w stosunku do poprzedniego raportu dotyczące zakresu, zasięgu lub metod pomiaru zastosowanych w raporcie			Brak istotnych modyfikacji
Zaangażowanie interesariuszy							
G4-24 (4.14)	●	10	zweryfikowano	Lista grup interesariuszy zaangażowanych przez organizację			[O raporcie]
G4-25 (4.15)	●	10	zweryfikowano	Podstawy identyfikowania i selekcji interesariuszy zaangażowanych przez organizację			[O raporcie]
G4-26 (4.16)	●	10	zweryfikowano	Podejście do zaangażowania interesariuszy, włączając częstotliwość zaangażowania według typu i grupy interesariuszy			[O raporcie]

Wskaźnik	Zakres	Strona	Audyt	Wytyczne GRI	Obszar wg ISO 26000	Zasada UN Global Compact	Komentarz/Opis
G4-27 (4.17)	●	10	zweryfikowano	Kluczowe kwestie i problemy poruszane przez interesariuszy oraz odpowiedź ze strony organizacji, również poprzez ich zaraportowanie			[O raporcie]
Profil raportu							
G4-28 (3.1)	●		zweryfikowano	Okres raportowania (np. rok obrotowy/ /kalendarzowy)	-		Rok finansowy/kalendarzowy: 01.01.2012-31.12.2012
G4-29 (3.2)	●		zweryfikowano	Data publikacji ostatniego raportu (jeśli został opublikowany)	-		październik 2012
G4-30 (3.3)	●		zweryfikowano	Cykl raportowania (roczny, dwuletni itd.)	-		roczny
G4-31 (3.4)	●		zweryfikowano	Osoba kontaktowa	-		Łukasz Kubiak, Biuro Komunikacji Zewnętrznej, Budimex SA, ul. Stawki 40, 01-040 Warszawa e-mail: lukasz.kubiak@budimex.pl tel. (22) 623 61 64 kom. 695 052 455 fax (22) 623 60 14
G4-32 (3.12)	●	8	zweryfikowano	Indeks CSR	-		[Wskaźniki GRI] [O raporcie]
G4-33 (3.13)	●	8	zweryfikowano	Polityka i obecna praktyka w zakresie zewnętrznej weryfikacji raportu. Jeśli nie zawarto takich danych w niezależnym raporcie poświadczającym, wyjaśnienie zakresu i podstaw zewnętrznej weryfikacji oraz relacji pomiędzy organizacją i zewnętrznym podmiotem poświadczającym	7.5.3.		Raport został przygotowany przez podmiot zewnętrzny w oparciu o dane dostarczone przez Budimex SA, a następnie poddany weryfikacji niezależnego audytora
Nadzór, zobowiązania i zaangażowanie							
G4-34 (4.1)	●		zweryfikowano	Struktura nadzorcza organizacji wraz z komisjami podlegającymi pod najwyższy organ nadzorczy, odpowiedzialnymi za poszczególne zadania, jak na przykład tworzenie strategii czy nadzór nad organizacją	6.2.	1-10	Szczegółowe informacje można znaleźć w „Sprawozdaniu z działalności Grupy za rok 2012” (str. 20-26) na stronie www.budimex.pl
Etyka i rzetelność							
G4-56 (nowy)	●	5, 36	zweryfikowano	Wartości organizacji, zasady, kodeks i normy zachowań i etyki	6.2.	1-10	[O firmie] [Prewencja zachowań etycznych]

Wskaźnik	Zakres	Strona	Audyt	Wytyczne GRI	Obszar wg ISO 26000	Zasada UN Global Compact	Komentarz/Opis
WYNIKI W WYMIARZE EKONOMICZNYM							
Wyniki ekonomiczne							
G4-EC1 (EC1)	●	47	zweryfikowano	Bezpośrednia wartość ekonomiczna wytworzona i podzielona z uwzględnieniem przychodów, kosztów operacyjnych, wynagrodzenia pracowników, dotacji i innych inwestycji na rzecz społeczności, niepodzielonych zysków oraz wypłat dla właścicieli kapitału i instytucji państwowych	6.8. 6.8.3. 6.8.7. 6.8.9.	-	[Tabele z danymi]
G4-EC2 (EC2)	●		zweryfikowano	Implikacje finansowe i inne ryzyka oraz szanse dla działań organizacji wynikające ze zmian klimatycznych	6.5.5.	7	<p>Na chwilę obecną nie stwierdzono znaczącego wpływu. Niemniej podstawowe surowce, z których korzysta firma, są produktami branż, które istotnie wpływają na klimat (produkcja asfaltów i paliw, produkcja cementu, hutnictwo stali). Tym samym zmiany regulacji i dodatkowe obciążenia tych branż w związku z emisją gazów cieplarnianych, mogą odbić się niekorzystanie na kosztach firmy.</p> <p>Zmiany klimatyczne w szerszym ujęciu, tj. nasilenie anomalii pogodowych, może wpływać na proces realizacji kontraktów.</p> <p>Z drugiej strony oferta firmy odpowiada na oczekiwania pośrednio związane ze zmianami klimatycznymi. Budimex posiada odpowiednie zasoby pozwalające na włączenie się w procesy restrukturyzacji zakładów energetycznych (budowa obiektów wytwórczych). W ofercie firmy znajdują się domy, w których straty energetyczne zostały ograniczone do minimum, i które spełniają wymogi klientów wrażliwych na kwestie klimatyczne.</p>
G4-EC3 (EC3)	○			Pokrycie zobowiązań emerytalnych organizacji wynikających z programów o zdefiniowanych świadczeniach			<p>Żadna z czterech spółek uwzględnionych w raporcie nie oferuje pracownikom Pracowniczego Programu Emerytalnego.</p> <p>Szczegółowe informacje dotyczące pozycji „zobowiązania z tytułu świadczeń emerytalnych i podobnych” (odprawy emerytalno - rentowe, nagrody jubileuszowe, odprawy pośmiertne) można znaleźć w „Sprawozdaniu z działalności Grupy za rok 2012” (str. 68-70) na stronie www.budimex.pl</p>
G4-EC4 (EC4)	●		zweryfikowano	Znaczące wsparcie finansowe uzyskane od państwa	-	-	Podmioty Grupy nie korzystały z bezpośredniej pomocy państwa. Skarb Państwa nie jest udziałowcem Budimeksu SA.

Wskaźnik	Zakres	Strona	Audyt	Wytyczne GRI	Obszar wg ISO 26000	Zasada UN Global Compact	Komentarz/Opis
Obecność na rynku							
G4-EC5 (EC5)	●	48-49	zweryfikowano	Wysokość wynagrodzenia pracowników najniższego szczebla w stosunku do płacy minimalnej na danym rynku w głównych lokalizacjach organizacji	6.4.4. 6.8.	1	[Tabele z danymi]
G4-EC6 (EC7)	●	53	zweryfikowano	Odsetek wyższej kadry kierowniczej zatrudnionej z rynku lokalnego	6.8. 6.8.5. 6.8.7.	6	[Tabele z danymi] Zasadniczo w spółkach Grupy Budimex zatrudnieni są wyłącznie obywatele polscy. Pojedynczy obcokrajowcy, reprezentujący głównego udziałowca, zasiadają w organach spółek. Ich liczbę podano w tabeli, obrazującej składy zarządów i rad nadzorczych.
Pośredni wpływ ekonomiczny							
G4-EC7 (EC8)	●	4-6	zweryfikowano	Wkład w rozwój infrastruktury oraz świadczenie usług na rzecz społeczeństwa poprzez działania komercyjne, przekazywanie towarów oraz działania pro-bono. Wpływ tych działań na społeczeństwo	6.3.9. 6.8. 6.8.3. 6.8.4. 6.8.5. 6.8.6. 6.8.7. 6.8.9.	-	[O firmie]
WYNIKI W WYMIARZE ŚRODOWISKOWYM							
Surowce i materiały							
EN DMA	●	42	zweryfikowano	Podjęcie zarządcze	6.2. 6.5.	7, 8, 9	[Racjonalne korzystanie z zasobów i zanieczyszczenie środowiska]
G4-EN1 (EN1)	●	12, 43, 54	zweryfikowano	Wykorzystane surowce/materiały według wagi i objętości	6.5. 6.5.4.	8	[Tabele z danymi]
G4-EN2 (EN2)	●	12, 43, 54	zweryfikowano	Procent materiałów pochodzących z recyklingu, wykorzystanych w procesie produkcyjnym	6.5. 6.5.4.	8, 9	[Tabele z danymi]
Energia							
EN DMA	●	44	zweryfikowano	Podjęcie zarządcze	6.2. 6.5.	7, 8, 9	[Racjonalne korzystanie z zasobów i zanieczyszczenie środowiska]
G4-EN3 (EN3)	●	12, 44, 55	zweryfikowano	Bezpośrednie i pośrednie zużycie energii według pierwotnych źródeł energii	6.5. 6.5.4.	8	[Tabele z danymi]
G4-EN5 (nowy)	●	12, 44, 55	zweryfikowano	Efektywność energetyczna			[Tabele z danymi]

Wskaźnik	Zakres	Strona	Audyt	Wytyczne GRI	Obszar wg ISO 26000	Zasada UN Global Compact	Komentarz/Opis
G4-EN6 (EN5)	●	12, 43-44		Ilość energii zaoszczędzonej dzięki konserwacji/remontom infrastruktury i poprawie efektywności energetycznej dotychczas stosowanych rozwiązań	6.5. 6.5.4.	8, 9	[Paliwa, energia i emisja CO ₂]
G4-EN7 (EN6)	●	45	zweryfikowano	Inicjatywy podjęte w celu dostarczenia produktów i usług efektywnych energetycznie lub opartych na energii odnawialnej oraz wynikające z tych rozwiązań redukcje zapotrzebowania na energię	6.5. 6.5.4.	8, 9	[Paliwa, energia i emisja CO ₂]
Woda							
G4-EN8 (EN8)	●	56		Łączny pobór wody według źródła	6.5. 6.5.4.	8	Większość wykorzystywanej wody jest zużywana na budowach i najczęściej pobierana bezpośrednio z naturalnych zbiorników, co uniemożliwia prowadzenie ścisłej ewidencji. W treści raportu wskazano zużycie wody z wodociągów komunalnych [Tabele z danymi].
G4-EN9 (EN9)	●		zweryfikowano	Źródła wody znacząco zubożone przez nadmierny pobór wody	6.5. 6.5.4.	8	Działalność Grupy Budimex w 2012 r. nie spowodowała znacznego zubożenia źródeł wody.
Bioróżnorodność							
EN DMA	●	18	zweryfikowano	Podejście zarządcze	6.2. 6.5.	7, 8, 9	[Wpływ na lokalne otoczenie i bioróżnorodność]
G4-EN11 (EN11)	●	12, 18, 20-25	zweryfikowano	Lokalizacja i powierzchnia posiadanych, dzierżawionych lub zarządzanych gruntów zlokalizowanych w obszarach chronionych lub obszarach o dużej wartości pod względem bioróżnorodności poza obszarami chronionymi bądź przylegających do takich obszarów	6.5. 6.5.6.	8	[Ograniczanie oddziaływania na tereny cenne przyrodniczo]
G4-EN12 (EN12)	●	12, 19	zweryfikowano	Opis istotnego wpływu działalności, produktów i usług na bioróżnorodność obszarów chronionych i obszarów o dużej wartości pod względem bioróżnorodności poza obszarami chronionymi	6.5. 6.5.6.	8	[Ograniczanie oddziaływania na tereny cenne przyrodniczo]
G4-EN13 (EN13)	●	12, 20-25	zweryfikowano	Siedliska chronione lub zrewitalizowane	6.5. 6.5.6.	8	[Ograniczanie oddziaływania na tereny cenne przyrodniczo] Dokładne informacje są dostępne w opracowaniach dotyczących oddziaływania poszczególnych inwestycji na środowisko ze wskazaniem dokładnej lokalizacji względem inwestycji.

Wskaźnik	Zakres	Strona	Audyt	Wytyczne GRI	Obszar wg ISO 26000	Zasada UN Global Compact	Komentarz/Opis
G4-EN14 (EN15)	●	12, 57	zweryfikowano	Liczba gatunków znajdujących się w Czerwonej Księdze Międzynarodowej Unii Ochrony Przyrody i Jej Zasobów (IUCN) oraz na krajowych listach gatunków zagrożonych, zidentyfikowanych na obszarze oddziaływania organizacji według stopnia zagrożenia wyginięciem	6.5. 6.5.6.	8	[Tabele z danymi]
Emisje							
EN DMA	●	44	zweryfikowano	Podejście zarządcze	6.2. 6.5.	7, 8, 9	[Paliwa, energia i emisja CO ₂]
G4-EN15 (EN16)	●	12, 55	zweryfikowano	Łączne bezpośrednie emisje gazów cieplarnianych według wagi (Scope 1)	6.5. 6.5.5.	8	[Tabele z danymi]
G4-EN16 (EN16)	●	12, 55	zweryfikowano	Łączne pośrednie emisje gazów cieplarnianych według wagi (Scope 2)	6.5. 6.5.5.	8	[Tabele z danymi]
G4-EN18 (nowy)	●	12, 55	zweryfikowano	Efektywność związana z emisją gazów cieplarnianych			[Tabele z danymi]
G4-EN19 (EN18)	◐	43		Inicjatywy podjęte w celu redukcji emisji gazów cieplarnianych i uzyskane efekty.			[Paliwa, energia i emisja CO ₂]
G4-EN20 (EN19)	○			Emisje substancji zubożających warstwę ozonową według wagi	6.5. 6.5.3.	8	Nie dotyczy. Działalność spółek nie wiąże się z emisją tego typu związków.
G4-EN21 (EN20)	●	12, 56	zweryfikowano	Emisja związków NO _x , SO _x i innych istotnych związków emitowanych do powietrza według rodzaju związku i wagi	6.5. 6.5.3.	8	[Tabele z danymi] Źródłem emisji zanieczyszczeń są poszczególne wytwórnie mas bitumicznych, których lokalizacje wskazano w tabeli wraz z wielkościami emisji poszczególnych związków. Emisje związane są z pracą otaczarek oraz suszarek kruszywa, a także zbiornikami bitumu, asfaltu, mączki wapiennej i pyłu kamiennego.
Ścieki i odpady							
EN DMA	●	42	zweryfikowano	Podejście zarządcze	6.2. 6.5.	7, 8, 9	[Racjonalne korzystanie z zasobów i zanieczyszczenie środowiska]
G4-EN22 (EN21)	◐	56		Całkowita objętość ścieków według jakości i docelowego miejsca przeznaczenia			[Tabele z danymi]

Wskaźnik	Zakres	Strona	Audyt	Wytyczne GRI	Obszar wg ISO 26000	Zasada UN Global Compact	Komentarz/Opis
G4-EN23 (EN22)	●	12, 25, 43, 62-63	zweryfikowano	Całkowita waga odpadów według rodzaju odpadu i metody postępowania z odpadem	6.5. 6.5.3.	8	[Tabele z danymi]
G4-EN24 (EN23)	●	12, 24	zweryfikowano	Łączna liczba i objętość istotnych wycieków	6.5. 6.5.3.	8	W 2012 roku Budimex nie spowodował żadnego wycieku do akwenów wodnych.
G4-EN25 (EN24)	○			Waga transportowanych, importowanych, eksportowanych lub przetworzonych odpadów uznanych za niebezpieczne (w rozumieniu Aneksu I, II, III i VIII Konwencji Bazylejskiej) oraz procent odpadów przemieszczanych transgranicznie	6.5. 6.5.3.	8	Nie dotyczy. Budimex nie transportuje, nie importuje, nie eksportuje ani nie przetwarza odpadów uznawanych za niebezpieczne oraz nie przemieszcza tego typu odpadów transgranicznie. Każdy kontrakt realizowany przez Budimex oraz laboratoria i wytwórnie mas bitumicznych, w zakresie odpadów niebezpiecznych, współpracują z firmami, które posiadają stosowne zezwolenia w zakresie zbierania, transportu i utylizacji tych odpadów.
G4-EN26 (EN25)	●		zweryfikowano	Rodzaj, rozmiar, status ochronny oraz znaczenie dla bioróżnorodności akwenów wodnych i związanych z nimi siedlisk, na które istotny wpływ ma zrzucana przez organizację raportująca woda i wycieki	6.5. 6.5.4. 6.5.6.	8	Budimex nie zrzuca wody do akwenów wodnych ani na tereny obszarów o szczególnym znaczeniu dla bioróżnorodności. W zakresie gospodarki ściekowej Budimex współpracuje z przedsiębiorstwami komunalnymi.
Produkty i usługi							
G4-EN27 (EN26)	●	19, 45		Inicjatywy służące zmniejszeniu wpływu produktów i usług na środowisko i zakres ograniczenia tego wpływu	6.5. 6.5.4. 6.6.6. 6.7.5.	7, 8, 9	[Ograniczanie oddziaływania na tereny cenne przyrodniczo] [Paliwa, energia i emisja CO ₂]
Zgodność z regulacjami							
G4-EN29 (EN28)	●	12, 24	zweryfikowano	Wartość pieniężna kar i całkowita liczba sankcji pozafinansowych za nieprzestrzeganie prawa i regulacji dotyczących ochrony środowiska	6.5.	8	[Ograniczanie oddziaływania na tereny cenne przyrodniczo]
Ocena środowiskowa dostawców							
EN DMA	●	18	zweryfikowano	Podjęcie zarządcze	6.2. 6.5.	7, 8, 9	[Wpływ na lokalne otoczenie i bioróżnorodność]
G4-EN32 (nowy)	●	12, 19	zweryfikowano	Odsetek dostawców, którzy zostali poddani ocenie pod kątem kryteriów środowiskowych			[Ograniczanie oddziaływania na tereny cenne przyrodniczo]
G4-EN33 (nowy)	●	12, 19	zweryfikowano	Istotne aktualne i potencjalne zagrożenia stosunków pracowniczych w łańcuchu dostaw			[Ograniczanie oddziaływania na tereny cenne przyrodniczo]

Wskaźnik	Zakres	Strona	Audyty	Wytyczne GRI	Obszar wg ISO 26000	Zasada UN Global Compact	Komentarz/Opis
Mechanizm przekazywania skarg							
G4-EN34 (nowy)	●	12, 19	zweryfikowano	Liczba skarg dotyczących wpływu środowiskowego skierowanych i rozwiązanych poprzez mechanizmy formalne			[Ograniczanie oddziaływania na tereny cenne przyrodniczo]
WYNIKI W WYMIARZE SPOŁECZNYM							
Miejsce pracy: zatrudnienie							
G4-LA1 (LA2)	●	48-51	zweryfikowano	Łączna liczba odejść oraz wskaźnik fluktuacji pracowników, według grup wiekowych, płci i regionu	6.4. 6.4.3.	6	[Tabele z danymi]
G4-LA2 (LA3)	●		zweryfikowano	Świadczenia dodatkowe zapewniane pracownikom pełnoetatowym, które nie są dostępne dla pracowników czasowych lub pracujących w niepełnym wymiarze godzin, według głównych jednostek organizacyjnych	6.4. 6.4.3. 6.4.4.	-	Świadczenia są tożsame, niezależnie od tego, czy pracownik zatrudniony jest na pełen etat, czy w niepełnym wymiarze czasu pracy. Spośród nieobligatoryjnych świadczeń należy wspomnieć o: ubezpieczeniu medycznym (Budimex, Budimex Nieruchomości), ubezpieczeniu na życie (Budimex, Budimex Nieruchomości) i kartach Benefit (Budimex, Budimex Nieruchomości).
G4-LA3 (LA15)	●	52		Odsetek powrotów do pracy i wskaźnik retencji po urlopie macierzyńskim/tacierzyńskim, w odniesieniu do płci			[Tabele z danymi]
Miejsce pracy: relacje między pracownikami a kierownictwem							
G4-LA4 (LA5)	●	48	zweryfikowano	Minimalne wyprzedzenie, z jakim informuje się o istotnych zmianach operacyjnych, wraz ze wskazaniem, czy okresy te są określone w umowach zbiorowych	6.4. 6.4.3. 6.4.4. 6.4.5.	3	Zgodnie z wymogami Prawa Pracy.
Miejsce pracy: bezpieczeństwo i higiena pracy (BHP)							
LA DMA	●	14	zweryfikowano	Podejście zarządcze (w zakresie bezpieczeństwa i higieny pracy)	6.2. 6.3.10. 6.4.	1, 3, 6	[Warunki, bezpieczeństwo i higiena pracy (BHP)]
G4-LA5 (LA6)	●	12, 14	zweryfikowano	Odsetek łącznej liczby pracowników reprezentowanych w formalnych komisjach (w których skład wchodzi kierownictwo i pracownicy) ds. bezpieczeństwa i higieny pracy, które doradzają w zakresie programów bezpieczeństwa i higieny pracy oraz monitorują takie programy	6.4. 6.4.6.	1	[Warunki, bezpieczeństwo i higiena pracy (BHP)]
G4-LA6 (LA7)	●	12, 53		Wskaźnik urazów, chorób zawodowych, dni straconych oraz nieobecności w pracy, a także liczba wypadków śmiertelnych związanych z pracą według regionów	6.4. 6.4.6.	1	[Tabele z danymi]

Wskaźnik	Zakres	Strona	Audyt	Wytyczne GRI	Obszar wg ISO 26000	Zasada UN Global Compact	Komentarz/Opis
G4-LA7 (LA8)	●	12, 16	zweryfikowano	Zatrudnienie w warunkach podwyższonego ryzyka chorób zawodowych	6.4.6.4.	1	[Warunki, bezpieczeństwo i higiena pracy (BHP)]
G4-LA8 (LA9)	●	12	zweryfikowano	Aspekt BHP w układach zbiorowych pracy	6.4.6.4.	1	Wyłącznie w przypadku Mostostalu Kraków aspekty BHP zostały ujęte w układzie zbiorowym pracy.
Miejsce pracy: różnorodność i równość szans							
G4-LA12 (LA13)	●	53	zweryfikowano	Skład ciał nadzorczych i kadry pracowniczej w podziale na kategorie według płci, wieku, przynależności do mniejszości oraz innych wskaźników różnorodności	6.3.7.6.3.10.6.4.6.4.3.	1, 6	[Tabele z danymi]
G4-LA13 (LA14)	●	52		Stosunek podstawowego wynagrodzenia mężczyzn i kobiet według zajmowanego stanowiska	6.3.7.6.3.10.6.4.6.4.3.6.4.4.	1, 6	[Tabele z danymi]
Ocena dostawców							
LA DMA	●	14	zweryfikowano	Podjęcie zarządcze (w zakresie bezpieczeństwa i higieny pracy)	6.2.6.3.10.6.4.	1, 3, 6	[Warunki, bezpieczeństwo i higiena pracy (BHP)]
G4-LA14 (nowy)	●	12, 17	zweryfikowano	Odsetek dostawców, którzy zostali poddani ocenie pod kątem kryteriów pracowniczych			[Warunki, bezpieczeństwo i higiena pracy (BHP)]
G4-LA15 (nowy)	●	12, 17	zweryfikowano	Istotne aktualne i potencjalne zagrożenia stosunków pracowniczych w łańcuchu dostaw			[Warunki, bezpieczeństwo i higiena pracy (BHP)]
Mechanizm przekazywania skarg							
G4-LA16 (nowy)	●	12, 17	zweryfikowano	Liczba skarg dotyczących stosunków pracowniczych skierowanych i rozwiązanych poprzez mechanizmy formalne			[Warunki, bezpieczeństwo i higiena pracy (BHP)]
Prawa człowieka: procedury odnośnie zamówień i inwestycji							
HR DMA	●	34	zweryfikowano	Podjęcie zarządcze	6.2.6.3.	1-6	[Prewencja zachowań nieetycznych]
G4-HR1 (HR1)	●	12, 34	zweryfikowano	Procent i całkowita liczba umów inwestycyjnych zawierających klauzule dotyczące praw człowieka lub które zostały poddane kontroli pod tym kątem	6.3.6.3.3.6.3.5.6.6.6.	1-6	[Prewencja zachowań nieetycznych]
Prawa człowieka: przeciwdziałanie dyskryminacji							
G4-HR3 (HR4)	●	36-37	zweryfikowano	Całkowita liczba przypadków dyskryminacji oraz działania podjęte w tej kwestii	6.3.6.3.6.3.7.6.3.10.6.4.3.	1, 2, 6	[Prewencja zachowań nieetycznych]

Wskaźnik	Zakres	Strona	Audyt	Wytyczne GRI	Obszar wg ISO 26000	Zasada UN Global Compact	Komentarz/Opis
Prawa człowieka: swoboda zrzeszania się i prawo do sporów zbiorowych							
G4-HR4 (HR5)	●	37	zweryfikowano	Działania zidentyfikowane jako mogące stwarzać zagrożenie dla prawa do swobody zrzeszania się i prawa do sporów zbiorowych oraz inicjatywy wspierające te prawa	6.3. 6.3.3. 6.3.4. 6.3.5. 6.3.8. 6.3.10. 6.4.3. 6.4.5.	1-3	[Prewencja zachowań nieetycznych]
Prawa człowieka: praca dzieci							
G4-HR5 (HR6)	●	37	zweryfikowano	Działania zidentyfikowane jako niosące ze sobą istotne ryzyko wykorzystywania pracy dzieci oraz środki podjęte w celu eliminacji takich przypadków	6.3. 6.3.3. 6.3.4. 6.3.5. 6.3.7. 6.3.10.	1, 2, 5	[Prewencja zachowań nieetycznych]
Prawa człowieka: praca przymusowa i obowiązkowa							
G4-HR6 (HR7)	●	37	zweryfikowano	Działania zidentyfikowane jako niosące ze sobą istotne ryzyko wystąpienia pracy przymusowej lub obowiązkowej oraz środki podjęte w celu eliminacji takich przypadków	6.3. 6.3.3. 6.3.4. 6.3.5. 6.3.7. 6.3.10.	1, 2, 4	[Prewencja zachowań nieetycznych]
Prawa człowieka: Prawa ludności rdzennej							
G4-HR8 (HR9)	●		zweryfikowano	Łączna liczba przypadków naruszenia praw ludności rdzennej oraz podjęte działania	6.3. 6.3.6. 6.3.7. 6.3.8. 6.6.7.	1, 2	Nie stwierdzono.
Ocena dostawców							
HR DMA	●	34	zweryfikowano	Podjęcie zarządcze	6.2. 6.3.	1-6	[Prewencja zachowań nieetycznych]
G4-HR10 (HR2)	●	12, 34-37	zweryfikowano	Odsetek dostawców, którzy zostali poddani ocenie pod kątem kryteriów praw człowieka			[Prewencja zachowań nieetycznych]
G4-HR11 (nowy)	●	12, 34-37	zweryfikowano	Istotne aktualne i potencjalne zagrożenia praw człowieka w łańcuchu dostaw			[Prewencja zachowań nieetycznych]

Wskaźnik	Zakres	Strona	Audyt	Wytyczne GRI	Obszar wg ISO 26000	Zasada UN Global Compact	Komentarz/Opis
Mechanizm przekazywania skarg							
G4-HR12 (HR11)	●	12, 34-37	zweryfikowano	Liczba skarg dotyczących zagrożenia dla praw człowieka skierowanych i rozwiązanych poprzez mechanizmy formalne			[Prewencja zachowań nieetycznych]
Spółeczność lokalna							
SO DMA	●	16, 28	zweryfikowano	Podejście zarządcze	6.2. 6.3. 6.8.	10	[Warunki, bezpieczeństwo i higiena pracy (BHP)] [Rekompensowanie uciążliwości społecznościami]
G4-SO1 (SO1)	●	12, 28-29		Charakter, skala i efektywność programów i praktyk w zakresie oceny i zarządzania wpływem działalności organizacji na społeczność lokalną, włączając wpływ wejścia na dany rynek, prowadzenia i zakończenia działalności	6.3.9. 6.6.7. 6.8. 6.8.5. 6.8.7.	-	[Rekompensowanie uciążliwości społecznościami]
G4-SO2 (SO9)	●	12, 28-29	zweryfikowano	Działania o znaczącym potencjalnym bądź istniejącym negatywnym wpływie na lokalną społeczność			[Rekompensowanie uciążliwości społecznościami]
Działania antykorupcyjne							
SO DMA	●	34	zweryfikowano	Podejście zarządcze	6.2. 6.3. 6.8.	10	[Prewencja zachowań nieetycznych]
G4-SO3 (SO2)	●	12, 35	zweryfikowano	Procent i całkowita liczba jednostek biznesowych poddanych analizie pod kątem ryzyka związanego z korupcją	6.6. 6.6.3.	10	[Prewencja zachowań nieetycznych] W raporcie nie ujawniono narzędzi wykorzystywanych w ich monitorowaniu, uznając je za poufne. Ujawnienie takich informacji, w szczególności sposobu prowadzenia analiz, w ocenie spółki mogłoby przyczynić się do zmniejszenia ich efektywności i zwiększenia zagrożenia zachowaniami nieetycznymi.
G4-SO4 (SO3)	●	12, 36	zweryfikowano	Procent pracowników przeszkolonych w zakresie polityk i procedur antykorupcyjnych organizacji	6.6. 6.6.3.	10	[Prewencja zachowań nieetycznych] Ze względu na specyfikę prowadzonej działalności, a w szczególności rotację pracowników między kontraktami, podział na regiony został w opisie wskaźnika pominięty.
G4-SO5 (SO4)	●	12, 36	zweryfikowano	Działania podjęte w odpowiedzi na przypadki korupcji	6.6. 6.6.3.	10	[Prewencja zachowań nieetycznych]

Wskaźnik	Zakres	Strona	Audyt	Wytyczne GRI	Obszar wg ISO 26000	Zasada UN Global Compact	Komentarz/Opis
Udział w życiu publicznym							
G4-SO6 (SO6)	●	37	zweryfikowano	Całkowita wartość finansowa i rzeczowa darowizn na rzecz partii politycznych, polityków i instytucji o podobnym charakterze według krajów	6.6. 6.6.4. 6.8.3.	10	[Prewencja zachowań nieetycznych]
Zgodność z regulacjami							
G4-SO8 (SO8)	●		zweryfikowano	Wartość pieniężna kar i całkowita liczba sankcji pozafinansowych z tytułu niezgodności z prawem i regulacjami	6.6. 6.6.7. 6.8.7.	-	Nie nałożono kar.
Ocena dostawców							
SO DMA	●	34	zweryfikowano	Podejście zarządcze	6.2. 6.3. 6.8.	10	[Prewencja zachowań nieetycznych]
G4-SO9 (nowy)	●	29	zweryfikowano	Odsetek dostawców, którzy zostali poddani ocenie pod kątem kryteriów społecznych			[Rekompensowanie uciążliwości społecznościom]
G4-SO10 (nowy)	●	29	zweryfikowano	Istotny aktualny i potencjalne zagrożenia społeczne w łańcuchu dostaw			[Rekompensowanie uciążliwości społecznościom]
Odpowiedzialność za produkt: zdrowie i bezpieczeństwo klienta							
PR DMA	●	38	zweryfikowano	Podejście zarządcze	6.2. 6.6. 6.7.	1, 8	[Jakość i bezpieczeństwo budowanych obiektów]
G4-PR1 (PR1)	●	12, 38-39	zweryfikowano	Etapy cyklu życia produktu, na których ocenia się wpływ produktów i usług na zdrowie i bezpieczeństwo w celu poprawy wskaźników oraz procent istotnych kategorii produktów i usług podlegających takim procedurom	6.3.9. 6.6.6. 6.7. 6.7.4. 6.7.5.	1	[Jakość i bezpieczeństwo budowanych obiektów] Opisane w treści raportu procedury mają charakter ogólnobowiązujący i tym samym odnoszą się do wszystkich realizowanych kontraktów.
G4-PR2 (PR2)	●	12, 39	zweryfikowano	Całkowita liczba przypadków niezgodności z regulacjami i dobrowolnymi kodeksami w zakresie wpływu produktów i usług na zdrowie i bezpieczeństwo na każdym etapie cyklu życia, z uwzględnieniem rodzaju skutków	6.3.9. 6.6.6. 6.7. 6.7.4. 6.7.5.	1	[Jakość i bezpieczeństwo budowanych obiektów]

Wskaźnik	Zakres	Strona	Audyt	Wytyczne GRI	Obszar wg ISO 26000	Zasada UN Global Compact	Komentarz/Opis
G4-PR3 (PR3)	●		zweryfikowano	Rodzaj informacji o produktach i usługach wymaganych na mocy procedur oraz procent znaczących produktów i usług podlegających takim wymogom informacyjnym	6.7. 6.7.3. 6.7.4. 6.7.5. 6.7.6. 6.7.9.	8	Specyfika przedsięwzięć budowlanych sprawia, że ich realizacji od najwcześniejszego etapu towarzyszy bardzo dokładana dokumentacja wykonawcza. Wymogi określone są przez przepisy i normy. Chodzi tu nie tylko o stosowne zgody, zezwolenia, czy potwierdzenia odbiorów przez poszczególne urzędy i służby. Poszczególnym surowcom i materiałom towarzyszą certyfikaty i deklaracje zgodności, czy też atesty higieniczne oraz dokumenty związane z zagospodarowaniem odpadów. Gwarantuje to szeroko rozumiane bezpieczeństwo dla ludzi i środowiska. Wsparciem jest tu Zintegrowany System Zarządzania.
G4-PR5 (PR5)	●			Praktyki związane z zapewnieniem satysfakcji klienta, w tym wyniki badań pomiaru satysfakcji klienta	6.7. 6.7.4. 6.7.5. 6.7.6. 6.7.8. 6.7.9.	-	Specyfika rynku B2B, na którym głównie działa firma, i na którym liczbą zamawiających jest bardzo ograniczona, wiąże się z tym, że nie jest możliwe prowadzenie typowych, ilościowych badań satysfakcji klienta. Niemniej realizacja zamówień jest omawiana na bieżąco z klientami, a ciągły dialog zapewnia aktualną wiedzę na temat oczekiwań zamawiających.
Odpowiedzialność za produkt: zgodność z regulacjami							
G4-PR9 (PR9)	●		zweryfikowano	Wartość pieniężna istotnych kar z tytułu niezgodności z prawem i regulacjami dotyczącymi dostawy i użytkowania produktów i usług	6.7. 6.7.6.	-	Brak kar. (Kwota kar, widoczna w sprawozdaniu finansowym Grupy Budimex, odnosi się do naruszeń zapisów umownych, a te nie są objęte wskaźnikiem PR9)
Wskaźniki sektorowe							
CRE1	●	12	zweryfikowano	Energochłonność budynków	-	-	86,47 kWh/m ² 1477,57 kWh/pracownika (dotyczy budynku przy ul. Stawki 40 w Warszawie) Wskaźnik nie jest materialny. Grupa Budimex nie prowadzi działalności polegającej na wynajmie nieruchomości, dla której wskaźnik ten byłby istotny.
CRE2	●	12	zweryfikowano	Konsumpcja wody w budynkach	-	-	0,90 m ³ /m ² 15,39 m ³ /pracownika (dotyczy budynku przy ul. Stawki 40 w Warszawie) Wskaźnik nie jest materialny. Grupa Budimex nie prowadzi działalności polegającej na wynajmie nieruchomości, dla której wskaźnik ten byłby istotny.

Wskaźnik	Zakres	Strona	Audyt	Wytyczne GRI	Obszar wg ISO 26000	Zasada UN Global Compact	Komentarz/Opis
CRE3	○			Emisja gazów cieplarnianych związana z eksploatacją budynków			Nie dotyczy. Grupa Budimex nie prowadzi działalności polegającej na wynajmie nieruchomości, dla której wskaźnik ten byłby istotny.
CRE5	●	20-21	zweryfikowano	Grunty zdegradowane, bezpowrotnie zanieczyszczone, zniszczone i wymagające rekultywacji na skutek prowadzonej działalności budowlanej			<p>Spółki nie prowadzą działalności, w wyniku której istnieje istotne ryzyko skażenia gruntu.</p> <p>W efekcie budowy dróg, grunty bezpośrednio pod pasem jezdni są bezpowrotnie tracone dla biosfery, a te bezpośrednio sąsiadujące z pasem jezdni są poddawane rekultywacji w ramach inwestycji.</p> <p>W 2012 r. łącznie ułożono 1 808 ton masy bitumicznej (695,4 tys. m³), dającej łącznie 2,78 mln m² powierzchni wyłączonej z aktywności biologicznej w efekcie budowy dróg.</p>
CRE6	●	14	zweryfikowano	Część (odsetek) organizacji działająca w zgodzie z międzynarodowymi systemami zarządzania BHP (np. ISO18000)	-	-	<p>W przypadku Budimeksu SA oraz Mostostalu Kraków wdrożenie ISO18000 zostało potwierdzone stosownymi certyfikatami. Pracuje w nich 84,1% załogi.</p> <p>W pozostałych dwóch spółkach, tj. Budimeksie Nieruchomości i Budimeksie Danwood obowiązujące procedury, choć niecertyfikowane, w ocenie Budimeksu SA są zgodne z międzynarodowymi standardami.</p>
CRE7	○			Liczba osób dobrowolnie i mimowolnie przesiedlonych (wg według projektu)	-	-	Nie dotyczy. Kwestie ewentualnych przesiedleń leżą po stronie zamawiającego i takie informacje nie są przekazywane wykonawcy.
CRE8	◐	43		Certyfikacja nawiązujących do zrównoważonego rozwoju nowych obiektów, eksploatacji istniejących i rozbiórki likwidowanych	-	-	Środowiskową ocenę budynków wg systemu BREEAM uzyskał realizowany przez Budimex SA obiekt Sterlinga Business Center w Łodzi. W trakcie uzyskania certyfikatu BREEAM są kolejne budynki biurowo-usługowe: ul. Grunwaldzka w Poznaniu i Factory Outlet Annopol w Warszawie – prace budowlane na tych kontraktach zostały zakończone. Nowym przedsięwzięciem związanym ze zrównoważonym budownictwem jest zaprojektowanie oraz wybudowanie Zespołu Obiektów Centrum Usług Korporacyjnych w Płocku wraz z zagospodarowaniem terenów według standardów BREEAM.

Niezależny raport poświadczający dotyczący Raportu Odpowiedzialnego Biznesu 2013 Grupy Budimex

Do Zarządu Budimex S.A.

Dokonaliśmy przeglądu Raportu Odpowiedzialnego Biznesu 2013 Grupy Budimex (zwanego dalej „Raportem CSR” lub „Raportem”) opracowanego przez Budimex S.A. z siedzibą w Warszawie, przy ulicy Stawki 40 (dalej „Spółka”), w zakresie wskaźników opracowanych w oparciu o Wytyczne do raportowania kwestii zrównoważonego rozwoju G4 dla raportowania ustalonego na poziomie „Core”, z uwzględnieniem suplementu sektorowego, wydane przez Global Reporting Initiative (GRI). Prace poświadczające obejmowały okres od 1 stycznia 2012 r. do 31 grudnia 2012 r. w zakresie danych ilościowych oraz jakościowych.

Za rzetelność, prawidłowość i jasność informacji w nim zawartych oraz za prawidłowość przygotowanej dokumentacji odpowiada Zarząd Spółki. Naszym zadaniem było wydanie, na podstawie przeglądu Raportu CSR, niezależnego raportu poświadczającego.

Nasze procedury nie obejmowały niezależnej oceny prawdziwości, dokładności i kompletności informacji i dokumentów przekazanych przez Spółkę. Nie stanowiły także badania systemu kontroli wewnętrznej wdrożonego w Spółce i w ich wyniku nie wyrażamy opinii na temat poprawności tego systemu. Nasze procedury nie stanowiły badania sprawozdań finansowych w rozumieniu Ustawy o rachunkowości. W związku z tym nie wyrażamy w niniejszym Raporcie opinii biegłego rewidenta ani żadnych innych stwierdzeń odnośnie sprawozdań finansowych Spółki w rozumieniu obowiązujących przepisów dotyczących biegłych rewidentów.

Prace związane z planowaniem i realizacją zadania weryfikacyjnego miały charakter zlecenia poświadczającego o ograniczonym zakresie, realizowanego według ISAE 3000 – Międzynarodowego Standardu Usług Poświadczających („Usługi poświadczające inne niż badania lub przeglądy historycznych informacji finansowych”). Standard ten nakłada na nas obowiązek zaplanowania i przeprowadzenia przeglądu w taki sposób, aby uzyskać umiarkowaną pewność, iż Raport CSR nie zawiera istotnych nieprawidłowości. Zakres i metoda przeglądu Raportu istotnie różni się od badania skierowanego na dostarczenie wystarczającego zapewnienia (*reasonable assurance*). Celem przeglądu nie jest wyrażenie opinii o prawidłowości, rzetelności i jasności Raportu CSR i w związku z tym opinii takiej nie wydajemy. Procedury dotyczące przeglądu Raportu CSR obejmowały:

- Identyfikację zagadnień i wyników istotnych dla treści Raportu z punktu widzenia realizacji strategii społecznej odpowiedzialności biznesu oraz oczekiwań jej interesariuszy.
- Porównanie informacji zawartych w Raporcie CSR z informacjami zawartymi w Sprawozdaniu Finansowym Grupy Budimex za rok 2012.
- Wywiady z osobami odpowiedzialnymi za realizację strategii społecznej odpowiedzialności biznesu oraz za przygotowanie Raportu CSR.
- Weryfikację informacji zawartych w Raporcie pod kątem zgodności z dokumentacją wewnętrzną Spółki.
- Ocenę stopnia aplikacji Wytycznych do raportowania kwestii zrównoważonego rozwoju oraz uwzględnienia Ramowych Zasad Raportowania GRI.

Przeprowadzony przez nas przegląd dostarczył nam zapewnienia (zapewnienie o ograniczonym zakresie – *limited assurance*) do tego by potwierdzić, że nie zostały zidentyfikowane istotne błędy w zakresie danych i informacji zawartych w Raporcie CSR przygotowanym przez Budimex S.A., dotyczących wskaźników całociesiowo raportowanych przez Spółkę, jak również niezgodności z Wytycznymi do raportowania kwestii zrównoważonego rozwoju G4, z uwzględnieniem suplementu sektorowego, ustalonymi dla poziomu „Core”, wydanymi przez Global Reporting Initiative.

Deloitte Advisory Sp. z o.o.
Warszawa, dnia 05. grudnia 2013 r.

Sąd Rejonowy m. st. Warszawy, KRS 0000004726, NIP: 527-020-73-28, REGON: 006233202,
Kapitał zakładowy: 16 000 500 zł
Member of Deloitte Touche Tohmatsu Limited

Budimex SA
ul. Stawki 40
01-140 Warszawa
www.budimex.pl